

καίται τώρα νά λυθῇ τὸ ζήτημα διὰ τὸ μέλλον ἂν εἰς καὶ ὁ αὐτὸς δύναται νὰ ἐκλεχθῇ ἀπὸ διαφόρους ἐπαρχίας; Ἦρχισαν ἡ συζήτησις σήμερον ἐπ' αὐτοῦ τοῦ ζητήματος. Ἡμπορεῖτε νὰ λύσῃτε τὸ ζήτημα τοῦτο διὰ μιᾶς προτάσεως ψευδοφάνειας ἐπὶ τῆς ἐκλογῆς Οἰτύλου ἢ Μεσσήνης; Ὀχι. Οἱ μὲν υποστηρίζουσιν ὅτι οὐδαμῶς δύναται νὰ ἐκλεχθῇ ἀπὸ δύο ἐπαρχίας· ἄλλοι ἐν πλείονι συνειδηθεὶς υποστηρίζουσιν, ὅτι ὅστις ἐγεννήθη εἰς μίαν ἐπαρχίαν, δύναται νὰ ἐκλεχθῇ ἐξ ἑσῶς καὶ ἂν ᾖ ἐγκατεστημένος εἰς αὐτήν· ἄλλοι λέγουσιν ὅτι δὲν εἶναι σωστὸν οὔτε τὸ ἓν οὔτε τὸ ἄλλο καὶ ἀνάγκη νὰ διασπασθῇ ὁ νόμος, καὶ ἰδοὺ τρίτη γνώμη. Μεταξὺ αὐτῶν ἐκεῖνοι, οἱ ὅποιοι παραδέχονται ὅτι εἶναι λειομένον, ὅτι δὲν δύναται νὰ ἐκλεχθῇ, ὁ μὲν λέγει ὅτι πρέπει νὰ ἐκλεχθῇ ἀπὸ τὴν ἐπαρχίαν, εἰς τὴν ὁποίαν εἶναι ἐγγεγραμμένος δημότις· ὁ ἄλλος λέγει ὅτι δὲν πειράζει, ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ἐκλεχθῇ καὶ ἀπὸ τὴν ἐπαρχίαν εἰς τὴν ὁποίαν εἶναι γεννημένος. Πικρυνθίζονται καὶ ἄλλα ζητήματα, διότι ἐπὶ τέλους ποῖος θ' ἀποφασίσῃ, ἂν ἔχῃ τὸ δικαίωμα ὁ ἐπαρχιώτης νὰ ἐκλεχθῇ ἀπὸ τὴν μίαν ἢ τὴν ἄλλην ἐπαρχίαν; Θὰ τὸ ἀποφασίσῃ ὁ ἑπαρχος ἢ ὁ νομάρχης; Ἰδοὺ ζητήματα τὰ ὅποια δὲν δύνανται νὰ λυθοῦν διὰ μόνης τῆς ἐκλογῆς Οἰτύλου καὶ Μεσσήνης.

Τὸ πρῶτον ζήτημα δὲν εἶναι ζήτημα, δὲν ἡμποροῦμεν νὰ ἐπανέλθωμεν καὶ νὰ εἰπώμεν ὅτι δὲν εἶναι ἔγκυρος ἡ ἐκλογὴ τοῦ Οἰτύλου, διότι καὶ ἄλλος ἡμπορεῖ νὰ σοῦ εἴπῃ τὸ αὐτό· διότι σήμερον ἂν ἀποφανθῇ ἡ Βουλὴ κατὰ τῆς ἐκλογῆς Οἰτύλου, καὶ ἡμπορεῖ μία πλειοψηφία νὰ τὸ εἴπῃ, ἄρῃ μίαν ἄλλην πλειοψηφία δύναται νὰ εἴπῃ τὸ αὐτό ἐπὶ τῆς ἐκλογῆς Γόρτυνος· τότε ποῦ θὰ καταντήσωμεν; Μένει ἀδίκιον λοιπὸν κατ' ἐμὲ τὸ νομικὸν ζήτημα, διότι πρέπει νὰ ἔλθωμεν εἰς μίαν λύσιν ἀληθῆ, λύσιν, συγχωρήσατέ μοι νὰ τὸ εἰπῶ ἐγὼ ὁ ἱερέας, νομικὴν τοῦ ζητήματος τούτου. Νὰ ἔλθῃ νομοσχέδιον, τὸ ὁποῖον νὰ λύσῃ τὸ ζήτημα, καὶ ὁ καθείς νὰ ἐκφράσῃ τῆς ἰδέας του καὶ τοὺς φόβους του, ἀλλ' ὅχι διὰ μιᾶς προτάσεως ἡ ὁποία δένει νὰ κάμῃ μὲ τὸ ζήτημα τὸ θεωρητικόν, νὰ νομίζῃτε ὅτι ἡμποροῦμεν νὰ λύσωμεν τὸ ζήτημα αὐτό. Δὲν δύναται νὰ ψευδοφάνῃ καμμία ἀπὸ τὰς προτάσεις. Ἡ πρότασις τοῦ κ. Παπαζαφειροπούλου λέγει, ὅτι ἡ Βουλὴ ἀποφασίζει ὅτι ἡ ἐκλογὴ τοῦ Οἰτύλου δὲν εἶναι σωστὴ καὶ ἐπομένως ὁ κ. Κομμουνδόπουλος κηρύσσεται νόμιμος βουλευτὴς μόνον Μεσσήνης. Ἐγὼ θὰ ψηφίσω κατ' αὐτῆς τῆς προτάσεως, ἀρα θὰ εἰπῶ, ὅτι δὲν εἶναι ὁ κ. Κομμουνδόπουλος νόμιμος βουλευτὴς Μεσσήνης; Ἄλλος ὅστις ἔχει ἄλλην ἰδέαν θὰ καταψηφίσῃ αὐτὴν τὴν πρότασιν, ὅχι διότι δὲν ἀναγνωρίζει τὴν ἐκλογὴν Μεσσήνης νόμιμον, ἀλλὰ διότι δὲν εἶναι ἐπιφορημένη καλὰ ἡ ἰδέα του, καὶ ὁμῶς ψηφίζων κατὰ τῆς προτάσεως τοῦ κ. Παπαζαφειροπούλου, ψηφίζει κατὰ τῆς ἐκλογῆς τοῦ κ. Κομμουνδόπουλου. Ὡς πρὸς τὴν πρότασιν τοῦ κ. Μίλητος συμφωνῶ μετὰ τοῦ κ. Δεληγιώργη, ὅτι πρέπει νὰ ἐκλειθῇ τὸ δεύτερον μέρος, διότι πρέπει νὰ ἐπιφυλαχθῇ καθαρὸν τὸ ζήτημα τὸ νομικόν, καὶ ἂν θέλητε ἄς προσδιορίσωμεν ἀπὸ τοῦδε ἐντός τριῶν τεσσάρων ἡμερῶν νὰ μᾶς φέρῃ ἡ κυβερνητικὴ νομοσχέδιον. Λοιπὸν διὰ νὰ ἔλθωμεν εἰς ἓν συμπέρασμα λογικόν, διὰ νὰ μὴ ἀναγκασθῶμεν νὰ καταψηφίσωμεν χωρὶς νὰ θέλωμεν μίαν πρότασιν, καὶ ἐπομένως ἐπειδὴ ἐσυζητήσαμεν τρεῖς ὥρας, καὶ ἐπειδὴ ἐρχόμεθα εἰς τὸ συμπέρασμα, ὅτι δὲν εἶχε πρακτικὴν ἀξίαν αὕτη ἡ συζήτησις, προτείνω ἡ Βουλὴ νὰ προσκαλέσῃ τὸν κ. Κομμουνδόπουλον νὰ ἐκφρασθῇ, εἰς ποίαν τῶν δύο ἐκλογῶν θέλει νὰ μείνῃ βουλευτής. Ἐπαναλέγω δὲ, ὅτι ἡ προκαταρκτικὴ ἐνστάσις, τὴν ὁποίαν ἔφερε πρὸς τὴν συζήτησιν τὴν σημερινὴν ὁ κ. ὑπουργός, νὰ προσελθῇ ἡ Βουλὴ ν' ἀποφανθῇ, ἂν ἀπεφάνθη ἐπὶ τῆς ἐκλογῆς Οἰτύλου καὶ Μεσσήνης, εἶναι, ὥς μᾶς συγχωρήσῃ ὁ κ. ὑπουργός, μία πρόκλησις

τοῦλάχιστον εἰς ἐν... Σχίσσατε, κύριε, τὰ πρακτικὰ τὰ ὅποια διαβεβαίουν ὅτι ἐπεκυρώθησαν αἱ δύο ἐκλογαὶ καὶ τότε ἐπαναφέρετε τὸ ζήτημα.

Θ. ΔΗΛΙΓΙΑΝΝΗΣ (ὑπουργὸς Ἐξωτερικῶν). Ὁ κ. Λομβάρδος· παρατίθεται οὕτω πῶς τὴν ἐννοίαν τῶν λόγων μου, ὥστε συμπέρασμα πρέπει νὰ ᾖναι τὸ ἑξῆς· ἡ ὅτι παραλογίζομαι, ἡ ὅτι προτείνω τι ἀνέρον, ἡτοι τὴν ἀνατροπὴν τῶν ἀποφάσεων τὰς ὁποίας ἐξηγέσκατε ἥδη· ἀλλ' ὁ φίλος μου κ. Λομβάρδος, ὅστις διακρίνεται ἐπὶ εὐφυΐᾳ, καὶ τοῦ ὁποίου ἡ διάνοια εἶναι τόσο λεπτὴ ὥστε καὶ ταχεῖαν νὰ ἔχῃ ἀντίληψιν καὶ τὰ ἀντικείμενα νὰ διαλύῃ τις τὰς μικροτέρας ὑποστάσεις, ἀπορῶ πῶς δὲν ἤδυνήθη νὰ κατανοήσῃ τόσο ἐκρίνετε ἰδέας, ὥς ἐγὼ πρὸ μικροῦ σᾶς ἐξήγησα· ἐγὼ σᾶς εἶπον, ὅτι δὲν πρόκειται περὶ τοῦ κύρους καὶ τῆς νομιμότητος τῆς ἐκλογῆς Μεσσήνης ἢ Οἰτύλου, ζήτημα λειομένον, οὔτε ἤξιον ποτὲ ὁ κ. Λομβάρδος νὰ μοι ἀποδώσῃ ἰδέαν τοιαύτην, κατ' ἐμὲ ἀνέρον...

ΛΟΜΒΑΡΙΟΣ. Ἰσως δὲν ἐνόησα.

Θ. ΔΗΛΙΓΙΑΝΝΗΣ (ὑπουργὸς Ἐξωτερικῶν). Ἐγὼ ἠνένησα κατὰ τι ἄλλο, ὅτι πρέπει νὰ λυθῇ προηγουμένως ἂν ἡ Βουλὴ ἐξελέγξασιν καὶ ἀποφασίσῃ, ὅτι ἡ ἐκλογὴ τοῦ Οἰτύλου εἶναι νόμιμος, ὅτι ἡ ἐκλογὴ τῆς Μεσσήνης εἶναι νόμιμος, ἂν ἠνένοι νὰ εἴπῃ προσέτι ὅτι εἰς καὶ ὁ αὐτὸς ἀνθρώπος εἶχε τὸ δικαίωμα νὰ ἐκλεχθῇ καὶ ἐκ τῆς μιᾶς καὶ ἐκ τῆς ἄλλης ἐπαρχίας. Μοι εἶναι ἐντελὲς ἀδιαφοροῦ καὶ εἰς ἐμὲ καὶ εἰς τὴν κυβερνησιν· ἀλλὰ μὴ φαίνεται περίεργον ἀπὸ ἐσυζητήσαμεν τέσσαρας ὥρας νὰ προβαίνωσιν ἐπὶ τέλους νὰ προτείνωσιν, ὅτι αὐτὸ ἐλύθη, διότι ἡ Βουλὴ εἶπεν, ὅτι αἱ δύο ἐκλογαὶ Μεσσήνης καὶ Οἰτύλου εἶναι νόμιμοι. Λοιπὸν τί σᾶς ἐπρότεινα; νὰ ἐρωτηθῇ ἡ Βουλὴ, νὰ ἐξηγήσῃ τὴν ἀπόφασίν της ἐκείνην καὶ ν' ἀποφανθῇ ἂν ἀληθῶς ἠνένοι ἐπικυρώσασιν τὰς ἐκλογὰς τῶν δύο εἰρημένων ἐπαρχιών, ὅτι ἔλυσιν συγχρόνως καὶ τὸ ζήτημα, ὅτι νομίμως δύναται τις νὰ ἐκλεχθῇ ἐκ δύο ἐπαρχιών. Λυποῦμαι, διότι ὅσον ἐκρίνατε εἶναι ἡ πρότασις, τὴν ὁποίαν ὁ κ. Λομβάρδος μοι ἀπεύθυνε διὰ τῆς τοιαύτης παραστάσεως τῶν ἐννοιών μου, τόσο μεγάλη μοι φαίνεται ἡ ἀπροσεξία μεθ' ἧς ὁ κ. Λομβάρδος ἀντελήρθη τῶν εἰρημένων ἐννοιών μου.

ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ. Νομίζω, ὅτι ἡ ἀγανάκτησις τοῦ κ. ὑπουργοῦ τῶν Ἐξωτερικῶν εἶναι περιττὴ, ὅταν τὰ πρακτικὰ εἶναι ἐναντίον τῆς γνώμης του, διότι ἡ Βουλὴ δὲν ἐκήρυξε τὴν ἐκλογὴν νόμιμον, ἀλλὰ καὶ ποιοὶ βουλευταὶ εἶναι νόμιμοι (ἀναγινώσκει ἐκ τῶν ἐπιστήμων πρακτικῶν τῆς 23 Συνεδριάσεως τῆς 7 Ἰουλίου ε. ε. τὸ ἐπόμενον μέρος). Κατὰ δὲ τὴν προαγγελθεῖσαν ἡμερησίαν διάταξιν ἀνεγνωσθησάν αἱ ἐκθέσεις ἐπὶ τῶν ἐκλογῶν τῶν ἐπαρχιών Ἐπιοχωρίου καὶ Οἰτύλου ἐπικυρωτικαί, καὶ μετὰ τὴν ἀντιρρόσιν ἐπιτερουμένης, ἡ Βουλὴ ψηφοφόρησα εἰδικῶς ἐπ' ἐκατέρᾳ αὐτῶν δι' ἀναστάσεως παραδέχθη τὸ ἔγκυρον καὶ νομίμως βουλευτὰς τῆς μὲν ἐπαρχίας Ἐπιοχωρίου τὸν Ἀθαν. Πατσάλην καὶ Κίμωνα Χριστοδούλου, τῆς δὲ τοῦ Οἰτύλου τὸν Ἀλ. Κομμουνδόπουλον, Δ. Σαραβᾶν I. Καπετανάκη καὶ Ἰωάν. Κατζίον, ὑπὲρ ὧν ὁ πρόεδρος ἐκήρυξε τὸ ἀποτέλεσμα. ε. Λοιπὸν ἀπεφάνθη, ὅτι ἡ ἐκλογὴ Οἰτύλου εἶναι νόμιμος καὶ οἱ δεινὰ βουλευταὶ εἶναι νόμιμοι βουλευταί. Ἐγεννήθη τότε τὸ ζήτημα τῆς διπλῆς ἐκλογῆς· τὸ ζήτημα αὐτὸ ἐγεννήθη ὑπὸ θεωρητικὴν ἐποψίν. Τί μὲ μέλει ἐμένα; Τὸ ζήτημα τὸ πραγματικὸν ἡ Βουλὴ τὸ ἔλυσε. Ἡ Βουλὴ ἐπεκύρωσε τὴν ἐκλογὴν, δὲν ἔλυσε τὸ ζήτημα. Λόγον λοιπὸν τὸ ζήτημα καὶ ἐπιφυλασσόμεθα νὰ τὸ λύσωμεν νομοθετικῶς. Αὕτη εἶναι ἡ πρότασις τοῦ κ. Μίλητος. Δὲν ἐννοῶ, κύριοι, πῶς ἡμποροῦμεν τώρα νὰ ἐπανέλθωμεν πάλιν, ἀπὸ ἔχοντες μίαν τοιαύτην ἀπόφασιν.

ΚΟΛΙΑΤΣΟΣ. Κύριε Πρόεδρε, ἐξήγησα ν' ἀναγνωσθῇ ἡ ἐκθεσις τοῦ τμήματος καὶ τὰ πρακτικὰ. Ἐάν τιδὲν ἐγένετο ἐξ ἄρ.

καὶ τότε ἐννοεῖται ὅτι εἶναι ἐν τῷ δικαιοῦσι καὶ τῇ καθαρ-
νήτει καὶ οὐκ οὐδέποτε βουλευτοὺς νὰ φέρῃ οὐκ οὐδέποτε πρότασιν
ἐσπινεύουσιν τὸν νόμον.

ΜΙΑΗΣΗΣ. Κ. Πρόεδρε, παρακαλῶ δύο λέξεις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Μὴ ἀπαντῶμεθα, κύριοι !

ΜΙΑΨΗΣΗ. Ἄν θέλατε νὰ εἶπω, ὅτι δὲν ἐκπεριτέχει καμμίαν ἀντίφασιν ἢ πρότασιν μου; Ἄν τὸ θεωρεῖτε περιττόν, παρκατέμειναι τοῦ λόγου.

ΠΟΛΛΟΙ. Ὁχι, ὅχι. Ἀς ὁμιλήσῃ.

ΜΗΛΗΣΙΣ. Ἡ πρότασις, κύριε, προέδρε, τὴν ὁποίαν ὑπέβαλε, εἶναι ἀπόρροια τῆς μακαρῆς συζητήσεως, ἡ ὁποία ἐλαβε χώραν ἐνώπιον τῆς Βουλῆς. Τί συζητοῦμεν ἐνταῦθα; ἂν ὁ κύριος Κουμουνοδούρος νομίζῃς ἐξελέχθη ἐκ δύο ἐπαρχιῶν. Ἀλλ' εἰς τὴν συζήτησιν ταύτην ἀντατάχθη, ὅτι περὶ τοῦτου ἀπεφάνθη ἡ Βουλὴ (θέρμος). Δὲν ἐννοῶ τοὺς θεορδουμένους· αὐτοὶ φρονοῦν ὅτι ἡ Βουλὴ δὲν ἀπεφάνθη, ἄλλοι ὁμοῦ φρονοῦν τὸ ἐναντίον, ἡ μὲντοι δὲν δυνάμεθα νὰ ἐχωμεν ἄλλαν γνώμην; Ἡ γνώμη δι' ἡμῶν ἐπικυροῦται καὶ ὑπὸ τῶν πρακτικῶν, τὰ ὁποῖα ἐπισήμως δεδαιούν ὅτι ἐκυρώθησαν ἀμρότεροι αἱ ἐκλογαὶ τῆς τε Μισσηνῆς καὶ τοῦ Οἰτύλου· καὶ ἀνεκλήθησαν νόμιμοι βουλευταὶ αὐτῶν οἱ τὰδε καὶ οἱ τὰδε, μεταξὺ τῶν ὑποίων καὶ ὁ κ. Κουμουνοδούρος. Ἀρῶ λοιπὸν ἐγείνατε συζήτησιν, ἐπιληρωθείτε τῆς Βουλῆς, τοῦ ζητήματος ἐκ νόου, πρέπει νὰ ἐλθωμεν εἰς μίαν ἀπόφασιν. Ποῖαν; Καθ' ἡμᾶς, πρέπει νὰ εἴπῃ ἡ Βουλὴ, ὅτι περὶ αὐτοῦ τοῦ ζητήματος ἀπεφάνθη ἤδη· ἀπεδείξαμεν τὸ αὐτὸς τῶν δύο ἐκλογῶν καὶ δὲν μοὶ μένει ἄλλο, εἰμὶ νὰ προσκαλέσω τὸ βουλευτὴν νὰ δηλώσῃ ποῖαν τῶν δύο ἀντιπροσωπειῶν παραδέχεται. Ἰδοὺ τὸ πρῶτον μέρος τῆς προτάσεως. Τώρα, κ. πρόεδρε, ὑπάρχουν καὶ τινες, οἱ ὁποῖοι μολονότι παραδέχονται ὡς ὀρθὸν τὸ τοιοῦτον, μολοντοῦτε φρονοῦν ὅτι τὸ ἄρθρον 70 τοῦ Συντάγματος εἶναι ἀνάγκη νὰ ἐρμηνευθῇ αὐθεντικῶς, καὶ μοὶ φαίνεται τὴν γνώμην ταύτην ἔχει καὶ ὁ ἀξιότιμος βουλευτὴς Μεσολογγίου, ὅστις ῥητῶς εἶπεν, ὅτι ὑπάρχει ἀσάφεια εἰς τὸ αἰρημένον ἄρθρον. Ἡθέλησα λοιπὸν καὶ ταύτην τὴν γνώμην νὰ περιλαβῶ· διὰ τοῦτο ἐπρόσθεσα, ἐπιφυλάσσεται ἡ Βουλὴ νὰ δώσῃ τὴν αὐθεντικὴν ἐρμηνείαν τοῦ ἄρθρου 70 τοῦ Συντάγματος. Ποῦ ὑπάρχει ἡ ἀντίρρασις; Ἀλλ' ἴσως θέλατε νὰ λαίψῃ ἡ δευτέρα αὕτη περίοδος; Καμμίαν δυσκολίαν δὲν ἔχω, διότι εἶναι πρόδηλον ὅτι καὶ αὕτη τῆς ἐπιφυλάξεως ταύτης δύναται ἡ Βουλὴ νὰ κάμῃ τὴν ἐρμηνείαν τοῦ ἄρθρου 70 τοῦ Συντάγματος. Ἀπεράσισα νὰ προσθέσω αὐτὴν τὴν ἐπιφυλάξιν μόνο διὰ τοὺς φοβουμένους, ὅτι λύεται τὸ ζήτημα γενικῶς καὶ διὰ τὸ μέλλον.

Θ. ΑΔΑΦΙΑΓΓΗΝΗΣ (Υπαρχὸς ἐξωτερικῶν). Ἄν ἔχω κα-
νὲν ἐνδιαφέρον διὰ νὰ λυθῇ οὕτως ἢ ἄλλως τὸ ζήτημα, περὶ το-
ποῖον ἀγχολεῖται ἡ Βουλὴ πρὸ τριῶν ἡδὲ ὥρων ἔχω ἁπλο-
καθῶν νὰ διευκολύνω τὴν διεξαγωγὴν τῆς συζητήσεως διὰ
νὰ φθάσῃ εἰς ἕν τέλος. Μοι ἐφάνη λογικὴ καὶ συντελοῦσα εἰ-
τὴν ἐκδοσὶν τῆς συζητήσεως ἡ παρατήρησις, τὴν ὁποῖαν ὁ κ.
Δεληγεώργης ἀπηύθυνε. Μάλιστα, ἂν δὲν ἐγίνετο ἡ παρατήρησις
αὕτη, ἵνα οὕτω προκληθῇ ἡ ὑπ' ἐμοῦ εἰς ἀπάντησιν τοῦ κ. Δε-
ληγεώργη γενομένη ἐξήγησις τοῦ σκοποῦ τῆς παρουσίας συζη-
τήσεως, καὶ ἂν ἡ Βουλὴ προσέδωκεν ἀμέσως τὴν ἐπεθεχθῇ ὡ-
σὲν καὶ ὁρθῶς ἔχουσιν τὴν μόλις πρὸ μικροῦ ἀναρκετοῦ
γνώσιν, σὰς δεδομὴν ὅτι καὶ ἐγὼ ἤθελον ἐπρόκειν ἀναγκασίαν.
διὰ τὴν συζητούμεν ἕως τῶρα. Ἡ Βουλὴ εἶχε προϋποθέσει ὡς ἀν-
τικείμενον συζητήσεως τὴν ἐξέτασιν τῆς διπλῆς ἐκλογῆς τοῦ
κ. Κωνστανδοπούλου. Ὁ πρῶτος ἀγορεύσας ἐκ Μεντινειακῶν βουλευ-
τῆς προσέβαλεν αὐτὴν δι' ὅτι, ὅτι δὲν εἶχον τὸ δικαίωμα
καὶ εἰ οὕτω ἐπαρχίσει νὰ ἐκλέξωσι τὸ αὐτὸ πρόσωπον, ἢ τὸ
αὐτὸ πρόσωπον δὲν εἶχε τὸ δικαίωμα νὰ ἐκλεχθῇ καὶ ἐκ τῶν

δύω ἐπαρχῶν. Ὁ ἀξιότιμος κ. Κουμουνδούρος ἀπάντησεν εἰς τὴν οὐσίαν τῆς ὑποθέσεως καὶ ἠθέλησε νὰ σῇ· παραστήσῃ ὅτι εἶχε τὸ δικαίωμα. Ἡ συζήτης· ἐξετάσθη ἐν ἱκανῇ ὥρᾳ, καὶ νῦν ἐνῶ ἐπρόκειτο νὰ τεθῇ τὸ ζήτημα, σῆς εἶπον, ὅτι αὐτὸ εἶναι λελομμένον καὶ ὅτι ἐπομένως· δὲν ἔχετε ἐνάγκην ν' ἀποφασίσαιτε, ἀλλὰ νὰ καλέσῃτε τὸν κ. Κουμουνδούρον νὰ σῇ· εἶπη ποῖαν τῶν δύο προτιμῇ. Ἀλλ' αὐτὸ ἐπρεπε νὰ προταγῇ ἐξ ἀρχῆς, ἵνα ἀποφύγωμεν τὰς γενομένας συζητήσεις· μ' ὅλον τοῦτο ἡ ἰσχυριτικὸς οὗτος ἀμυροδυναίται. Ὅθεν νομίζω ὅτι ὑπάσχει πρῶτον ἐν ζήτημα προκαταρκτικόν· ἡ Βουλὴ ν' ἀποφασθῇ ἂν ἀπερίσθῃ ἄλλοτε ἐπὶ τοῦ ζητήματος αὐτοῦ ἢ οὐχι . . .

ΜΙΑΝΣΗΣ. Αυτό λέγει ἡ πρότασίς μου.

Θ. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ (Ἰ. Πουρ. ἔκδοσις). Μὴ κάμναι τὴν χά-
ριν, κύριε βουλευτὰ, νὰ σφοδρῇ τὸν κανονισμὸν καὶ νὰ μὴ δια-
λύπται. Ἄν ἀπορνήθῃ, ὅτι ἔλασε τὴν ὑπόθεσιν, ὅτι ἔδωκε τὴν
ἐρώτησιν ἐπὶ τοῦ ζήτηματος τῆς διπλῆς ἐκλογῆς, βεβαίως ὁ κ.
Κουμουδούρος, ἂν οὕτως ἀπορνήθῃ ἡ Βουλὴ, θέλει προσκληθῇ νὰ
ἐκλογίσῃ ποτέραν τῶν δύο ἐκλογῶν προτιμᾷ. Ἄν ἀπορνήθῃ, ὅτι
ἐνέπρετόν τι ἄλλοι, καὶ ὅτι τῶρα πρέπει ν' ἀπορνήθῃ ἐπὶ τοῦ ζη-
τήματος τούτου, καὶ ἂν μετὰ τοῦτο ἐρωτηθῇ ἀπορνήθῃ ὅτι δὲν
ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ἐκλεχθῇ εἰς δύο ἐπαρχίας, τότε κατόπιν
θέλει ἀπορνήθῃ ἕκ τίνος ἐκ τῶν δύο ἔπρεπε νὰ ἐκλεχθῇ, καὶ
τότε ἔπεται ὅτι ἐκ μιᾶς τούτων δὲν ἐξελέχθη νομίμως· καὶ
τότε θὰ γίνῃ ἐπανάληψις ἐκλογῆς ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ ἐκείνῃ, ἐν ᾗ
ἡ Βουλὴ ἤθελε ἀπορνήθῃ, ὅτι δὲν ἐξελέχθη νομίμως· δὲν θέλει
δὲ μείνει εἰς τὸν ἐκλεχθέντα νὰ προτιμῇ τὴν μίαν τῶν δύο
ἐκλογῶν. Ὅθεν πρὸ παντός ἄλλου πρέπει ν' ἀπασχολήτῃ τὴν
Βουλὴν τὸ προκαταρκτικὸν ζήτημα.

ΛΟΜΒΑΡΔΟΣ. Εξήγησα τὸν λόγον πρὸ πολλοῦ, κ. πρόεδρε, καὶ μὲ συγχωρεῖτε μὲ ὅλον τὸ εἶσαι· νὰ εἰπῶ, εἰς μερικοὺς προσέχετε καὶ ἄλλους· λησμονεῖται. Πρὸ πολλοῦ ἐξήγησα τὸν λόγον ἐπὶ τῆς θέσεως τοῦ ζητήματος· καὶ δὲν θέλω ἐπὶ αὐτῇ εἰς τὴν οὐσίαν. Νομίζω, κύριοι, ὅτι ἡ Βουλὴ δὲν ἔμπορεῖ σήμερον νὰ ψαφίσῃ κατὰ ἀπὸ τὰ διατετυπωμένα θέματα. Ὁ κ. ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν ἴσως καθαρῶς τὸ ζήτημα ὑπὸ τὴν πρακτικὴν αὐτοῦ ἐποψίν. Πρόκειται σήμερον ν' ἀποφασίσωμεν, εἰπὼν, ἂν ἡ Βουλὴ ἀπεράσῃ ναι, ἢ ὄχι. Πρόκειται λοιπὸν νὰ πρακτικῶ-σιν μετ' ὀλίγον νὰ μᾶς εἴπῃ νὰ εἰπώμεν ἡμεῖς, ἂν τὰς ἐκλογὰς Μισσὴνης καὶ Οἰτύλου τὰς ἐξετάσωμεν ναι ἢ ὄχι, ἂν τὰς ἐκ-λογὰς Μισσὴνης καὶ Οἰτύλου τὰς ἀπεκυρώσωμεν ναι ἢ ὄχι, ὅτι ἀ-ἴσως εἰπώμεν ὅτι δὲν τὰς ἀπεκυρώσωμεν, τότε εἴχεται, κατὰ τὸν κ. ὑπουργόν, τὸ πρακτικὸν ἀποτέλεσμα νὰ εἰπώμεν ποῖαν ἀπὸ τὰς δύο ἀπεκυρώσωμεν καὶ τότε θὰ εἴπῃ ἡ Βουλὴ ποῖαν ἀπὸ τὰς δύο ἐκλογὰς θεωρεῖ νομίμον. Τοῦτόστι νὰ πα-ραδεχθῶμεν ὅτι δὲν εἴσωμεν πρῶτον τὸ ὅποιον εἴσωκαμεν. Ἰού θὰ τὸ εἴσωμεν, τί θὰ γίνῃ εἰς τὰς πράξεις τε σάων ἀκτῶν ὅπου οἱ βουλευταὶ τοῦ Οἰτύλου καὶ τῆς Μισσὴνης ψα-φίζουν νομίμως; Ἀπεράσθημεν ἐπ' αὐτῶν τῶν ἐκλογῶν ναι ἢ ὄχι; τοῦτο εἶναι τὸ ζήτημα τὸ πρακτικόν. Πόθεν ἡ συγχύσις; Ἕνας ἄνθρωπος τοσοῦτον ἀξιότιμος, ὡς ὁ κ. ὑπουργὸς τῶν Ἐξω-τερικῶν, προσπαθεῖ νὰ καταστρέψῃ ἓν γεγονός, συγχύζων δύο ζητήματα τὸ ἐν διαφέρειν τοῦ ἄλλου. ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ἐλεγχθῇ τι ἀπὸ δύο ἐπαρχίας; Ἰδοὺ ἐν ζήτημα χωρισμένον ὅπως ὁ ὅλον ἀπὸ τὸ πρόσωπον, ἂν ὀνομάζεται Κομμουνισμὸς ἢ ἄλλως πως. Τοῦτο εἶναι τὸ ζήτημα, τὸ ὅποιον εἶναι ἐκκριμὲς ἐνώτιόν μας. Μερικοὶ νομίζουν ὅτι θὰ τὸ λύσουν συνδέοντε· τοῦτο μὲ τὴν ἐκλογὴν εἴτε τῆς Μισσὴνης, εἴτε τοῦ Οἰτύλου. Ἡ Βουλὴ, κ. ὑπουργέ, ἀπεράσισιν· ὑπάρχουσι τὰ πρακτικὰ, ὁ κόσμος· ὁ ὅποιος ἔκρουε, ἡ συνείδησίς μας· ἡ Βουλὴ ἀπεράσισιν ὅτι ἡ ἐκλογὴ τῆς Μισσὴνης καὶ τοῦ Οἰτύλου εἶναι νόμιμα. Πρό-

δὲ ἡ Βουλὴ καὶ ἡ Κυβέρνησις νὰ ἐξηγήσῃ τὸ μέρος αὐτὸ τοῦ Νόμου ἀρμοδίως.

ΣΑΡΑΒΑΣ. Κύριοι, ἀπέχω νὰ ἐκφράσω οἰκονομικὴ γνώμη ἐπὶ τοῦ ζητήματος τοῦ ἐκλογικοῦ, τὸ ὁποῖον ἐγένετο ἀντικείμενον συζήτησεως καθ' ὃ ἀποτελῶν μέρος τῆς κυβερνήσεως ὁρίσκει νὰ ἐμμένῃ εἰς τὴν πολιτικὴν, τὴν ὁποῖαν ἀπ' ἀρχῆς ἡ Κυβέρνησις διέγραψεν εἰς ἐαυτὴν, νὰ ᾔσῃ ὅπως ἐστὶν εἰς τὰ ζητήματα τῶν ἐξελεγχέων. ἀνταλλάσσει ὁμοῦ ν' ἀπειθῇ δύο λέξεις εἰς τὸν ἐντιμὸν προαγορευόμενον βουλευτὴν Καλαμῶν. Ὁ κύριος οὗτος ἀνέφερεν, ὅτι ἡ κάλπη τοῦ κ. Κουμουνδούρου ἐπηρεάσθη τὸ ἀποτέλεσμα τῶν ἄλλων ψηφοφορηθέντων, καὶ ὅτι δι' αὐτὸν τὸν λόγον τὸ ζήτημα, ἀφοῦ ἡ ἐκλογὴ ἀπᾶξ ἐπικυρώθη, ἐλύθη, διότι ἄλλως ἐὰν ᾔθελε παραδεχθῇ ἡ Βουλὴ, ὅτι κακῶς ἐτέθη ἡ κάλπη τοῦ κυρίου Κουμουνδούρου, ἔπρεπε ν' ἀκυρώσῃ ὁλόκληρον τὴν ἐκλογὴν. Ἐπιτετραμμένον ἦτον εἰς τὸν ἐντιμὸν βουλευτὴν Καλαμῶν, ὁ ὁποῖος ἄλλαν ἱστορίαν ἐκλογικὴν εἶχεν ὑπ' ὅψιν του, τὴν ἱστορίαν τῆς ἰδίας ἐπαρχίας, νὰ σκέπτεται οὕτως ἐπιτετραμμένον ἦτο, κύριοι, εἰς τὸν ἐντιμὸν κ. Λαγρὲν, ὁ ὁποῖος ἐσυνείλησε νὰ ἐλάβῃ ἴσως ἐν τῇ ἰδίᾳ ἐπαρχίᾳ τὰς ἐκλογὰς προαποφαιζομένους διὰ μόνον τοῦ συνδυασμοῦ, νὰ σκέπτεται οὕτω λαμβάνων τὴν τιμὴν ὅμως νὰ τοῦ εἴπω, ὅτι ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ τῇ ἡμετέρᾳ δὲν ἀποφατίζονται αἱ ἐκλογαὶ ἐκ τοῦ συνδυασμοῦ, ὥστε πολὺ κακὰ ἔαμεν ὁ κ. Λαγρὲς παραδειγματίζομενος ἀπὸ τὴν ἰδίαν ἐπαρχίαν νὰ σύρῃ συμπέρασμα διὰ τὴν ἐπαρχίαν Οἰτύλου. Δὲν ἀρνούμαι ὅτι καὶ ἐν τῇ παρελθούσῃ καὶ ἐν τῇ παρούσῃ ἐκλογῇ ἡ Λακωνικὴ εἰδείξε τὸν μέγαν ἐνθουσιασμόν καὶ τὴν μεγάλην αὐτὴν ἐκτίμησιν εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ κ. Κουμουνδούρου, οὐδόλως ὁμοῦ ἔπεται ὅτι ἐπικυρώσῃ τὸ ἀποτέλεσμα ὡς πρὸς τοὺς λοιποὺς ἐξελεχθέντας.

ΛΑΓΡΕΣ. Ἐπηρεάσθη.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. ἔχει τις ἄλλος τὸν λόγον;

ΔΕΛΗΓΕΩΡΓΗΣ. Ἦθελον νὰ ἐρωτήσω, κύριοι, ποῖαν πραγματικὴν ἀξίαν ἔχει αὐτὴ ἡ συζήτης; διότι ἐκ τούτου, κύριοι, θ' ἀποφασισθῇ ποῖαν σοβαρότητα πρέπει νὰ δώσωμεν εἰς αὐτήν; λέγω ἐὰν ἔχῃ πραγματικὴν ἀξίαν ὡς πρὸς τὴν ἐκλογὴν καὶ ὡς πρὸς τὴν θέσιν τοῦ κυρίου βουλευτοῦ, διότι ἐὰν ταχὺν δὲν ἔχῃ πραγματικὴν ἀξίαν, ᾔθελε, εἰσθεὶς πολὺ προτιμότερον νὰ πληρῇ τοῦτο διενὸς νόμου, διότι κατ' ἐμὲ ὁ συμβιβασμὸς γεννᾷ τὴν ἀνάγκην μιᾶς ἐρμηνείας, διότι ἄλλως θὰ γίνῃ ἀδικίᾳ· λοιπὸν ἐὰν θὰ ἔχῃ πραγματικὴν ἀξίαν ἐπὶ τοῦ καθημένου μεταξὺ ἡμῶν, ὅτε θὰ λυθῇ σχετικῶς πρὸς τὸν ἐκλογικὸν νόμον, ἔχει καλῶς· ἐὰν δὲν ἔχῃ πραγματικὴν ἀξίαν, τότε προτιμότερον νὰ γίνῃ μιᾶς ἐρμηνεία διὰ νὰ λυθῇ ἅπᾳ διὰ παντὸς τὸ ζήτημα τοῦτο καὶ ἀπονέμεται δικαιοσύνη ἀπὸ τὸ ὁμοιόμορρον τῆς λύσεως αὐτῆς, ἄλλως θὰ ὑπάρχῃ πάντοτε σκότος· καὶ ἐὰν μοὶ δοθῇ εὐκαιρία θὰ λάβω τὸν λόγον καὶ θὰ διῶξω ὅτι εἶναι σκοτεινὸς ὁ νόμος.

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΔΗΛΙΓΙΑΝΝΗΣ (ὡπερὶ γὰρ ἐξωτερικῶν). Ἡ ἐρώτησις τοῦ ἐντίμου βουλευτοῦ Μεσολογγίου μοὶ εὐκόλυνε τὴν θέσιν μου, ἐπομένως δύναμαι νὰ ἐξηγήσω τὸ φρόνημά μου, ἂν καὶ ἐπὶ τῆς οὐσίας τοῦ ζητήματος ἀπέσχον νὰ τὸ πράξω, διότι μετ' ἐκείνων ἡ θέσις, τὴν ὁποῖαν κατέχω· ἡ πραγματικὴ ἀξία τὴν ὁποῖαν ἡ συζήτης αὐτὴ ἔχει; κατ' ἐμὲ, εἶναι ἡ ἐξῆς· ἐστὶς, ἐννοῶ, τῆς λύσεως τῶν ἀμφισβησιῶν ἢ τῶν ἀποριῶν, αἵτινες δύνανται νὰ γεννηθῶσι κατὰ τὴν συναρμοστικὴν τῶν νομοθετικῶν διατάξεων πρὸς ἀλλήλας, καὶ ἐπομένως τοῦ κανονισμοῦ τοῦ μέλλοντος· ὑπάρχει πραγματικόν τι ἀποτέλεσμα ἐκ τῆς συζήτησεως τῆς σήμερον· ἐὰν ἡ Βουλὴ ἀσπαζῇ τὴν γνώμην τοῦ ἐντίμου βουλευτοῦ Τριπόλεως, τοῦ πρώτου ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου ἀγορεύσαντος, ἐὰν ἀποφινθῇ, ὅτι ὁ ἐντιμὸς κύριος Κουμουνδούρος δὲν ἔχει δικαίωμα νὰ ἐκλεχθῇ ἐκ δύο ἐπαρχιῶν, τότε

διεδικίως ἡ βουλὴ ὁρεῖται ν' ἀποφινθῇ, ἐκ τίνος τῶν δύο ἐπαρχιῶν ἔχει δικαίωμα νὰ ἐκλεχθῇ, καὶ τίνα ἐκ τῶν δύο ἐπαρχιῶν πρέπει ν' ἀντιπροσωπεύσῃ ἐν τῇ Βουλῇ. Ἐκ τῆς ἀποφάσεως τῆς Βουλῆς ἐξήρτηται ὁ κανονισμὸς τῆς πληρώσεως τῆς κενωθησομένης θέσεως τοῦ βουλευτοῦ τῆς ἐπαρχίας ἐκείνης, τῆς ὁποίας θέλει παύσει νὰ ᾔσῃ βουλευτὴς ὁ κ. Κουμουνδούρος. Ἐὰν δὲ ἡ Βουλὴ ἀσπαζῇ τὴν γνώμην τοῦ κ. Κουμουνδούρου, καὶ ἀποφινθῇ ὅτι ὁ κ. Κουμουνδούρος εἶχε δικαίωμα νὰ ἐκλεχθῇ καὶ ἐκ τῶν δύο ἐπαρχιῶν, ἐξ ὧν ἐξελέχθη, τότε δὲν μένει πλέον εἰς τὴν Βουλὴν ν' ἀποφινθῇ εἰς ποῖαν ἐκ τῶν δύο ἐπαρχιῶν πρέπει νὰ μείνῃ ὁ κ. Κουμουνδούρος, ἀλλ' ἔργεται τὸ δικαίωμα τοῦ κ. Κουμουνδούρου τῆς προτιμήσεως (option), ν' ἀποφινθῇ ποτέραν προτιμᾷ. Ἰδοὺ τὸ πρακτικὸν ἀποτέλεσμα, τὸ ὁποῖον προέρχεται ἐκ τῆς λύσεως τοῦ ζητήματος τούτου.

ΚΑΛΑΙΦΡΟΝΑΣ. Κύριοι, ἐρρήθην πολλὰ, κυρίως περὶ τῶν προσόντων, ἀλλὰ διὰ νὰ ἐξετάσωμεν περὶ προσόντων προηγεῖται πρῶτον τὸ δικαίωμα· τὸ δικαίωμα εἶναι ἡ βῆσις τῆς ἐκλογῆς. Διὰ νὰ ἐλθῶμεν εἰς τὴν ἐξέτασιν ποῖα προσόντα ἔχει εἰς τὴν μίαν ἐπαρχίαν καὶ ποῖα εἰς τὴν ἄλλην, διὰ νὰ ἴδωμεν ἐὰν ἔχῃ καὶ εἰς τὴν μίαν ἐπαρχίαν καὶ εἰς τὴν ἄλλην τὰ προσόντα, τὰ ὁποῖα διέγραφεν ὁ νόμος, νομίζω ὅτι πρέπει νὰ ἐξετάσωμεν πρῶτον ποῖον εἶναι τὸ δικαίωμα, τὸ ὁποῖον διέταξε· νομίζω δὲ, ὅτι τοιοῦτό τι δικαίωμα δὲν ἔχει νὰ ψηφοφορῇ τις καὶ νὰ ψηφοφορήται καὶ εἰς τὴν μίαν καὶ εἰς τὴν ἄλλην ἐπαρχίαν· ἐὰν εἶχε δικαίωμα διπλοῦν ἢ τριπλοῦν ὁ ψηφοφόρος, νὰ ψηφοφορήσῃ δις ἢ τρίς, τότε ἔπρεπε νὰ ἔχῃ τὸ δικαίωμα καὶ ὁ ψηφοφορούμενος νὰ ψηφοφορήσῃ δις καὶ τρίς· ἀλλὰ, κύριοι, τὸ δικαίωμα τοῦ ψηφοφορεῖν εἶναι ἐν· λοιπὸν τὸ δικαίωμα εἶναι καθαρὸν καὶ ὠρισμένον· γενικὴν πολιτογράφειν δὲ ἔχομεν, καὶ πρέπει νὰ ψηφοφορήσῃ ὅστις εἶναι ἐγγεγραμμένος εἰς τοὺς καταλόγους καὶ ἅπᾳ θὰ ψηφίσῃ καὶ ἂν εἶναι δις καὶ τρίς εἰς τοὺς καταλόγους· λοιπὸν δὲν εἴμεθα παρὰ αἱ τὴν περίετασιν, καθ' ἣν θὰ ἐξετάσωμεν ὁ κ. Κουμουνδούρος εἰς ποῖαν τῶν δύο ἐπαρχιῶν μόνον, εἶχε καὶ ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ψηφοφορῇ καὶ νὰ ψηφοφορήται;

ΤΑΜΠΑΚΟΠΟΥΛΟΣ. Κύριοι, ἡ σπουδαιότης τοῦ ζητήματος αὐτοῦ ἀνέρεται καὶ κατὰ τὴν συζήτησιν ὅτε ἐπρόκειτο νὰ συνταχθῇ τὸ σύνταγμα· διάφοροι γνώμαι ἐξετέθησαν καὶ τότε δὲν εἶχον τὴν τιμὴν νὰ ᾔμαι μέλος τῆς Συνελεύσεως, ἀνέγνωσα δὲ τὰ πρακτικὰ καὶ ἐμελέτησα τὴν συζήτησιν ἐκείνην· μεταξὺ τῶν ῥητόρων, οἵτινες ἐλάβον μέρος εἰς τὴν συζήτησιν σπουδαίως, εἶναι καὶ ὁ κ. Μίλητος, ὅστις ὑπεστήριξε τὴν ἐκλογὴν ἐκ μιᾶς καὶ μόνης ἐπαρχίας· ὁ κ. Κουμουνδούρος εἶναι συνεπὴς μετὰ τὰς ιδέας, τὰς ὁποίας τότε ἐξέφρασε, διότι ἐπολέμησε τὴν ἐκλογὴν ἐκ μιᾶς καὶ μόνης ἐπαρχίας ὡς τοπικισμόν, καὶ ἀληθῶς ὡς προφήτης ἐμάντισσε ὅ,τι ἐπαθε κατόπιν ἐν τῇ Ζαρνάτᾳ· οὐχ ὅτιον εἶναι ἀναντιρρήτον καὶ κανεὶς δὲν δύναται νὰ διαμφισβητήσῃ ὅτι ἡ Συνέλευσις παρεδέχθη τὴν μίαν καὶ μόνην ἐκλογὴν· ὁ κ. Κουμουνδούρος κατέργετο μάλιστα τότε καὶ εἰς μίαν προφανέειαν, τὴν ὁποῖαν ὑπεστήριξε καὶ εἰς γέρον, ὁ γέρον Παλαμίδης, ἐρωτήθη μάλιστα ὁ κ. Μίλητος τότε ἀπὸ τίνος Κοτονάκου, ὁποῖον ἐγκατέστησαν ἐννοεῖ πολιτικὴν ἢ πραγματικὴν, καὶ ἀπάντησε ὅτι πραγματικὴν. Δὲν δύναται λοιπὸν, κύριοι, ν' ἀμφισβητηθῇ τὸ ζήτημα τοῦτο, διότι πᾶσα ἀμφισβήτησις αὐτοῦ ᾔθελεν εἰσθεὶς ἀτυχὲς στρεβλοδικίᾳ· ὡς πρὸς τὸ ζήτημα τοῦτο τὸ σπουδαῖον ὁ ἀξιότιμος βουλευτὴς Πλειᾶς κ. Λυκούργος, ἐξέφρασεν ὅτι εἶναι ἐχθρὸς τῆς γενικῆς πολιτογραφίσεως καὶ παρεδέχθη, ὅτι ὁ κ. Κουμουνδούρος δύναται νὰ ἐκλεχθῇ ἀπὸ ποῖαν ἐπαρχίαν θέλει νὰ ᾔσῃ βουλευτὴς, δικαίωμα, τὸ ὁποῖον στηρίζεται εἰς τὴν γενικὴν πολιτογράφειν.

Α. ΚΡΕΣΤΕΝΙΤΗΣ. Ἐγὼ τὸ εἶπον διὰ τὰς αἰτίας ταῦτα.

ΤΑΜΠΑΚΟΠΟΥΛΟΣ. Ἐὰν ἐκλογὴ ἐγέναιτο, ἐν ἐπεκτερωθῇ ἀδιάφορον

του, εάν έβλεπεν ότι ενώ προχθές έγινετο παμφήρει δεατή ή αναφορά του κ. Γούδα, ή αναφορά του ήθελε παραπληρή περιφρονητικώς εις την έπιτροπήν των αναφορών. Λέγω δε ότι είναι άδικον, καθόσον τά έργα του κ. Σάθα δεν είναι γνωστά μόνον εν 'Ελλάδι, αλλά είναι γνωστά εν Ερώπη· σοφοί της Γερμανίας και της Γαλλίας εξέτιμησαν τά έργα του νέου τουτου, ή εταιρία ή νεοσύστατος προς διάδοσιν των 'Ελλην γραμμάτων εις Παρισίους με έπαίνους όχι ολίγους εδίδθη την έκθεσιν του νέου τουτου. ήθελε θρυνη ή ζήλος του, ή ζήλος αυτού του νέου, εάν, επαναλέγω, ή αναφορά του ήθελεν απορήνθαι. Εάν ήθελε τό λάθει ή Βουλή τουτο ως έργον, δεν ήθελεν μιμηθθαι κανένα δι' αυτό· άλλ εις αυτό αντίκειται ή χθεσινή παμφήρει απόφασις της Βουλής δια την αναφοράν του κ. Γούδα, ήτις καλώς έγινετο. ή απόρριψις λοιπόν της αναφορής του κυρίου Σάθα ήθελε μαράναι τον ζήλον αυτού του νέου, όστις κατά την κρίσιν, όχι έμοι, αλλά σοφών ευρωπαίων, έχει αξίαν· δεν είναι δίκαιον λοιπόν. ή σύστασις, την οποίαν θα κάμη ή Βουλή, δεν είναι υποχρεωτική· τό υπουργείον, ή κυβέρνησις, θέλει σταθίσει και θέλει αποφασίσει· δεν πρόκειται ιδώ παρ' να συστήσωμεν άπλως εις την Κυβέρνησιν την αναφοράν, και ή κυβέρνησις δεν έχει καμμίαν υποχρέωσιν από την απόφασιν της Βουλής αλλά θέλει σκερθθ και θέλει κάμει, ό,τι νομίζει καλόν προς συνδρομήν του νέου αυτού.

ΔΑΝΟΠΟΥΛΟΣ. Συνεπώς με την τελευταίαν παρατήρησιν του προαγορεύσαντος, έρχομαι να προσθέσω ολίγα τινά. Γνωρίζω εκ του συνεγγους τον κύριον Σάθαν, διότι κατοικεί όπου και έγώ, και ήξεύρω τους άτρίτους κόπους, τους όποιους αυτός καταβάλλει συγγράφων. Δεν θέλω να επεκτείνω τά εγκώμια υπέρ αυτού. Συμφωνώ με την πρότασιν του κυρίου Λομβάρδου και προσθέτω, ότι ό νέος ούτος έχει τόσην τάσιν να συλλέξη όλα τά συμβάντα κατά την πραγματικώς ζοφεράν εκείνην εποχήν του μεσαιώνος και των δεινών μας, ώστε ετοιμάζεται και μετ' ολίγον καιρόν άπέρχεται εις την Βενετίαν, όπου υπάρχουν τά αρχεία, εις τά όποια συγκεντρώνονται όλα τά παθήματα της 'Ελλάδος από τον μεσαιώνα, και εκεί θα καθίση επί πολλά έτη, ίνα συλλέξη πάσαν ύλην αξίαν δια την 'Ελλάδα, και ήθελεν είσθαι μία σπουδαία Έλληψις εκ μέρους μας να μακύνωμεν τον ζήλον και την άφοσίωσιν του νέου αυτού προς την τάσιν, την οποίαν έχει· και είχαν λοπηθθ πολλάκις ότι δεν εύρίθη κανένας άνθρωπος να συλλέξη τάς πληροφορίας του μεσαιώνος της εποχής εκείνης, ήτις ολίγον απέχει. ή σύστασις την οποίαν θα κάμωμεν εις την κυβέρνησιν δεν είναι υποχρεωτική· εάν δεν ήμπορίσεν να πάρη 400 σώματα άς πάρη 100 ή 200.

ΚΟΛΙΑΤΣΟΣ. Ότι ή μεσαιωνική ιστορία της 'Ελλάδος είναι εν τω σκότει, ούδεις άμυιδάλλει· πολλά ολίγοι έντοχολήθησαν εις αυτήν, οι δε λόγοι μας μόνον τά φωτεινά μέρη διαπραγματεύθησαν. Μόνος ένταχολήθη εις την ιστορίαν του μεσαιώνος είναι ό κύριος Σάθα. Είναι γνωστόν ότι εξέδωκε τά ανέκδοτα του δι' αποφάσεως της Βουλής· ακολουθώ· εξέδωκεν εν χρονικόν του Γαλαξιδίου· μετά ταύτα ένταχολήθη κυρίως εις την ιστορίαν του μεσαιωνισμού και συγχρόνως εις την νεοελληνικήν φιλολογίαν, σύγγραμμα βραχυθέν εν τω διαγωνισμω υπό της έπιτροπής. Τό σύγγραμμα τουτο, ό κ. Καλλιερνάς και έγώ, ως έπιτροποι των τέκνων του Ανδρίου Κορομηλά, ήγοράσαμεν και έτυπώσαμεν· εις τό τυπογραφικόν κατάστημα των τέκνων· έτυπώσαμεν μετά ταύτα και την «Τουρκοκρατούμενην 'Ελλάδα». Εκτός τουτου, κύριοι, μάς παρουσιάσθησαν από τον κύριον Σάθαν τρία άλλα σύγγραμματα, τά εξής·

Α'.) Βίοι και κατορθώματα των άρματωλών μετ' ιστορικής αναλύσεως των δημοτικών ασμάτων, ως και τά περί κονταμα-

ρκσίδων και πάντα τά άφορώντα τον εθνικόν βίον του τουρκοκρατούμενου γένους.

Β'.) Βίοι και κατορθώματα των εν τη υπηρεσία της Αγγλίας, Γαλλίας, Ένιτίας, Ισπανίας, Νεαπόλεως, Γερμανίας και Ρωσσίας διαπρεφέντων ελλήνων στρατιωτικών ως και των ήγεμόνων της Ελλάδος, Παρτσουναβίων ήγεμονίων, μεγάλων διερχμένων και των αξιωματικών ελλήνων μεγάλων θαυρών, πασάδων κλπ. Έν τέλει δε ιστορία της διασπορής του ελληνισμού και περί των εν Αμερική, Σιάμ, Αυστραλία, Ι-δία κλπ. ελληνικών αποικιών.

Γ'.) Νεοελληνικής φιλολογίας παράρτημα.—Ένέργειαι εν 'Ελλάδι των ίπποτών της Μελίτης.—Βίος Αλή-πασά, κατά τον έλδανόν ποιητήν Χατζη-Σαχρέτην, και άλλους.—Συλλογή ελληνικών ανέκδοτων.—Μας παρουσίασε λοιπόν ταύτα τά συγγράμματα, άλλ' επειδή τό κατάστημα του Κορομηλά είχε τυπώει 100 τυπογραφικά φύλλα των συγγραμμάτων αυτών δεν ήδύκτο να εξοδεύη περισσότερα και ήρνήθημεν. Εφρόντισε τότε να τον διαθήη όμογενής τις· άλλά δεν ήδυνήθη ό άνθρωπος να εύρη τοιούτον. Αποστεινεται λοιπόν προς τό έθνος και παρακαλεί αυτό να τω δώση την συνδρομήν του, ίνα εκδώση αυτά τά συγγράμματα, τά όποια βεβαίως ως μη διδακτικά δεν αγοράζει τις υποχρεωτικώς. Μήπως είναι δυνατόν να τά εκδώση άνευ της συνδρομής της Βουλής; είναι λοιπόν ανάγκη και ά-νάγκη άπαραίτητος, όπως αυτή ή σύστασις γίνη· είναι ανάγκη του έθνους να συντρέξη αυτόν τον άνθρωπον, όστις δεν είναι τυχαίος. Ηκούσατε από τον κ. Λομβάρδον και θα άνεγνωσατε εις της έφημερίδας, ότι ό κύριος Σάθα απολαμβάνει ευρωπαϊκήν ύποληψιν και πολλοί ευρωπαίοι ήγόρασαν τά συγγράμματα ταύτα, ολίγοι όμως Έλληνες· πολλοί τά εξέτησαν δωρεάν, άλλ' ολίγοι εύρέθησαν να τ' αγοράσουν, μόνον ευρωπαίοι τά αγοράζουν. Εάν λοιπόν οι ευρωπαίοι έχουν ανάγκην να μάθωσι την ιστορίαν την ιδικήν· μας, την μεσαιωνικήν, ήμελις πρέπει να δώσωμεν πάσαν συνδρομήν εις τον κ. Σάθαν, καθώς χθές δικαίως την έδωκαμεν εις τον κύριον Γούδαν.

Πιστεύω ότι μετ' όσα είπον, δεν θα εύρεθθ ούδεις, όστις να μη συντρέη στενώς την αναφοράν ταύτην προς τό υπουργείον, καθόσον έχομεν και προηγούμενα της ελληνικής Βουλής, διότι τά ανέκδοτα του Σάθα έτυπώθησαν δημοσία δαπάνη· τώρα δεν ζητεί την δημοσία δαπάνη έκδοσιν αυτήν, άλλά μόνον συνδρομήν· διότι άλλως, κύριοι Κρεστενίτη, θα δυνήθη να τά τυπώσθ πι-στύσω λοιπόν ότι θέλει γίνει δεατή ή αναφορά του, διότι έχομεν καθήκον να μάθωμεν την ιστορίαν ήμών.

ΠΟΛΛΟΙ. Μάλιστα, μάλιστα να συστηθ.

ΚΡΕΣΤΕΝΙΤΗΣ. Εγώ τον άνθρωπον δεν τον γνωρίζω· όσοι άνέγνωσαν τά συγγράμματα του τους επαινών, διότι τον επαινούν. Εγώ είπα ότι, όσοι ήμίλυσαν υπέρ, είναι έναντίον του συντάγματος· δεν έχομεν δικαίωμα. Εάν σεις νομίζετε ότι, στελλομένης της αναφορής· εις την έπιτροπήν των αναφορών, προσβάλλεται ή φιλοτιμία του νέου, άράγε μόνον ήμελι έχομεν τον πατριωτισμόν και ή κυβέρνησις δεν έχει; δεν προσβάλλομεν ή-μελις την φιλοτιμίαν της κυβέρνησεως; είπομεν ότι να μη παρεκδίνωμεν από τό καθήκόν μας, και ούτε ήμελις να επεμβαίνωμεν εις τά διοικητικά, ούτε ή κυβέρνησις εις τά ιδικά μας· δεν είναι λοιπόν δίκαιον, ήμελις να τό είπωμεν καθαρά. Και ιδού τά αποτελέσματα· εάν άλλος μάς φέρη άλλο σύγγραμμα, και αύριον άλλος, πάντα, όσα, τί θα κάμωμεν; Έχετε χρήματα διαθήσιμα; ή κυβέρνησις γνωρίζει μόνον· εάν έχη, άς κάμη τοιο-ύτην συνδρομήν, εάν δεν έχη; και θέλετε τό ψεύμα, τό όποιον δια την ύπαρξιν της κοινωνίας πρέπει όλαι να τό εκπαιζώσθ; εάν θέλετε να ώρελίσθουν ειδικώς πρόσωπα, να καταστρέψθτε δε τους λαούς, οι όποιοι πληρώνουν τους φόρους, και οι όποιοι

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΩΝ ΣΥΖΗΤΗΣΕΩΝ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Γ'. ΣΥΝΟΔΟΣ Α'.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΑ

ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΧΡΗΣΤΙΔΟΥ.

ΣΤΕΝΟΓΡΑΦΙΚΟΝ ΤΜΗΜΑ.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 46.

Τῆς 9 Ὀκτωβρίου 1869.

(Πέμπτη.)

Ὡρα 11. Π. Μ.

Μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ ὀνομαστικοῦ καταλόγου, ἐβρεθεί-
σης ἐν ἀπαρτίᾳ τῆς Βουλῆς, ἀνεγνώσθησαν τὰ πρακτικὰ τῆς
προηγούμενης συνεδριάσεως.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Ὑπάρχει ἀντίρρηση κατὰ τῶν πρακτικῶν ;
ΠΟΛΛΟΙ. Ὁχι, ὅχι.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Ἡ Βουλὴ παρεδέχθη τὰ πρακτικὰ.

Κύριε Βουλευταί, ὁ κ. Σάβας ἔχει ἀναφορὰν πρὸς τὴν Βου-
λὴν ζητῶν νὰ χορηγήσῃ ἡ Βουλὴ τὴν συνδρομὴν τῆς ἀπὸ 400
σώματα διὰ τὴν ἐκδοσὶν τῶν λοιπῶν τόμων τοῦ συγγράμμα-
τος τοῦ αὐτοῦ Τουρκοκρατούμενης Ἑλλάδος ὡς μὴ ἐπαρκῶν αὐ-
τὸς εἰς τὰς δαπάναις τῆς ἐκδόσεως. Ὁ βουλευτὴς Κερκίρης κ.
Κωνσταντῆς συνιστᾷ τὴν ἀναφορὰν ταύτην.

ΚΟΛΙΑΤΣΟΣ. Νὰ γίνῃ ὅ,τι ἐγίνε διὰ τὴν ἀναφορὰν τοῦ κ.
Γούδα, δηλ. νὰ συστηθῇ στενῶς εἰς τὸ ὑπουργεῖον.

ΚΡΕΣΤΕΝΙΤΗΣ. Νὰ σταλῇ εἰς τὴν ἐπιτροπὴν τῶν ἀναφορῶν.

ΔΑΓΡΕΣ. Κύριε πρόεδρε, οὔτε τὸν κ. Σάβαν γνωρίζω, οὔτε
σχέσεις μετ' αὐτοῦ ἔχω· μόλις χθὲς περιήλθεν εἰς χεῖράς μου τὸ
σύγγραμμά του, καὶ ἐνόμισα ὅτι ἐκπληρῶ καθήκον πατριωτι-
κὸν νὰ ὑψώσω φωνὴν ὑπὲρ τῆς συνδρομῆς ἐνός τοιούτου ἔργου,
ὅπως δηλ. τῇ δοθῇ μία συνδρομὴ ἀνάλογος πρὸς ἐξουλοῦθε-
σιν τοῦ ἔργου του. Ὁ κ. Σάβας εἶναι ἀξίος καὶ μεγαλειότατος
συνδρομῆς ἐκδομῇ διὰ νὰ ἐμπορέσῃ νὰ ἐκπληρώσῃ τὸ καθήκον
του. Ἡ μεσαιωνικὴ ἱστορία ἡμῶν, καὶ μάλιστα ἡ ἱστορία τῆς
πατρίδος μας ἀπὸ τὸν καιρὸν τῆς κατακτήσεως τῶν ὀθωμανῶν
μέχρι τοῦ 1821, εἶναι σκοτεινὴ καὶ ἐρχεται ὁ κ. Σάβας καὶ ἐπι-
χρῶναι ὀλίγον φῶς. Πρέπει νὰ ἐνισχύσωμεν τοὺς τοιούτους ἀν-
θρώπους καὶ παρέξωμεν τὰ μέσα ὅπως ἐνθαρρύνωμεν καὶ ἄλ-
λους ἵνα ἐργασθῶσιν. Συμφωνῶ νὰ δοθῇ συνδρομὴ εἰς αὐτὸν
ὅπως καὶ εἰς τὸν κ. Γούδαν.

ΚΡΕΣΤΕΝΙΤΗΣ. Ἦσαν πρόνιοι ἐκεῖνοι, οἱ ὅποιοι ἔθεσαν τὸ
ἔρθεον τοῦ συντάγματος, ὅτι καμμία πρότασις διὰ τὴν ἀδίκαι-
σιν τοῦ προϋπολογισμοῦ δὲν γίνεται πρὸς ὀφείλειαν προσώπου
καὶ εἶναι ὀφείλειαν προσώπου ἰδῶ. Καὶ ἰδοὺ τὸ ἀποτέλεσμα· ἔχει

τὸ δικαίωμα αὐτοὶ νὰ παρουσιασθῇ καὶ ἄλλος, καὶ ἄλλος· ἔχο-
μεν χρήματα ;

ΤΙΝΕΣ. Ἐπρεπεν ἀπὸ χθὲς νὰ τὸ εἶπατε αὐτό.

ΚΡΕΣΤΕΝΙΤΗΣ. Καλλίτερα ἄργά παρὰ ποτέ. Ἐάν ἦμεν
ὑπουργὸς δὲν θὰ τὸ ἰδεχόμεν· δὲν εἶναι δίκαιον. Θέλωμεν νὰ
κάμωμεν ὀφείλειαν ; νὰ πάρωμεν ἀπὸ 10 σώματα ἡμεῖς, οἱ
ὅποιοι ἀγορεύομεν ἰδῶ καὶ ὅχι νὰ ἐξοδεύωμεν τὰ χρήματα τοῦ
ἔθνους· ὅποιος θέλει νὰ κάμῃ ὀφείλειαν, ἅς γίνῃ συνδρομητής,
εἰ δὲ μὴ νὰ πετώμεν τὰ χρήματα τὰ ἑνὰ δὲν εἶναι τρόπος·
δὲν ἔχομεν δικαίωμα. Νὰ σταλῇ λοιπὸν εἰς τὴν ἐπιτροπὴν.

ΔΑΓΡΕΣ. Κύριε πρόεδρε, ἀνεγκάζομαι νὰ παρατηρήσω εἰς
τὸν ἀξιότιμον βουλευτὴν Ἠλείας, ὅτι δὲν εἶναι κατάχρησις πο-
σὸς, ἰάν, εἰς 5 αὐτὸν πολὺ φιλότιμον, ὅστις παρήγαγε διὰ τῶν
κόπων τοῦ τῶν πολλῶν τοσούτον πολυτίμου ἱστορικῆς μελέ-
της, ὀλίγον εἰς αὐτὸν παρέξωκεν συνδρομὴν νὰ ἤμειθε φειδωλοὶ
περὶ τοῦ δημοσίου πλούτου εἶναι ἄλλα ἀντικείμενα, νὰ παύ-
σωμεν τισταίνοντες προσωπικὰς ὀφείλειαι, νὰ κάμωμεν ἐλατ-
τώσεις ἐκεῖ ὅπου ἔμποροῦμεν, νὰ κάμωμεν οἰκονομίαις ἐκεῖ
ὅπου δὲν ἐλάττωμεν τὴν κοινωνίαν, ἀλλὰ νὰ δαπανήσωμεν 10
καὶ 20 χιλιάδας δραχμὰς διὰ τὴν συγγραμὴν τῆς ἱστορίας
τῶν πατέρων μας, τῆς πλέον σκοτεινότερας ἐποχῆς μας, δὲν εἶναι
σπατάλη οὔτε κατάχρησις. Ἄς ἐλαττώσωμεν δύο ὑποτροφίας
τοῦ στρατιωτικοῦ σχολείου, πέντε ὑποτρόφους ἀπὸ ἄλλα πρῶν-
ματα, ἅς κάμωμεν τέλος πάντων οἰκονομίαν τινά, εἴτε ἀπὸ τὰ
κληροδοτήματα, εἴτε ἀπὸ ἄλλα ἀντικείμενα διὰ νὰ συνδράμω-
μεν τοὺς τοιούτους νέους, οἱ ὅποιοι φιλοτίμως καταβάλλουσι
καὶ κόπους καὶ ἔξοδα ὅπως φέρουν εἰς φῶς τὴν ἱστορίαν τῶν
πατέρων μας, ἡ ὁποία θὰ χρησιμεύσῃ καὶ εἰς ἡμᾶς καὶ εἰς τὰ
τέκνα μας, καὶ ἡ ὁποία θὰ ἀφαιρέσῃ πολλὰς προλήψεις τῶν
Εὐρωπαίων, οἱ ὅποιοι μᾶς θεωροῦν ἀπογόνους ἄλλων παρὰ τῶν
Ἑλλήνων. Νομίζω ὅτι ἡ Βουλὴ δὲν πρέπει νὰ φανῇ τοσούτο
φειδωλὴ.

ΛΟΜΒΑΡΔΟΣ. Κύριε πρόεδρε, δὲν θέλω νὰ κρίνω τώρα με-
ταξὺ τῆς μιᾶς συγγραφῆς καὶ τῆς ἄλλης· δὲν πρόκειται νὰ δι-
κασώμεν τώρα ἡμεῖς ἰδῶ· λέγω ὅμως ὅτι ἀπαξ ἂν εἴνετο
ἡ συνδρομὴ, ἡ ὁποία ἐγένετο, καὶ καλῶς ἐγένετο, διὰ τὸν και-
ρὸν Γούδαν χθὲς διὰ τὴν συγγραμὴν τῶν παραλλήλων βίων, ἡ
Βουλὴ ἤθελε πράξῃ μίαν ἀδικίαν κατὰ τοῦτο, ἐξηγοῦμαι,
ἀπορρίπτουσα τὴν αἴτησιν τοῦ κ. Σάβα· κατὰ τοῦτο γὰρ,
καθότι αὐτὸς ὁ νέος ἤθελε πληρωθῇ, ἤθελε μακρυθῇ ὁ χρόνος

φαίνεται ότι τὸ ζήτημα αὐτὸ εἶναι ῥητῶς λελομμένον ὑπὸ τοῦ νόμου μας, καὶ ἀπορῶ πῶς ἐπιστήμων ἄνθρωπος ὑπεστήριξε τὴν ἐναντίαν ἰδέαν. Πρῶτον, κύριοι, ὁ γεννηθεὶς ἢ ἐγκατεστημένος εἰς ἐπαρχίαν τινὰ ἔχει τὸ προσὸν τῆς γνώσεως τῆς καταστάσεως τῆς ἐπαρχίας καὶ τοῦ συμφέροντος ὑπὲρ αὐτῆς· ἐπομένως οἱ δύο λόγοι, οἱ κατὰ τὸν κ. Παππαζερειόπουλον ὑπαγορεύσαντες τὴν σύνταξιν τοῦ ἀνθρώπου αὐτοῦ, ὑπάρχουσι καὶ ἐπὶ τοῦ προκειμένου· ἀλλὰ περὶ τούτου δὲν πρόκειται ἤδη. Ἠδούρτε, κύριοι, ὅτι τὸ εἰκλέγεσθαι καὶ ἐκ τῆς ἐπαρχίας εἰς ἄν ἐγεννήθη τις ἢ εἶναι τροπολογία, ἢ ὁποῖα ἦλθε μετὰ τὴν σπουδαίαν συζήτησιν περὶ τοῦ ἀπαιτηθέντος προσόντος τῆς ἐγκαταστάσεως, καὶ ἢ ὁποῖα τρόπον τινὰ ἐξεπῆγασεν ἀπὸ τοῦ πνεύματος ὅλης τῆς συζήτησεως. Τῆς τροπολογίας αὐτῆς, μοι φαίνεται, ἔρρεν ὁ κ. Διληγεώργης, τὴν συντάξιν ὁ κ. πρόεδρος· τότε ὡς πόρισμα τῆς ἐν γένει ἰδέας τῆς Συναλεύσεως καὶ τὴν ὑπεστήριξεν ὁ κύριος Μίλητος. Οὕτως πραγματοποιοῦνται οἱ αἰτηθέντες ὅροι καὶ ἐπομένως ἔχει τὸ δικαίωμα πολίτης· νὰ ἐκλέγεται ἀπὸ δύο ἐπαρχίας, διότι συνυπάρχει τὸ προσὸν τοῦ νὰ ᾖ καὶ συνδεσμένος καὶ νὰ ἔχη γνώσιν τῆς ἐπαρχίας ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἐκλέγεται.

Ὁ προταγόμενος ἰσχυρίσθη τὸ ἐναντίον, διότι ἐλεγκόμενος τὴν νέαν οἰκονομίαν τοῦ ἐκλογικοῦ νόμου καὶ ἐνόμισεν ὅτι εἶναι δικαίωμα τοῦ ἐλεγομένου νὰ ἐκλέξη ἀπὸ ποίαν ἐπαρχίαν θέλει νὰ ἐκλεχθῇ, ἐνῶ τοῦτο εἶναι δικαίωμα τῆς ἐπαρχίας ἐντογομένου ἐν ἀγνοίᾳ καὶ πρὸς τὴν θέλησιν τοῦ ἐλεγομένου.

ΠΑΠΠΑΖΕΡΕΙΟΠΟΥΛΟΣ. Ἐγὼ εἶπον, ὅτι εἶναι ἐπιτετραμμένον νὰ ἐξασκήσῃ τὸ ἐκλογικὸν δικαίωμα εἰς τὴν ἐπαρχίαν, εἰς τὴν ὁποίαν εἶναι ἐγκατεστημένος.

ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ. Σαῖς εἶπατε ὅτι εἶναι δικαίωμα, ἀλλ' ὁ νόμος λέγει ὅτι εἶναι ὑποχρέωσις, τὴν ὁποίαν ἐπιβάλλει ἡ ἐπαρχία· ὑποθέσατε ὅτι ἡ Λακωνία ᾔθελε νὰ θέσῃ τὴν κάλπην μου καὶ ἐγὼ ἔλεγον, ὅχι· ἀλλὰ ποῦ; μ' ἐρωτᾷ; ἐγὼ δὲν ἔχω τὸ δικαίωμα διόλου νὰ ἐπέμβω, οἱ ἐκλογεῖς ἔχουν τὸ δικαίωμα νὰ προτείνουν, νὰ πληρώνουν τὴν κάλπην, νὰ τὴν θέτουν, νὰ ψηφοφοροῦν καὶ ὁ ἐλεγόμενος νὰ ᾖ καὶ ἀναγκασμένος νὰ περιμείνῃ τὸ ἀποτέλεσμα, μετ' ὃ ἔχει τὸ δικαίωμα ἂν θέλῃ νὰ δεχθῇ τὴν ψῆφον τῶν ἐκλογέων καὶ κατόπιν, ἀπὸ ἐκλεχθῇ, νὰ μείνῃ ἢ νὰ προτιμήσῃ ἐν Ἀθήναις μίαν τῶν ἐκλογῶν, ἂν ἐξελέγθῃ ἐκ δύο ἐπαρχιών. Ὁ νόμος ἤδη λέγει ὅτι ἕκαστος ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ἐκλέγεται ἐκ τῆς ἐπαρχίας, εἰς ἣν ἐγεννήθη, ἢ εἰς ἣν εἶναι ἐγκατεστημένος. Σαῖς ἐρωτῶ ἔτι ἡ Μεσσηνία καὶ ἡ Λακωνία ἐξέθετον συγχρόνως τὴν κάλπην μου, ποῖος ᾔθελε κανονίσει τὸ δικαίωμα αὐτὸ τῶν ἐπαρχιών, ἢ ᾔθελεν εἶπαι εἰς αὐτοὺς αἱ Μεσσηνιοὶ ἐκλέξατε, αἱ Λακωνεῖς δὲν ἔχετε τὸ δικαίωμα, ἢ αἱ Λακωνεῖς ἐκλέξατε καὶ αἱ Μεσσηνιοὶ μὴ ἐκλέξατε; Ποία ἐξουσία εἶναι ἐκεῖνη, ἢ ὁποῖα ἐκ τῶν προτέρων ᾔθελεν ἀποφασίσει, καὶ ποῦ στεριζομένη ᾔθελεν εἶπαι ὅτι τῶντι οἱ Λακωνεῖς ᾔθελον ἐκλέξει καὶ ὅχι οἱ Μεσσηνιοὶ; Θάλασσα δὲν ἐξαρτᾶται ἀπὸ ἐμὲ, οὔτε ἀπὸ τὴν ἐξουσίαν, οὔτε ἀπὸ ἄλλων τινά, ἀλλ' ἀπὸ τὴν ἐπαρχίαν.

Κύριοι, ἐγὼ δὲν θὰ ἔλθω δευτέρως εἰς τὴν ἐξέτασιν τῶν γνωμῶν τῶν ἐκτὸς τῆς Βουλῆς, καὶ νομίζω ὅτι τὸ τοιοῦτον εἶναι μάταιον, ἀλλ' ὅταν τὸ ζήτημα τίθεται ὅπως τὸ ἔθετον ὁ κύριος Παππαζερειόπουλος, δὲν ἔμπορεῖτε σχετικῶς πρὸς τὴν ἀνάγκην τῆς δημοτογραφίσεως, οἷς λέγω, νὰ κηρύξτε ἕνα ἄνθρωπον ἀνίκανον νὰ ἐκλεχθῇ ὅταν ἔχη ἐν προσόν, τὸ ὅποιον ῥητῶς ὁ νόμος ἀπαιτεῖ. ἔχετε τὸ δικαίωμα νὰ εἰπῆτε εἰς ἑ-α, δὲν ἔχετε τὸ δικαίωμα νὰ ἐκλεχθῇ, διότι δὲν ἔχετε τὰ τοιαῦτα ἢ τοιαῦτα προσόντα· ἀλλὰ νὰ εἰπῆτε δὲν ἔχετε τὸ δικαίωμα, διότι ἔχετε ἐν προσόν, τὸ ὅποιον ὁ νόμος δὲν ἀπαιτεῖ· ἀλλ' ἡμεῖς πλάττομεν τοῦτο, εἶναι πρωτοφανές. Ἐρωτῶ τὸν κύριον Παππαζερειόπουλον, ποῦ ὁ νόμος λέγει ὅτι ὁ ἐλεγόμενος πρέπει νὰ

ᾖ καὶ δημόσιος; Λοιπὸν, κύριοι, κατὰ γενικὸν κανόνα ἕκαστος ἔχει τὸ δικαίωμα συγχρόνως νὰ ἐκλέγεται καὶ ἀπὸ τὴν ἐπαρχίαν, εἰς ἣν εἶναι ἐγκατεστημένος, καὶ ἀπὸ τὴν ἐπαρχίαν, ἐν ἣ ἐγεννήθη. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἐνδέχεται ἐχθρική ἐνέργεια νὰ ὑπαγόρευσε τοῦ νὰ τεθῇ κάλπη τοῦ κατοικοῦντος ἐνταῦθα καὶ νὰ τοῦ ἀρριπύτῃ τὸ δικαίωμα τῆς ἐκλογῆς τοῦ ἐν ἄλλῃ ἐπαρχίᾳ τῆς γεννήσεώς του·

ΚΡΕΣΤΕΝΙΤΗΣ. Σημείωσέ με, κύριε πρόεδρε.

ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ. Νομίζω λοιπὸν ὅτι πρῶτον κατὰ γενικὸν κανόνα ἔχει τὸ δικαίωμα καθεὶς ν' ἀντιπροσωπεύῃ μίαν ἐπαρχίαν, ἀλλὰ καὶ νὰ ἐκλεχθῇ ἀπὸ δύο· ἐπομένως εἰς τὴν προκειμένην περίστασιν εἶχον τὸ δικαίωμα νὰ ἐκλεχθῶ καὶ ἀπὸ τὴν Λακωνίαν, διότι ἐνῶ ἐγεννήθην εἰς Λακωνίαν, εἶμαι ἐγκατεστημένος εἰς τὴν Μεσσηνίαν, πρὸς δὲ ἐσχάτως ἐγράψην δημότις εἰς τὴν Λακωνίαν, καὶ ἤμην μέλος τῆς ἐφορευτικῆς ἐπιτροπῆς τοῦ δήμου Ἀξίας. Ἔστω ἂν ἀπαιτῆται καὶ τὸ προσὸν τοῦ δημότου, τὸ ἔχω. Ἀλλως τὸ ἐκλογικὸν αὐτὸ ζήτημα ἐξεδικάσθη ἤδη.

Εἰς ΒΟΥΛΕΥΤΗΣ. Εἶναι καὶ δεύτερον ζήτημα.

ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ. Τὸ κατ' ἐμὲ, τὸ δεύτερον ζήτημα νομίζω ὅτι εἶναι τόσον παρὰλογον, ὥστε δὲν εἶναι ἀξίον συζητήσεως.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Ὁ κ. Διληγής.

ΔΙΛΗΓΗΣ. Ἐγὼ συμφωνῶ μετὰ τὸν κ. Κουμουνδούρου, ὥστε ἂν ᾖ καὶ ἄλλος ἐναντίος ἂς ὁμιλήσῃ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Ὁ κ. Κρεστινίτης.

ΚΡΕΣΤΕΝΙΤΗΣ. Κύριε πρόεδρε, καὶ ἀπὸ τὸν ἕνα καὶ ἀπὸ τὸν ἄλλον εἶμαι διαφορετικός, δηλ. δὲν συμφωνῶ καὶ μετὰ τοὺς δύο· μετὰ τὸν πρῶτον δὲν συμφωνῶ πρὸ πάντων, διότι ποτὲ μειοψηφία δὲν ἔμπορεῖ ν' ἀντιπροσωπεύῃ τὴν θέλῃσιν πλειοψηφίας καὶ πρέπει νὰ γίνῃ νέα ἐκλογή, διότι ἔμπορουμεν νὰ παραιτηθῶμεν πάντε ἀπὸ ἡμῶν καὶ νὰ ἔλθουν οἱ μειοψηφούντες, ὥστε αὐτὸ εἶναι ἀτοπον. Ἐρχομαι εἰς τὸ πρῶτον, δηλ. τὴν ἀπορίαν τοῦ Κουμουνδούρου μετὰ τοῦτο ὅτι δὲν ἔχει δύο δικαίωματα· αὐτὸ τὸ ἐξέηκται ἡ Βουλὴ εἰς τὴν ἐκλογὴν βουλευτοῦ ἀπὸ τοῦ Οἴτουλον, ὁ ὁποῖος ἦτε πέρυσι τοῦ δήμου Καλαμῶν καὶ ἐξελέγθη βουλευτὴς ἀπὸ τοῦ Οἴτουλον· ἐάν ὁ πρῶτος δήμος, εἰς τὸν ὅποιον εἶναι γεννημένος τοῦ ἐσυγχώρει καὶ δὲν τοῦ ἀφῆρει τὸ δικαίωμα, ὅταν ἐγκατεστήσῃ εἰς ἄλλον, μένει τὸ δικαίωμα ἐάν θέλῃσιν νὰ ἐπιστρέψῃ, ὥστε καὶ ὁ κύριος Κουμουνδούρος, κατ' ἐμὲ, ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ἐκλεχθῇ βουλευτὴς ἀπὸ τοῦ Οἴτουλον· ἀλλὰ ταῦτοχρόνως ἐν ἐπιχείρημά του δὲν εἶναι πολὺ ἀδύνατον, ὅτι μία Κυβέρνησις κακοήθης θὰ τὸν προτείνῃ ἀπὸ μίαν ἐπαρχίαν ἄλλην διὰ νὰ τοῦ ἀρριπύτῃ τὸ δικαίωμα τῆς ἰδίας τοῦ ἐπαρχίας. Τοῦ λέγω καὶ ἐγὼ, ὅτι ἐγὼ ἂν εἶμαι τότε ἐξουσία, θάειπα, κ. Κουμουνδούρε ἀπὸ ποίαν ἐπαρχίαν ἀγαπᾷς νὰ ἐκλεχθῇ; Αἱ ἐπαρχίαι ἔμπορουν νὰ προτείνουν καὶ νὰ πληρώνουν καὶ κάλπας, ἀλλ' ὁ νόμος δὲν δίδει ποτὲ τὸ δικαίωμα γενικῆς πολιτογραφίσεως, ἔμπορεῖ κάθε ἐπαρχία νὰ ζήτησιν τὸν τοχόντα, ἀλλ' ἡ διοικητικὴ ἀρχὴ δὲν ἔμπορεῖ νὰ δώσῃ περισσότερας ἀπὸ μίαν κάλπην. Πέρυσιν ἐνθυμούμαι τὸν νῦν Πρωθυπουργὸν τότε ἀντιπολιτευόμενον, ὅταν ὑπερέσπιζε τὰ πάθη τοῦ κ. Κουμουνδούρου νὰ εἶπῃ, καὶ ἐγὼ ἂν ἤμην εἰς τὴν θέσιν τοῦ ὑπουργοῦ, δὲν ᾔθελον τοῦ δώσω δύο κάλπας· δὲν τὸ λέγω διὰ νὰ μεμφθῶ κανένα, ἀλλ' ἔχω τὴν ἰδέαν, ὅτι τότε ἔμπορουν τῶντι οἱ κατοικοῦντες εἰς Ἀθήνας νὰ μεταφέρουν τὰ δικαίωμάτα των, νὰ καθίσουν δύο ἑπὶ εἰς τὰς ἐπαρχίας καὶ νὰ μᾶς διοικούν ἀπ' ἐδῶ, καὶ ἡμεῖς ἀπὸ τὰς ἐπαρχίας νὰ πληρώνομεν φόρους. Φύριοι, ἡ γενικὴ πολιτογραφίσις δὲν συγχωρεῖται· ὁ κ. Κουμουνδούρος ἔμπορεῖ μόνον ἀπὸ τὴν μίαν ἐπαρχίαν νὰ ἐκλεχθῇ, ἐγὼ ὁ ὁποῖος δὲν

καταπιέζονται, άλλο πράγμα· ὅστις θέλει, τὸν προκαλῶ εἰς αὐτὰ τὰ πράγματα. Ἡμεῖς ἔχομεν ἀνάγκην καὶ τὰ παιδιὰ μας· ἂς γίνωμεν λοιπὸν ἡμεῖς συνδρομηταί, ἂς παρακαλέσωμεν τοὺς φίλους μας, ἂς θέλωμεν νὰ ὑποβάλωμεν τὸν ἄνθρωπον καὶ τὴν κοινωνίαν καὶ τὸν ἑαυτὸν μας. Ὅχι νὰ ἐπιφορτίζωμεν ἐξόδα εἰς ἑαυτὸς ὅς λαοῦ, ὅστις καταπιέζεται καὶ περιφρονεῖται οἱ ταμίαι καὶ εἰσπράκτορες νὰ λάβουν τοὺς φόρους. Ἐξετάσατε καὶ τὴν κατάστασιν τοῦ λαοῦ· καλὸν εἶναι νὰ συσταίωμεν, νὰ φαινόμεθα φιλότιμοι, ἀλλὰ γιὰ νὰ εἴητε, αὐτὰ τὰ χρήματα ἀπὸ ποῦν θὰ λαμβάνω; μὲ ποῦν ἰδρώτα καὶ μὲ ποῦν αἷμα δίδονται ἀπὸ τὸν λαόν; Καὶ πάλιν ἂς λέγω, ὅτι ὁ νομοθέτης, ὅστις ἐνομοθέτησε, καὶ ἡ συνέλευσις ὅπου ἔκαμε αὐτὸν τὸν νόμον, τὸν ἔκαμε καλῶς, διότι προεῖπε ὅτι ἡμεῖς θὰ ἔχωμεν τὰς σχέσεις μας καὶ ἡμποροῦμεν νὰ κἀμωμεν καὶ γὰρ, καὶ εἶπεν, ἀφαιρῶ ἀπὸ τὴν Βουλὴν τὸ δικαίωμα νὰ κἀμῃ ἐξόδον πρὸς ὄφελος προσώπου. Ἄς ἀναστῇ λοιπὸν ὁ ἄνθρωπος πρὸς τὴν κυβέρνησιν καὶ αὐτὴ καὶ φιλοτιμίαν καὶ πατριωτισμὸν ἔχει, καὶ ἐάν ἔχῃ χρήματα ἂς κἀμῃ ὅ, τι θέλει.

ΜΙΑΗΣΙΣ. Δύο λέξεις, κύριε πρόεδρε, θὰ εἶπω. Δὲν θέλω νὰ ἐξετάσω διατὶ ὁ ἀξιότιμος βουλευτὴς Ἠλείας δὲν ἐνθυμήθη τὴν διάταξιν τοῦ ἀρθροῦ 24 τοῦ συντάγματος καὶ γὰρ, ὅτε ἐπρόκειτο περὶ μιᾶς ἀναφορᾶς ἀφορώσας τὸν κ. Γούδα· λέγω μόνον, ὅτι γὰρ ἐπράξε καλῶς καὶ σήμερον ὅχι. Ἡ ἐννοια, κ. πρόεδρε, τοῦ ἀρθροῦ, τὸ ὁποῖον ἐπικαλεῖται ὁ κύριος Κρεστενίτης, εἶναι ὅτι ὁ βουλευτὴς δὲν δύναται νὰ κἀμῃ πρότασιν ἀφορώσαν ὀφέλειαν προσώπου. Ἀναγιώσκει τὸ ἀρθρον εὐδοκίμῃ πρότασις ἀφορώσα αὐξήσει τῶν ἐξόδων τοῦ προϋπολογισμοῦ διὰ μισθοδοσίαν ἢ σύνταξιν ἢ ἐν γένει δι' ὄφελος προσώπου, παγάζει ἐκ τῆς Βουλῆς. Τώρα, κύριοι, ὅλον τὸ ζήτημα περιστρέφεται εἰς τὸ εἴθῃ ἐρώτημα· ἡ πρότασις, τὴν ὁποίαν συζητοῦμεν, περιέχει ὀφέλειαν προσώπου; Ἐάν θελήσωμεν ν' ἀκριβολογίσωμεν, τότε πᾶσα πρότασις, οἰκλήποτε, ἀνάγεται ἐπὶ τέλους εἰς ὀφέλειαν προσώπου τινός. Ἀλλ' οὕτως ἰουδαϊκῶς δὲν ἐρμηνεύονται οἱ νόμοι, ἀλλ' ἐξετάζεται, ὁ ἄμεσος σκοπὸς πάσης προτάσεως. Ὁ ἄμεσος δὲ σκοπὸς τῆς προειρημένης προτάσεως, ποῖος εἶναι; νὰ ἔλθωμεν εἰς θεραπείαν μιᾶς πραγματικῆς ἀνάγκης τῆς κοινωνίας. Τὰ ἔθνη τρώντι, κύριοι, ὡς καὶ τὰ άτομα, δὲν ζῶσι μόνον ἄρτον, θὰ ἦτο πολὺ στενὸς καὶ ταπεινὸς ὁ προορισμὸς τῶν ἔθνων, ἀν' ἐπιβιβάζοντο ἀπλῶς εἰς τὴν πλήρωσιν ὕλικῶν ἀναγκῶν. Τὰ ἔθνη ἔχουν ἀνάγκας εὐγενεστέρους καὶ ὑψηλοτέρους, τὰς συστηματικὰς καὶ ἠθικὰς. Ἀλλ' ὅλοι οἱ προλαλήσαντες ἀνέπτυξαν, καὶ ἐγὼ συμφωνῶ μαζὺ τῶν, ὅτι ἱερὰ συστηματικὴ ἀνάγκη εἶναι τὸ νὰ φωτισθῇ ἡ ἱστορία τοῦ ἔθνους ἐπὶ τοῦ μεσαιῶνος. Ὅταν λοιπὸν ἡ Βουλὴ συνιστᾷ εἰς τὴν κυβέρνησιν νὰ βοηθήσῃ τοὺς δύο ἢ τρεῖς ἄνδρας, οἱ ὅποιοι ἐργάζονται νυχθημερόν καὶ κοπιᾶζουσιν, διὰ νὰ βρῶσιν ὀλίγον φῶς εἰς τὴν σκοτεινὴν ἐκείνην περίοδον τῆς ἱστορίας τῆς Ἑλλάδος, δὲν σκεπτεται περὶ ὀφείλειαν προσώπου, ὅχι· ἀλλὰ μεριμνᾷ περὶ ἱκανοποιήσεως μιᾶς ἱερᾶς ἐθνικῆς ἀνάγκης. Διὰ τοῦτο φρονῶ ὅτι δὲν ἔχει δικαίον ὁ κ. Κρεστενίτης ἰσχυρίζομενος, ὅτι δὲν δύναμεθα νὰ συστήσωμεν εἰς τὴν κυβέρνησιν νὰ λάβῃ μερικά ἀντίτυπα ἐκ τῶν συγγραμμάτων εἴτε τοῦ Σάθκ εἴτε τοῦ Γούδα. Μάλιστα ἐγὼ, κύριοι, ἔθελον ἐπιθυμήσει νὰ προδῶμεν περαιτέρω· ἔθελον παρακαλέσει τὴν Βουλὴν, εἰ δυνατόν, νὰ μὴ κἀμῃ ἀπλὴν σύστασιν εἰς τὴν κυβέρνησιν ἀλλ' ὑποχρεωτικὴν· διότι ἐπαναλαμβάνω, ἡ θεραπευομένη ἀνάγκη εἶναι ἱερὰ, καὶ θέλω τὸ ἔθνος νὰ ἔλθῃ εἰς τὴν ἐοικήθειαν τῶν ὀλίγων ἀνδρῶν τῶν ἀγωνιζομένων τοιοῦτον εὐγενῆ ἀλλ' ἐργώδη ἐθνικὸν ἀγῶνα.

ΠΟΛΛΟΙ. Νὰ συστηθῇ στενῶς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Λοιπὸν ἡ συζήτης ἐξεντλήθη. Παραδέχεται ἡ Βουλὴ νὰ συστηθῇ ἡ ἀναφορὰ εἰς τὴν κυβέρνησιν;

ΠΟΛΛΟΙ. Μάλιστα, μάλιστα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Ἡ Βουλὴ παραδέχθη.—Κύριε βουλευτὰ Ν. Ψαρῶν, εἰσθε εἰσπηγῆς. ῥέρετε τὰς ἐκθέσεις σας.

ΚΟΤΖΙΑΣ. Κύριοι, δύο ἐκθέσεις σας ὑποβάλλω. ἡ μὲν μία εἶναι τοῦ ὑπουργοῦ τῶν Ναυτικῶν, καθόσον ἀφορᾷ τὸν στρατὸν τὸν κατὰ θάλασσαν, καὶ ἡ ἐπιτροπὴ τὸ παραδέχεται.

ΠΟΛΛΟΙ. Νὰ τυπωθῶσιν (ἴδε παραρτ. ἀριθ. 11).

ΚΟΤΖΙΑΣ. Ἡ εἴσοδος εἶναι περὶ ἀγορᾶς οἰκίας δι' ὑπουργεῖον Ναυτικῶν· ὁ κ. ὑπουργὸς ἐν τῇ ἐκθεσί καὶ ἐν τῷ νομοσχεδίῳ λέγει ὅτι δύναται ν' ἀγοράσῃ εἰς μίαν τιμὴν μικράν τὸ κατάστημα, καὶ διὰ μιᾶς προκαταβολῆς χρηματικῆς δύναται ἐντὸς ὁρισμένου χρόνου ν' ἀναπληρωθῇ τὸ τίμημα τῆς οἰκίας. Ἡ ἐπιτροπὴ παραδέχεται αὐτὸ τὸ νομοσχέδιον (ἴδε παραρτ. ἀριθ. 12).

Εἰς ΒΟΥΛΕΥΓΗΝ. Ὑπάρχει σχέδιον;

ΚΟΤΖΙΑΣ. Εἶναι οἰκία ἐτοιμὸς.

ΤΙΝΕΣ. Ποία;

ΚΟΤΖΙΑΣ. Αὐτὸ δὲν εἶπεν ὁ κ. ὑπουργὸς τῶν Ναυτικῶν καὶ Ὁικονομικῶν.

ΥΠΟΥΡΓ. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ. Κύριοι, ὑποβάλλω τὸ παρὸν νομοσχέδιον περὶ τῆς ἀγορᾶς τῶν ἐθνικῶν ἐλαιοδένδρων (ἴδε παραρτ. ἀριθ. 13).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Θὰ τυπωθῇ καὶ διανεμηθῇ κατὰ τὴν τάξιν.

ΥΠΟΥΡΓ. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ. «Περὶ τροποποιήσεως τοῦ ἀρθρ. 5 τοῦ ἀπὸ 30 Δεκεμβρίου 1868 Β. διατάγματος περὶ κυκλοφορίας τραπεζ. γραμματίων». «Περὶ τροποποιήσεως τοῦ περὶ χαρτοσήμου νόμου». Τοιοῦτον νομοσχέδιον ὑπεβλήθη καὶ κατὰ τὴν παρελθούσαν περίοδον· ἀλλὰ δὲν ἐψηφίσθη (Καταθέτει τὸ νομοσχέδιον εἰς τὸ προεδρεῖον. ἴδε παραρτ. ἀριθ. 14 καὶ 15.)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Ἐρχομαι εἰς τὴν ἡμερησίαν διάταξιν.

ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ. Κύριε πρόεδρε, διὰ ν' ἀποφύγωμεν τὰς μομφάς, χρεωστῶ νὰ δώσω πληροφορίας τινάς. Πεντάκις ἀπεπειράθημεν νὰ συγκροτήσωμεν τὸ τμήμα τὸ ὀρεῖλλον νὰ δικάσῃ τὰς ἐκλογὰς Γυθείου καὶ Κορινθίας· κατὰ δυστυχίαν ὁμῶς ἀπετύχωμεν. Ἡ πρώτη ἀρχὴ καλῆς κυβερνήσεως εἶναι ἡ ταχεῖα ἀπονομὴ τῆς δικαιοσύνης, ὥστε ἰδίως τὰ ζητήματα τὰ ἐκλογικὰ νὰ λύωνται· τώρα νομοθετοῦμεν καὶ ἡ ψήφος ἐκαστοῦ βουλευτοῦ ἔχει ἀξίαν καὶ ἀποτελέσματα σπουδαῖα. Ἐν τούτοις πεντάκις ἀπετύχωμεν· πότε ὁ εἰς καὶ πότε ὁ ἄλλος δὲν ἐρχεται, ἐκτὸς τῶν κ. κ. Ρωμαίων, Δανοπούλου, τῶν εἰσπηγῶν καὶ τοῦ κ. Λιονταράκη, οἵτινες ποτὲ δὲν ἐλείψαν. Ἀπεφασίσαμεν τέλος πάντων σήμερον εἰς τὰς τρεῖς νὰ συνέλθωμεν· παρακαλῶ τὸν πρόεδρον νὰ εἰδοποιήσῃ τὰ μέλη ἐπισήμως, διότι ἄλλως θὰ παρακαλέσωμεν τὴν Βουλὴν ν' ἀναβῇ εἰς ἄλλο τμήμα τὴν ἐξέλεξιν, ἀφοῦ ἡμεῖς ἡμεῖθα ἀνέκανοι.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Θὰ εἰδοποιηθῶσιν.

Α. ΚΡΕΣΤΕΝΙΤΗΣ. Χρειάζεται καὶ κάποια ποινὴ διὰ τοὺς ἀπόντας, κύριε πρόεδρε· νὰ σημειώνωνται εἰς τὰ πρακτικὰ τῆς Βουλῆς, ὅσοι ἀμελοῦν, ὅσοι ἀντὶ τῆς ἀντιθέσεως ἀφοῦ καμμίαν ἄλλην ποινὴν δὲν ἔχομεν, διὰ τί νὰ μὴ σημειοῦνται εἰς τὰ πρακτικὰ τῆς Βουλῆς, ὥστε νὰ μὴ κατηγορηθῇ ὅλον τὸ τμήμα τὸ ὄγδον;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Ἡ Βουλὴ νὰ ὀρίσῃ μίαν προθεσμίαν καὶ ἐντὸς αὐτῆς τῆς προθεσμίας ἂν δὲν συνέλθουν, τότε νὰ προσδεύσωμεν κατὰ τὸν κανονισμὸν.

ΠΑΠΠΑΜΙΧΑΛΟΠΟΥΛΟΣ. Ἄν σήμερον δὲν συνέλθῃ τὸ τμήμα νὰ ἐφαρμοσθῇ ὁ κανονισμὸς, νὰ παραπεμφθῇ δι' ἄλλης κληρώσεως εἰς ἄλλο τμήμα.

ΔΟΜΒΑΡΔΟΣ. Πρέπει νὰ μάθωμεν, ἕνεκα τίνων δὲν συνέρχεται τὸ τμήμα.

Α. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ. Οἱ Γορτύνοι δὲν θέλουν νὰ συνέλθουν, ἔρχονται καὶ φεύγουν.

χης, δὲν θὰ εἶχομεν τὴν ματαιὴν ταύτην συζήτησιν. Ἰδοὺ τί λέγει τὸ τμήμα. « Δὲ ταῦτα τὰ τμήμα γινώσκονται νὰ ἐπικυρωθῇ ἡ ἐκλογὴ Οἰτύλου καὶ ἀναγνωρισθῇ νόμιμος βουλευτὴς τῆς ἐπαρχίας οἱ πλειονοψηφούντες, παρὰ τὴν περὶ διπλῆς ἐκλογῆς τοῦ Αλεξάνδρου Κουμουνοῦρου ἐνστάσιν εἰς τὴν ἀποφανθῇ τῆς Βουλῆς » δὲν ἄρσεν τὸ ζήτημα νὰ λυθῇ Ἀκαδημαϊκῶς· εἰμὴ τὴν ἐνστάσιν περὶ τῆς διπλῆς ἐκλογῆς τοῦ κ. Κουμουνοῦρου. Αὐτὸ εἶπε τὸ τμήμα. Ἀς ἐκθώμεν εἰς τὰ πρακτικά· αὐτὰ λέγουσιν ἀναγνωρισθῇ τὸ ἐγκυρον καὶ ὡς νόμιμος βουλευτὴς οἱ δύνανται καὶ δύνανται ἀλλὰ μετὰ τὴν ἀνακρίσειν ταύτην ἀμέσως λέγουσιν. « Λαβόντες τὸν λόγον παρατήρησεν, ὅτι τὸ τμήμα ἐν τῇ ἐκθέσει αὐτοῦ περὶ τῆς ἐκλογῆς Οἰτύλου, παρὰ τὴν εἰς τὴν Βουλὴν τὸ ζήτημα περὶ ἐκλογῆς γινωσκόμενης ἐν Οἰτύλῳ καὶ Μεσσηνίᾳ ὑπὲρ τοῦ αὐτοῦ προσώπου καὶ ἐπειδὴ τοῦτο εἶναι αὐτοτελὲς ἡ Βουλὴ πρέπει ν' ἀποφανθῇ καὶ περὶ τούτου εἰδικῶς. Παρατήρησεν ἕτερος τὸ ζήτημα ὅτι περὶ διπλῆς ἐκλογῆς, ἐλύθη συναρῶς μετὰ τοῦ ἐγκυρου αὐτῆς· ἄλλος ἂν ἡ Βουλὴ ἐπανεῖλθῃ εἰς τὴν ἐκλογὴν Οἰτύλου δύναται νὰ προσδῶλῃ καὶ τὸ ἐγκυρον αὐτῆς, δηλ. τὸ διδιδασκόμενον. Μετὰ τὰς παρατηρήσεις ἄλλων τινῶν ἀναστὰς ὁ τοῦ Οἰτύλου καὶ τῆς Μεσσηνίας βουλευτῆς, ὑπὲρ οὗ ἐγένετο ἡ διπλῆ ἐκλογὴ, εἶπεν ὅτι τὸ ζήτημα τοῦτο δὲν ἔχει πλέον προσωπικὴν ἀξίαν διότι αἱ ἐκλογαὶ Μεσσηνίας καὶ Οἰτύλου ἐπικυρωθήσαν ὀριστικῶς, ἔχει δὲ μόνον νομικὴν ἀξίαν καὶ σπουδαίαν καθόσον καὶ πρὶν ὑπέστη μακρὰν δάσανον· ἂν τινες θέλωσι νὰ τὸ ὑποβάλωσιν εἰς δευτέραν δάσανον, αὐτὸς τὸ ἐπιθυμῇ περισσότερο. Ἡ Βουλὴ ἀνέβαλε τὴν ἐπὶ τοῦ προκειμένου συζήτησιν γεννητομένην μετὰ τὸν καταρτισμὸν αὐτῆς. » Καὶ βεβαίως δὲν ἔμπορῶσε νὰ τὸ λύσῃ πρὶν καταρτισθῇ ὀριστικῶς. Ἡ Βουλὴ λοιπὸν ἀπεφάνισεν ὅτι ἡ ἐκλογὴ τῆς Μεσσηνίας καὶ Οἰτύλου εἶναι νόμιμος· ἂν δυνάμει ὁ κ. Κουμουνοῦρος εἶχε τὸ δικαίωμα νὰ θέσῃ κάλπην εἰς τὴν Μεσσηνίαν καὶ τὸ Οἰτύλον, τὸ ἄρσεν ἐκκρεμῆς νὰ λυθῇ σήμερον, ὥστε τὰ διδιδασκόμενα δὲν ἔμπορῶν νὰ τὰ λύσῃ σήμερον, διότι ἂν ἡ Βουλὴ τὰ ἐθεώρει ὡς διδιδασκόμενα ἤθελε τὸ εἶπει ἑατοίς· ἀλλὰ τούναντίον μάλιστα, ἐξάγεται ἐκ τοῦ πρακτικοῦ τῆς ἐκθέσεως τοῦ τμήματος καὶ ἐκ τῆς ἀγορεύσεως τοῦ κ. Κουμουνοῦρου.

ΜΙΑΝΣΗΣ. Ἐάν ἡ Βουλὴ, κύριε πρόεδρε, ἤθελε νὰ συνδέσῃ τὸ ζήτημα τοῦτο μετὰ τὴν ἐκλογὴν Οἰτύλου, ἔπρεπε νὰ τὸ λάβῃ ὑπ' ὄψιν πρὶν ἢ ἀποφανθῇ περὶ τοῦ κύρους τῆς ἐκλογῆς. Βεβαίως, διότι τὸ ζήτημα ἂν ἠδύνατο ἢ ὄχι ὁ κ. Κουμουνοῦρος νὰ ἐκλεχθῇ ἀπὸ δύο ἐπαρχίας, εἶναι προδήλως εἰς ἐκ τῶν λόγων τοῦ παραδεικτοῦ ἢ μὴ τῆς ἐκλογῆς αὐτοῦ ἐν τῷ Οἰτύλῳ, ἢ μάλλον ἐν τῶν προσόντων αὐτοῦ, ὡς βουλευτοῦ Οἰτύλου. Διὰ τὸ λοιπὸν θέλωμεν νὰ διαστρέψωμεν τὰ πράγματα· ἔάν ἡ Βουλὴ ἐφρόνῃ, τὸ ἐπαναλαμβάνω, ὅτι δὲν ἠδύνατο ὁ κ. Κουμουνοῦρος εἰδικῶς καὶ συγκεκριμένως νὰ ἐκλεχθῇ ἀπὸ τὰς δύο ἐπαρχίας, ἔπρεπε νὰ εἴπῃ εἰς τὴν συζήτησιν τῆς ἐκλογῆς Οἰτύλου δὲν παραδέχομαι τὸν Κουμουνοῦρον ὡς νόμιμον βουλευτὴν. Ἀποφανθεῖσα ὁμοῦ, ὅτι ὁ Κουμουνοῦρος εἶναι νόμιμος βουλευτῆς τῆς ἐπαρχίας Οἰτύλου, ἐκλείσιν ὡς πρὸς τοῦτο πᾶσαν συζήτησιν. Τί μένει τάχα, κύριε πρόεδρε; Μένει νὰ ἐξετασθῇ μόνον τὸ ζήτημα θεωρητικῶς, ἀνεξαρτήτως τοῦ κύρους ἢ μὴ τῆς ἐκλογῆς Οἰτύλου, ἀνεξαρτήτως τοῦ νομίμου ἢ μὴ τοῦ βουλευτοῦ τῆς αὐτῆς ἐπαρχίας. Ὅτι δὲ ἡ Βουλὴ ἐπεφυλάχθη νὰ ἐξετάσῃ τὸ ζήτημα θεωρητικῶς μόνον, ἐξάγεται καὶ ἐκ τούτου, ὅτι ἀπεφάνισεν νὰ τὸ λάβῃ ὑπ' ὄψιν ἀφοῦ καταρτισθῇ, ὄχι κατὰ τὴν παρῶδον τῆς ἐξελέξεως. Ἀφοῦ καταρτισθῇ εἶπε καὶ δυνάμει νὰ νομοθετήσῃ, θὰ ἐρμηνεύσω τότε τὸ ἄρθρον 70 τοῦ Συντάγματος καὶ θ' ὀποφανθῇ γενικῶς, ἐάν δύναται εἰς βουλευτῆς νὰ ἐκλεχθῇ εἰς δύο ἐπαρχίας.

Αὐτὸ λοιπὸν τὸ γενικὸν ζήτημα δὲν δύναται νὰ συνδεθῇ μετὰ τὸ κύρος τῆς ἐκλογῆς τῆς ἐπαρχίας Οἰτύλου, διότι ἡ ἐκλογὴ αὕτη, τὸ ἐπαναλαμβάνω πάλιν, ἀπεφάνισεν καὶ ἐκλείσιν πᾶσαν περὶ αὐτῆς συζήτησιν, ὥστε κανεὶς δὲν δύναται νὰ εἴπῃ πλέον τίποτε, οὔτε περὶ τοῦ νομίμου τῆς ψηφοφορίας, οὔτε περὶ τῶν προσόντων τῶν βουλευτῶν. Αὐτὸ εἶναι φανερόν ὡς ἡ χιέρα. Τοῦτο δὲ διατυπῶν, κύριε πρόεδρε, ἀκριβῶς εἰς τὴν πρότασίν μου, λέγων, ὅτι ἡ Βουλὴ ἀπιδέχθη ὅσα τὸ κύρος τῆς ἐκλογῆς Οἰτύλου καὶ Μεσσηνίας καὶ δὲν ἐπανερχεταί πλέον εἰς τὸ ζήτημα· προσκαλεῖ δὲ τὸν κ. Κουμουνοῦρον ν' ἀποφανθῇ ποῖαν ἐκ τῶν δύο ἀντιπροσωπειῶν παραδέχεται.

ΠΟΛΛΟΙ. Εἰς τὴν ψηφοφορίαν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Κύριοι, ἐξῆλθέτε καὶ ἡ δὲ τὸ ζήτημα;

ΠΟΛΛΟΙ. Εἰς τὴν ψηφοφορίαν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Κύριοι, ὑπάρχει καὶ μία τελευταία πρότασις τοῦ κ. Λομβάρδου.

(*Ἀναγινώσκεται· ἔχει δὲ ὡς ἐξῆς.*)

« Ἡ Βουλὴ προσκαλεῖ τὸν κ. Κουμουνοῦρον νὰ ἐκφρασθῇ ποῖας τῶν δύο ἐπαρχιῶν τὴν ἀντιπροσωπειᾶν ἀπιδέχεται, τὴν τοῦ Οἰτύλου ἢ τὴν τῆς Μεσσηνίας; »

Ὁ κ. Μίλητος· ἔχει ἄλλην πρότασιν. Τὴν συγχωνεύει ὁ κ. Μίλητος;

ΜΙΑΝΣΗΣ. Τὴν συγχωνεύω εἰς τὴν τοῦ κ. Λομβάρδου, ἥτις κατ' οὐσίαν εἶναι ἡ αὐτὴ μετὰ τὴν ἐδικὴν μου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Πρότασις τοῦ κ. Κρετανίτου.

(*Ἀναγινώσκεται· ἔχει δὲ ὡς ἐξῆς.*)

« Νὰ ζητηθῇ παρὰ τοῦ κ. Κουμουνοῦρου νὰ ἐκφράσῃ ποῖας ἐπαρχίας θέλει νὰ ᾖ βουλευτῆς ἐκ τῶν δύο, Οἰτύλου καὶ Μεσσηνίας, ἐρμηνεύσας ἡ Βουλὴ, ὅτι μετὰ ταῦτα δὲν συγχωνεύεται εἰς ὑποφύριον νὰ θέσῃ εἰς δύο ἢ περισσότερας ἐπαρχίας κάλπην. Νὰ προσκληθῇ δὲ ἡ ἐπαρχία, εἰς ἣν ὁ κ. Κουμουνοῦρος δὲν θέλει νὰ ᾖ βουλευτῆς, νὰ ἐκλέξῃ ἄλλον βουλευτὴν. »

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Πρότασις τοῦ κ. Χρηστοπούλου.

(*Ἀναγινώσκεται· ἔχει δὲ ὡς ἐξῆς.*)

« Ἡ Βουλὴ ἀναβαλοῦσα ν' ἀποφανθῇ κατὰ τὴν ἐξέλεξιν τῶν ἐκλογῶν Οἰτύλου καὶ Μεσσηνίας, ὡς πρὸς τὴν διπλὴν ἐκλογὴν τοῦ κ. Κουμουνοῦρου, ἀποφαίνεται ἤδη, ὅτι ὁ κ. Κουμουνοῦρος δὲν ἔδυνάτο εἰμὴ νὰ ἐκλεχθῇ ἀπὸ μίαν μόνον ἐπαρχίαν, ἥτοι τῆς Μεσσηνίας, ὅπου κατὰ τὰς βουλευτικὰς ἐκλογὰς ἐξέσκει τὰ πολιτικά του δικαιώματα. »

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Λοιπὸν τί οἶς φαίνεται; Τὸ προεδρεῖον πιστεύει, ὅτι ἡ ἀπωτέρα πρότασις εἶναι ἡ τοῦ κ. Χρηστοπούλου.

Εἰς βουλευτῆς. Ὁ κ. Λυκοῦργος συγχωνεύει τὴν ἐδικὴν του.

ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ. Ὁ κ. Χρηστοπούλος ἐπιφυλάσσει νὰ συζητήσῃ καὶ περὶ τῆς Μεσσηνίας.

ΠΑΠΠΑΖΑΦΕΙΡΟΠΟΥΛΟΣ. Ἡ πρότασις αὕτη ἐμπεριέχεται εἰς τὸ πρῶτον μέρος τῆς προτάσεώς μου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Ὁ κ. Χρηστοπούλος συγχωνεύει τὴν πρότασίν του. Λοιπὸν, κύριοι, προσέχετε.

(*Ἀναγινώσκεται ἡ πρότασις τοῦ κ. Παππαζαφειροπούλου.*)

Κατὰ τὸν κανονισμόν, ἐάν δὲν ζητηθῇ ὀνομαστικὴ κλήσις, ἡ ψηφοφορία γίνεται δι' ἀναστάσεως. Λοιπὸν ὅσοι παραδέχονται τὴν πρότασιν τοῦ κ. Παππαζαφειροπούλου...

ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ. Δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως.

Π. ΠΕΤΡΑΚΗΣ. Ἡ πρότασις τοῦ κ. Λομβάρδου εἶναι ἀπωτέρα. Λέγει ὅτι ἡ Βουλὴ δὲν δύναται νὰ ἐπανεῖλθῃ εἰς ὅ,τι ἀπεφάνισεν· εἶναι πρότασις ἀπαράδεκτου καὶ πάντοτε τὸ ἀπαράδεκτον προσηγείται.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Ἡ Βουλὴ θὰ κρίνῃ ποῖα εἶναι ἀπωτέρα.

ΜΙΑΝΣΗΣ. Ἀπωτέρα εἶναι ἡ τοῦ κ. Λομβάρδου.

καὶ τὸ ζήτημα τοῦτο, δύναται νὰ λυθῇ χωρὶς νὰ γένῃ ἐκλογὴ. Ὁ κ. Λαγγρὲς εὐρίσκει μίαν ἀσάφειαν εἰς τὸν νόμον, ἀλλὰ δὲν εἶναι ἀσάφεια, διότι εἶναι γνωστὸν τὸ πνεῦμα, τὸ ὁποῖον ἐπερίεσε τὴν Συνέλευσιν καὶ τὸ ὁποῖον κατ' ἀρτίον εἰς τὰ πρακτικὰ ὅτι εἶναι πνεῦμα κατὰ τῆς διοικητικῆς ἐξουσίας, δὲν ᾔθελε ν' ἀφῇ τὸ δικαίωμα τοῦτο εἰς τὴν διοικητικὴν ἐξουσίαν καὶ διὰ τοῦτο δὲν τὸ ἔδωκεν· ἔχει δὲ πληρέστατον δικαίον ὁ κ. Κουμουνοῦδουρος λέγων, ὅτι τὸ δικαίωμα τοῦ ἐκλέγεσθαι δὲν ἀνήκει εἰμὴ εἰς τοὺς προτείναντας, διότι ἐὰν δὲν τὸν ἐπρότεινον, δὲν εἶχε δικαίωμα τοιοῦτον, ὁ νόμος εἶναι σαφής, καὶ οὐδεμίαν αὐθεντικὴν ἐμφανείαν εἶναι ἀνάγκη πρὸς λύσιν αὐτοῦ τοῦ ζητήματος· λέγει ῥητῶς τὸ ἄρθρον 5 τοῦ συντάγματος, ὅτι ἡ Βουλὴ ἐξελέγχει τὰς ἐκλογὰς καὶ ἀποφασιζέται περὶ τῶν προτῶντων τῶν ἐκλεγθέντων, ἐὰν εἶχον ἢ δὲν εἶχον τὸ δικαίωμα νὰ ἐκλεγθῶσιν ἐκ τῆς ἐπαρχίας ἐξ ἧς ἐξελέχθησαν. Ἡ Βουλὴ λοιπὸν ἔχει τὸ δικαίωμα ν' ἀποφασίσῃ περὶ τούτου, ἀλλ' ὡς πρὸς τὸν κ. Κουμουνοῦδουρον τί προσόντα θὰ ὀρίσῃ ἡ Βουλὴ καὶ τί θὰ ἐξετάσῃ; ἀπὸ ποίαν ἐπαρχίαν δύναται νὰ ᾖναι βουλευτὴς; καὶ τοῦτο εἶναι ἀξιοπρεπέστερον, διότι, ἂν ἀρθεῖ εἰς τὸν κ. Κουμουνοῦδουρον, ἐκ τίνος ἐπαρχίας θέλει νὰ ᾖναι βουλευτὴς, ὁ κ. Κουμουνοῦδουρος θὰ προτερίσῃ τὸν βουλευτὴν τῆς μιᾶς ἐπαρχίας, ἐν ᾧ αὐτὸ τὸ δικαίωμα τὸ ἔχει ἡ Βουλὴ. Λοιπὸν ὁ κ. Κουμουνοῦδουρος ὀρεῖται εὐλακρινῶς νὰ παραστήσῃ πὺς ἔχει τὴν ἐγκατάστασιν του.

ΚΟΥΜΟΥΝΟΥΔΟΥΡΟΣ. Νομίζεις, ὅτι δύναται νὰ συζητηθῇ ἐὰν ἔχω τὰ προσόντα καὶ διὰ τὴν Μεσσήνην;

ΤΑΜΠΑΚΟΠΟΥΛΟΣ. Ἐὰν ἔχω τὴν ἐπαρχίαν Οἰτύλου, τότε πρέπει νὰ συζητηθῇ καὶ ἂν τὰ ἔχητε καὶ διὰ τὴν ἐπαρχίαν Μεσσήνης.

Δὲν ἔχει λοιπὸν τὸ δικαίωμα ὁ κ. Κουμουνοῦδουρος νὰ ὀρίσῃ ἀπὸ ποίαν ἐπαρχίαν θέλει νὰ ᾖναι βουλευτὴς; τὸ ἐκλεκτικὸν τοῦτο δικαίωμα εἶχεν, ὅταν ἦτο δυνατὴ ἡ σύγχρισις ἐκλογῇ· πρέπει λοιπὸν τὰ πραγματικὰ περιστατικὰ νὰ μᾶς πείσωσι νὰ εἰπωμεν ποίας ἐπαρχίας εἶναι βουλευτὴς. Ἐπειδὴ δὲ μέχρι τοῦδε δὲν ἐπροτάθησαν νὰ περιστατικὰ νὰ μᾶς πείσωσι, ὅτι ὁ κ. Κουμουνοῦδουρος μετέφερε τὰ πολιτικὰ τῶν δικαιώματα ἀπὸ τὴν Μεσσηνίαν εἰς τὸ Οἰτύλον, ἐπειδὴ ἐξακολουθεῖ νὰ ᾖναι βουλευτὴς Μεσσηνίας, ὑποθέτω, ὅτι βουλευτὴς Μεσσηνίας ἐξελέχθη διὰ τὴν ἐπαρχίαν Οἰτύλου ἐὰν τὸν ἐπρότεινον ὡς βουλευτὴν, καθὼς τὸ ἐπρότεινον, ἐὰν ἀνεκηρύχθη καθὼς ἀνεκηρύχθη, καὶ ἡ ἐκλογὴ του εἶναι ἀκυρὸς. Ἀλλ' ἐπειδὴ εἶναι ἀκυρὸς, πρέπει νὰ γένῃ νέα ἐκλογὴ ἢ δὲ ἰδέα, ὅτι ὁ ἐπιλαχὼν θεωρεῖται ὡς ἐπιτυχὼν, εἶναι ἐσφαλμένη, καθότι ἐν τῇ μειοψηφίᾳ τοῦ ἐκράζεται ἡ ἀποτυχία του.

ΔΑΓΡΕΣ. Δὲν θέλω νὰ ἐρεθίσω τὴν λεπτὴν καὶ πικρὰν γλῶσσαν τοῦ ὑπουργοῦ καὶ φίλου μου κ. Σαραβά, διὰ ν' ἀπαντήσω ἐν ἐκτάσει ὡς πρὸς τὸ ζήτημα τὸ προσωπικόν· δὲν ἔχω ἀνάγκην μάλιστα, διότι καὶ αὐτὸς γνωρίζει τὴν ἐπαρχίαν μου καὶ ἐγὼ τὴν ἐδικήν του, δὲν ἔχω ἀνάγκην ἀκόμη, διότι πολὺ καλὰ γνωρίζει ὁ κ. Σαραβάς, ὅτι οὐδέποτε εἰσῆλθον εἰς ἀντιπροσωπικὸν σῶμα διὰ συμφωνιῶν τερασίων καὶ συνδυασμῶν ἀντιθέτων, καὶ μετὰ τὰς ἐκλογὰς, οὔτε ἐκνεύθησα νὰ λαμβάνω ἐνθὺς δύο, καὶ ἐνθὺς ἄλλους δύο, τὸ ὁποῖον ἐγένετο ἐν τῇ Συνελεύσει· δὲν δύναμαι δὲ συγχρόνως νὰ κατακρίνω τὴν πρῶτην αὐτῇ, διότι ἔμπορεῖ νὰ τὴν ὑπεστήριξαι καὶ ἐγὼ αὐτὴν χάριν αὐτοῦ τούτου τοῦ φίλου μου· ἀλλὰ, κύριοι, ἐὰν ἐρωτήσω τὸν κ. Σαραβὰν διὰ τί ἦτον εἰς ἓνα καὶ τὸν αὐτὸν συνδυασμὸν μετὰ τὸν κ. Κουμουνοῦδουρον, καὶ ἀναφέρωμαι εἰς τὴν τιμὴν τοῦ κ. Κουμουνοῦδουρου, θέλω νὰ ἡμῶι πάντοτε ἐντὸς τῆς ἀληθείας, ἐρωτῶ αὐτὸν ἐὰν τὸν προτεράσσαν νὰ ἔλθῃ εἰς τὴν ἐπαρχίαν οἱ μετ' αὐτοῦ συνδυασθέντες ἢ οἱ ἀντιπρόσωποι αὐτῶν; Ἐὰν τοῦτο ᾖναι ἀληθές,

θὰ εἶπῃ, ὅτι εἶχον δικαίον καὶ ἔρχεται νὰ ὑποστηρίξῃ τὴν ἰδίαν καὶ ἀποδείξῃ τὴν πραγματικὴν ἐπιρροήν, τὴν ὁποίαν ἐξήσκησεν ὁ συνδυασμὸς οὗτος. Ἐὰν ὁ κ. Κουμουνοῦδουρος μετέβῃ, καὶ μετέβῃ, συνεπείᾳ παρακλήσεων τῶν συναδελφῶν του εἰς τὴν ἐπαρχίαν ἐκείνην καὶ ἡ μετὰβασίς του κῆρυξεν τὴν ἐπιρροήν, τότε θὰ μετὰ δικαίωσιν ὁ κ. Σαραβάς εἰπόντα, ὅτι ἔχει ἐπιρροήν ὁ συνδυασμὸς πολλῶν προσώπων· καὶ σὰς λέγω, κύριοι, καὶ ἐπαναλαμβάνω, ὅτι μετὰ δικαίωσιν πολὺ ὁ κ. Σαραβάς, διότι γνωρίζει καὶ τὸν εἶον καὶ τὴν μικρὴν ἱστορίαν, τὴν ὁποίαν φέρω· ἀλλὰ, ἀρίστω τοῦτο τὸ ζήτημα. Ὁ κ. Ταμπακόπουλος εἶπεν, ὅτι δὲν ἔπρεπε ἡ διοικητικὴ ἀρχὴ νὰ δώσῃ δύο κλήπας εἰς τὸν κ. Κουμουνοῦδουρον· ἀλλ' ὅταν, κύριοι, ἔχετε τὸν κ. Κουμουνοῦδουρον ἐγγεγραμμένον εἰς τὸν δημοτικὸν κατάλογον, ὅταν ἔχετε αὐτὸν ἐγγεγραμμένον εἰς τὸν κατάλογον τῶν ἐκλεξιμῶν τῆς ἐπαρχίας Οἰτύλου, ὅταν οὗτος ᾖναι ἐγγεγραμμένος εἰς τὸν κατάλογον τῆς Μεσσηνίας, πῶς ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ τὸν ἀφαιρήσῃ;

ΤΑΜΠΑΚΟΠΟΥΛΟΣ. Εἶπον, ὅτι ὤρμιλε νὰ μὴ ἀρνηθῇ...

ΔΑΓΡΕΣ. Ἐδωκαν κλήπας ἐγκαίρως, τώρα παρουσιάζεται, ὅτι δὲν ἔχει τὰ προσόντα εἰς τὴν ἐπαρχίαν Μεσσηνίας· εἶθε σύμφωνος καὶ σεις;

ΤΑΜΠΑΚΟΠΟΥΛΟΣ. Ἐγὼ λέγω.....

ΔΑΓΡΕΣ. Αὐτὸ δὲν ἔμπορεῖτε νὰ τὸ θελήσητε καὶ νὰ τὸ κανονίσαιτε.

ΠΑΠΑΜΙΧΑΛΟΠΟΥΛΟΣ. Μετὰ τὴν ἐπικύρωσιν τῶν ἐκλογῶν, αὐτὴ ἡ συζήτησις εἶναι ματαιὰ.

ΣΑΡΑΒΑΣ. Δύο λέξεις ἔχω νὰ προσέσω. Πολὺ καλὰ θὰ ἐκαμῆν ὁ κ. Λαγγρὲς νὰ μὴ ἐπανεφέρε τὴν ἱστορίαν τῶν ἐκλογικῶν τῆς ἰδίας ἐπαρχίας, οὔτε νὰ θελῇ νὰ τὴν ἀντιπαραβάλλῃ μετὰ τὴν τῆς Οἰτύλου, διότι ὁμιλεῖ πρὸς τὴν Βουλὴν, ἥτις γνωρίζει ἀρκούντως τὴν ἱστορίαν τοῦ Οἰτύλου καὶ τῶν Καλαμῶν, καὶ ἀντὶ ὁ κ. Λαγγρὲς ν' ἀνατρέχῃ εἰς πολλὰ μετακρυφισμένην ἐποχὴν, ὅτε τὰ ἐκλογικὰ ζητήματα ἐλύοντο κατὰ τὰς ἐπικρατούσας τότε ἰδέας, ᾔθελε κάμει πολὺ καλλίτερα ν' ἀνεγνώσκῃ τὴν ἐκθεσιν, τὴν ὁποίαν ἔκαμιν ὁ ἀξιότιμος κ. Ζέρβος εἰς τὴν παρελθούσαν ἐκλογὴν τῆς ἐπαρχίας Καλαμῶν· δὲν ᾔθελεν ἔχει τὴν τόλμην νὰ ὁμιλῇ οὕτω περὶ τῆς ἐκλογῆς Οἰτύλου καὶ νὰ ὀνομαζῇ τερασίων πλεοψηφίαν, ἀποφάσει τῆς Συνελεύσεως, ἥτις, ὡς προείπον, ὅλα τὰ ἐκλογικὰ ζητήματα τὰ ἔλυε κατὰ τὰς ἐπικρατούσας τότε ἰδέας, καὶ ὤρμιλε νὰ τὸ κάμῃ, διότι ἦτο Συνέλευσις, ἥτις κατέβρισε μίαν δυναστείαν. Ὁ κ. Κουμουνοῦδουρος, λέγει, μετέβῃ εἰς τὴν ἐπαρχίαν Οἰτύλου, ἀλλ' οὗτος ἠδύνατο νὰ μεταβῇ καὶ ἂν ἡ κλήπη του δὲν εἶχεν ἐτεβῇ. Τί μετὰ τοῦτο; Τὸ ζήτημα εἶναι ἂν, διότι ἐτέβῃ ἡ κλήπη, τὸ ἀποτέλεσμα μετεβλήθῃ; ὅχι ἂν εἶπεν εἰς τοὺς ἰδικούς του νὰ ψηφίσουν τούτους ἢ ἐκείνους, πράγμα, τὸ ὁποῖον ἠδύνατο νὰ κάμῃ καὶ ἂν δὲν ἐτίθετο ἡ κλήπη του· τὸ νὰ λέγῃ λοιπὸν ὁ κ. Λαγγρὲς, ὅτι μετέβῃ ὁ κ. Κουμουνοῦδουρος εἰς τὴν Λακωνίαν καὶ οὕτω πῶς ἐπέρχεται, εἶναι πρᾶγμα ἀδιόριστον, ἄλλως τε εἰς τὴν ἐπαρχίαν αὐτὴν κατὰ 1200 ψήφους ἐγὼ ἐπλεοψήφησα.

ΔΑΓΡΕΣ. Ἀπὸ τὰ ἐντάλματα τῶν ἱερῶν καὶ τὰ βοηθήματα.

ΣΑΡΑΒΑΣ. Εἶθε ἀναιδὴς συκοφάντης.

ΔΑΓΡΕΣ. Ὁ κύριος Σαραβάς ν' ἀνακαλέσῃ τὸς φράσεις του διότι μετὰ ἀπικάλιστε συκοφάντην καὶ ἀναιδῇ, ἄλλως ζῆτω τὴν ἀπεδοκιμασίαν του· πρέπει νὰ μάθῃ νὰ σέβηται τοὺς ἄλλους. Ἐγὼ κατόπιν ἐμαθόν, ὅτι ἐξεταζομένου τοῦ προϋπολογισμοῦ ἐζητήσαμεν πληροφορίας, ὅτε ἐξέδιδεν ἐντάλματα πρὸς φίλους τῶν ἱερῶν τῆς ἐπαρχίας Οἰτύλου, καὶ ἐν τούτοις ἔχει τὴν τόλμην νὰ μετὰ ἀποκαλέσῃ ἀναιδῇ καὶ συκοφάντην.

ΣΑΡΑΒΑΣ. Ὁ κόσμος ὅλος γνωρίζει τὴν ἱστορίαν σου (δῆλον· ὅς).

ΔΑΓΡΕΣ. Νὰ σημειωθῇ ὅτι εἰς ὑπουργός.....

τέκρουσαν τῶν σοφῶν καθηγητῶν τὴν γνώμην καὶ πρόκειται ἤδη σήμερον ἡ Βουλὴ νὰ ἐπιφέρει τὴν γνώμην της ἐπὶ τοῦ ζητήματος αὐτοῦ. Ἡ Βουλὴ, κύριοι, ἀναλαμβάνει ἔργον δικαιοκρατίας καὶ ἐξουσίας καὶ ἐπομένως δεῖται νὰ ἐρμηνεύσῃ τὸ κείμενον τοῦ Νόμου, κατ' αὐτὴν δὲ νὰ ἐπιφέρει τὴν ἐπιμελητορίαν της ἐπὶ τοῦ προκειμένου ζητήματος.

Τὸ ἄρθρον, κύριοι, τὸ ὁποῖον κρίναι ἐπὶ τῆς προκειμένης περιπτώσεως εἶναι τὸ ἄρθρον 70 τοῦ Συντάγματος (τὸ ἀναγινώσκει). Διὰ νὰ ἐρμηνεύσωμεν ἓνα Νόμον, δύο τινὰ πρέπει νὰ ἐξετάσωμεν, τὸ πνεῦμα τοῦ νομοθέτου καὶ τὸ γράμμα τοῦ Νόμου. Καὶ καθ' ὅσον μὲν ἀρροῇ τὸ πνεῦμα νομίζω, ὅτι εἶναι πασιγνωστός ἡ διαθεσίς, ἐξ ἧς ὁρμηθεῖσα ἡ Ἐλευθερία, καθιέρωσε τὴν διάταξιν αὐτήν. Πολλὰ δὲ μέλη αὐτῆς εἶναι παρόντα καὶ φρονῶ, ὅτι δύνανται νὰ ἐπιμεληθῶσιν τὴν ἀλήθειαν τῶν λόγων μου. Εἶχεν εἰσαχθῆ διὰ τοῦ σχεδίου τοῦ Συντάγματος ἡ γενικὴ πολιτογραφία, τὸ δικαίωμα τοῦ νὰ ἐκλέγῃται πᾶς Ἕλλην ἐξ οἰκιστῶν ἐπαρχίας, ἀλλ' ἡ Συλευθερία αἰσθανομένη, ὅτι οἱ Βουλευταὶ πρέπει νὰ γνωρίζωσι ἀκριβῶς τὰ συμφέροντα τοῦ τόπου, τὸν ὁποῖον θέλουσιν ἀντιπροσωπεύει καὶ τὰς ἀνάγκας αὐτοῦ, αἰτίνες πρέπει νὰ θεραπευθῶσι, καὶ τοσοῦμένη μὴ τυχόν οἱ ἐν Ἀθήναις οἰκούντες, μακρὰν ὄντες τῶν ἀναγκῶν τῶν ἐπαρχιῶν, ἐπιτύχωσι διὰ τῶν μέσων, αἰνὰ ἐξασκοῦσι, νὰ ἐκλεχθῶσι ἀπὸ ἐπαρχίας, τὰς ὁποίας οὐδὲ εἶδον κἀν, καὶ ἐπιθυμοῦσα νὰ φροντίσῃ περὶ τῆς ἀσφαλείας τῶν συμφερόντων ὅλου τοῦ Κράτους, καθιέρωσε τὴν διάταξιν τὴν ὑπάρχουσαν, λέγει δηλ. ὅτι δὲν ἐπιτρέπεται νὰ ἐκλεχθῇ Βουλευτὴς, παρ' ἐκεῖνος ὅστις ἐνεκατέστη εἰς τὴν ἐπαρχίαν, τὴν ὁποίαν θέλει ν' ἀντιπροσωπεύσῃ ἢ κατὰ γένος ἐξ αὐτῆς· τί δὲ ἠθέλησε νὰ σημαίνῃ διὰ τοῦτου; ἔδωκε τάχα διπλοῦν δικαίωμα εἰς τὸν ἐν Ἀθήναις ἐγκαταστημένον νὰ ἐκλεχθῇ καὶ ἐδῶ ὅπου εἶναι ἐγκατεστημένος καὶ ἀπὸ τὴν ἐπαρχίαν ὅθεν κατὰ γένος; Βεβαίως ὅχι· δὲν ἠθέλησε παρὰ μίαν ἀπλὴν εὐκολίαν νὰ παράσῃ εἰς τοὺς ἐδῶ κατοικοῦντας ὅπως ἦναι ἀπληλαγμένοι τοῦ νὰ μένωσι εἰς τὴν πατρίδα των· αὐτὸς εἶναι ὁ λόγος, ἐξ οὗ ὁρμηθεῖ. Συμφωνεῖ καὶ τὸ γράμμα μὲ τὴν διάνοιν; νομίζω ἀναντιρρήτως· ΝΑΙ· διότι τί λέγει; (Ἀναγινώσκει τὸ ἄρθρον 70 τοῦ Συντάγματος.) Εἰς μίαν ἐκ τῶν δύο περιπτώσεων δύναται νὰ ἐκλεχθῇ, δὲν δίδει εἰς αὐτὸν τὸ δικαίωμα καὶ εἰς τὴν ἐπαρχίαν ὅθεν ἐγκατεστηθῇ νὰ ἐκλεχθῇ καὶ ἀπὸ τὴν ἐπαρχίαν ὅπου κατὰ γένος, διότι ὁ διαζευκτικὸς σύνδεσμος αὐτὸ ἐννοεῖ. Ἔτε εἰς τὸ ἐν μέρῳ τοῦ λέγει, εἴτε εἰς τὸ ἄλλο· ἡ ἐναντία ἐρμηνεία ἤθελε ἀντίκειται διαρρήδην εἰς τὸ γράμμα τοῦ Νόμου. Δὲν θέλω, κύριοι, νὰ ἐκταθῶ ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου, διότι πιστεύω, κύριοι, ὅτι τοῦτο εἶναι κοινόν, ὅπως καὶ τὰ ἐπιχειρήματα τοῦ ἐπιστήμονος τοῦ κ. Δοσίου κατίστησαν πασιγνωστόν· τὰ ἐπιχειρήματα δὲ ταῦτα καταστρέφουσι ἄρδην τὴν γνώμην τῶν καθηγητῶν τοῦ Πανεπιστημίου· ἐν μόνον θεωρῶ ἀναγκαῖον νὰ προσθέσω. Φρονῶ, κύριοι, ὅτι διὰ νὰ ἐκλεχθῇ τις ἀπὸ ἐπαρχίαν τινά, πρέπει νὰ ἦναι δημότης καὶ εἰς τὴν δῆμον κατὰ τὸ πνεῦμα καὶ τὸ γράμμα τοῦ Νόμου. Ὅταν λοιπὸν ἦναι ἀναγκαῖον περιστάτικόν ἢ ἐξουσίας τοῦ δημότου εἰς τὴν ὁποίαν ἐκλέγεται ἐπαρχίαν. . . .

ΔΟΜΒΑΡΔΟΣ. Διατί;

ΠΑΠΠΑΖΑΦΕΙΡΟΠΟΥΛΟΣ. Ἄλλως καθιερῶνται τὰ δικαιώματα τῆς γενικῆς πολιτογραφίας, πρῶτον τὸ ὁποῖον ἀντίκειται εἰς τὰς διατάξεις τοῦ Συντάγματος. Ὅταν λοιπὸν τοῦτο παραδεχθῇ καὶ δὲν δύναται νὰ ὑπάρξῃ ἄλλως, διότι καὶ τὸ Σύνταγμα τοῦ 43 καὶ τὸ παρὸν αὐτὸ ἀπαιτοῦσι, καὶ διότι ὁ Νόμος ἀπαιτεῖ τὸ προσὸν τῆς ἐγκαταστάσεως καὶ τῆς ἐξασκήσεως τῶν ἀστυκῶν καὶ πολιτικῶν δικαιωμάτων, ἐννοεῖ προφανῶς ὅπως ὁ ἐκλεχθεὶς ἢ δημότης ἐνός τῶν δῆμων τῆς ἐπαρχίας, ἐξ ἧς πρόκειται νὰ ἐκλεχθῇ. Ὅταν λοιπὸν ἀναγκαῖον

περιστάτικόν ἦναι νὰ ἦναι δημότης, ἐπεται ἀναντιρρήτως, ὅτι δὲν ἔστιν ἐκλεχθῆ παρὰ εἰς μίαν μόνον ἐπαρχίαν, διότι εἰς ἓνα μόνον δῆμον δύναται καὶ νὰ ἦναι δημότης. Ἰσως ἀντιπρὸς τινές, κατὰ τὸν περὶ Δήμων Νόμον, δύναται τις νὰ μεταφέρῃ τὸ δικαίωμα χωρὶς νὰ χάσῃ τὴν δημοτικότητά του ἀπὸ τὸν πρῶτον δῆμον, ἀλλὰ φρονῶ, ὅτι ἡ οἰκονομία τοῦ Νόμου δὲν δύναται νὰ συναγορεύσῃ ὑπὲρ τῶν ἀντιφρονούντων, διότι ὅπως καὶ ὁ μακαρίτης Ἀργυρόπουλος λέγει, ἡ δημοτικότης ἢ ἐνεργός, πρέπει νὰ ληρῇ ὡς ἔστιν, ἡ δὲ παλαιὰ δημοτικότης οὐδὲν παρέχει δικαίωμα, ἐπιτρέπει μόνον εἰς τὸν μεταβαλλόντα τὴν δημοτικότητά του νὰ ἐπαέλθῃ εἰς τὸν πρῶτον δῆμον χωρὶς νὰ ζητήσῃ ἓνα ἔγγραφον. Βλέπετε λοιπὸν, ὅτι διὰ νὰ ἐκλεχθῇ τις, πρέπει νὰ ἦναι δημότης· τοῦτο δ' ἀποκροῖται τὴν ἀξίωσιν τῶν φρονούντων ὅτι δύναται νὰ ἐκλεχθῇ τις ἀπὸ δύο ἐπαρχίας, διότι οὐδὲ νὰ ψευδορρήσῃ οὐδὲ δημότης δύναται νὰ ἦναι εἰς δύο ἐπαρχίας· λυομένου τοῦ ζητήματος κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἐκπομῶναι ἡ λύσις τοῦ ἐτέρου ζητήματος, ἐρ οὗ πρέπει νὰ εἴπω τὴν γνώμην μου, διότι ὡς εἶπον, εἰσληγτὴς ὢν τῆς ἐκλογῆς τῆς ἐπαρχίας Οἰτύλου ὑποχρεοῦμαι νὰ ὁμιλήσω ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου. Ὁ κ. Κομμουνδοῦρος, ὅστις παρουσιάζεται ὡς ἐκλεχθεὶς εἰς δύο ἐπαρχίας, εἰς ποίαν τῶν δύο τούτων ἐπαρχιῶν κηδεύει; Φρονῶ, κύριοι, συμφωνῶς μὲ τὴν ἰδίαν τὴν ὁποίαν ἐξέφρασα, ὅτι ὁ Βουλευτὴς δὲν δύναται νὰ ἐκλεχθῇ, παρὰ ἐκεῖ ὅπου ἔχει ἐνεργὸν τὸ δημοτικὸν αὐτοῦ δικαίωμα. Καὶ ἂν ἦναι ἀληθὲς αἱ πληροφορίες; ἔγω, μόνον ἐκ τῆς ἐπαρχίας Μεσσηνίας ἠδύνατο νὰ ἐκλεχθῇ, διότι ἐκεῖ κατὰ τὴν ἐνεργίαν τῶν Βουλευτικῶν ἐκλογῶν εἶχε μεταφέρει τὴν δημοτικότητά αὐτοῦ, καὶ ἐκεῖ κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην ἐξήσκηε τὰ ἐκλογικὰ αὐτοῦ δικαιώματα· οὕτω δὲ δημότης ἐνεργὸς τῆς ἐπαρχίας Μεσσηνίας ὢν δὲν δύναται εἰμὴ ὡς Βουλευτὴς Μεσσηνίας νὰ θεωρηθῇ.

Ἰποθετεύεται ὅμως, καὶ εἶναι κατ' ἐμὲ ζήτημα, τί θὰ γίνῃ ὡς πρὸς τὴν ἐκλογὴν τῆς ἐπαρχίας Οἰτύλου; Πρέπει νὰ διαταχθῇ νέα ἐκλογὴ, ἢ πρέπει νὰ εἰλθῇ ὁ πλειοψηφῆς ἐκ τῶν υπολειπομένων καὶ συναγωνισθέντων; Φρονῶ, κύριοι, ὅτι δὲν δικαιούμεθα νὰ διατάξωμεν νέαν ἐκλογὴν. Παρ' ἡμῖν τοῖς νομικοῖς τὸ ἀπολύτως ἄκυρον δὲν ἔχει σημασίαν, θεωρεῖται ὡς μὴ ὑπάρχον. Ὅταν δὲν ἔχῃ τις ἀπολύτως τὸ δικαίωμα νὰ ἐκλεχθῇ ὡς Βουλευτὴς, πᾶν ὅ,τι ἐγένετο δι' αὐτὸν θεωρεῖται ὡς μὴ ὑπάρχον. Ἄν, κύριοι, θελήσετε νὰ παραδεχθῆτε τὴν ἐναντίαν ἀρχὴν, ἢ μία διοικητικὴ ἀρχὴ ἐπιτρέψῃ εἰς ἓνα ξένον ἢ ἓνα κηκοῦργον νὰ θέσῃ κάλπην, ἢ συγχώρησις αὕτη θὰ ἐπιβιάσῃ ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε θὰ θέσῃ εἰς νέαν πάλιν τὴν ἐπαρχίαν; Φρονῶ ὅτι ποτὲ δὲν θὰ θελήσετε ν' ἀδικήσετε ἓνα λαόν, ἐκθιόντες αὐτὸν εἰς νέα βασανία. (Θύριδος).

Ἀλλ' ὅπως εἶπον, ἐπιστημονικῶς δὲν δύναται νὰ ὑποστηρῇ ἡ ἰδέα αὕτη, διότι, ὡς εἶπον, τὸ ἀπολύτως ἄκυρον θεωρεῖται ὡς μὴ ὑπάρχον. Ἀπολύτως δὲ ἄκυρος εἶναι ἡ ἐκλογὴ τοῦ κ. Κομμουνδοῦρου εἰς τὴν ἐπαρχίαν Οἰτύλου, καὶ κατὰ συνέπειαν τέταρτος Βουλευτὴς εἶναι ὁ πρῶτος ἐπιλαχόν, διότι ὁ λαὸς ἐν γνώσει ὡν τῶν νόμων καὶ γνωρίζων ὅτι δὲν δύναται νὰ ἐκλεχθῇ Βουλευτὴς Οἰτύλου ὁ κ. Κομμουνδοῦρος, ἐγίνωσκον ἐπίσης ὅτι αἱ ὑπὲρ αὐτοῦ ψήφοι οὐδεμίαν εἶχον σημασίαν, καὶ εἰδῶσι τὴν ἐπιθυμίαν αὐτοῦ περὶ τοῦ τέταρτου Βουλευτοῦ, δοῦς τὰς περισσοτέρας ψήφους εἰς τὸν πρῶτον ἐπιλαχόντα.

Λέγω λοιπὸν ὅτι ἡ διπλὴ ἐκλογὴ δὲν ἐπιτρέπετο, ὅτι ὁ κ. Κομμουνδοῦρος δὲν ἠδύνατο παρὰ εἰς μίαν ἐκλογὴν νὰ ψευδορρήσῃ, καὶ ὅτι ἐκεῖ ψευδορρήσας, δὲν ἠδύνατο νὰ ψευδορρηθῇ καὶ εἰς τὴν ἐπαρχίαν Οἰτύλου· ἡ δὲ πράξις τῆς ψευδορρήσεως ἐκτείνετο ὡς πρὸς τὸν κ. Κομμουνδοῦρον εἶναι ἀπολύτως ἄκυρος, καὶ ἐπομένως δὲν πρέπει νὰ ληρῇ παντάπασιν ὡς Βουλευτὴς.

ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ. Ἐγὼ θὰ εἴπω, κύριοι, ὅτι μοι ἀκούσθη

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Δὲν ἔχετε τὸν λόγον.

Α. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ. Τὸν ἔχω, προκατεμένου περὶ τῆς ἐκλογῆς μου.

ΕΥΘΥΜΙΟΠΟΥΛΟΣ. Δὲν ἔμπορεῖτε νὰ τοῦ ἀρχιρέσετε τὸν λόγον, εἰ αἱ βουλευτὴς Κορινθίαι (θόρυβος).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Δὲν ἐννοῶ, ὅτι δὲν ἔχει δικαίωμα.

ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ. Διὰ νὰ μὴ ἀδικῆται κανεὶς, εἶναι μαρικοί, οἵτινες τακτικῶς ἔρχονται, οἱ δὲ ἄλλοι πότε ἔρχονται καὶ πότε δὲν ἔρχονται.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Προσδιορίσατε μίαν προθεσμίαν ἐντὸς τῆς ὁποίας, κατὰ τὸν κανονισμόν, ἂν δὲν ἔλθῃ ἡ ἐκθεσίς, ἡ Βουλὴ προβαίνει εἰς τὴν κλήρωσιν νέου τμήματος.

ΤΙΝΕΣ. Σήμερον.

ΤΑΜΠΑΚΟΠΟΥΛΟΣ. ΚΑΙ ΕΤΕΡΟΙ. Μέχρι τοῦ Σαββάτου.

Α. ΚΡΕΣΤΕΝΙΤΗΣ. Αἱ ἐκλογαί, κύριοι, πρέπει νὰ προτιμῶνται. Σήμερον λοιπὸν εἰς τὰς τρεῖς.

ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ. Ἡμεῖς οἱ ὅκτω οἱ παρεστηθέντες ἐτυμφομήσαμεν νὰ συνέλθωμεν σήμερον εἰς τὰς τρεῖς, παρακαλοῦμεν καὶ τοὺς λοιποὺς νὰ συνέλθουν.

ΔΕΛΗΓΕΩΡΓΗΣ. Ἄς ἀναγνωσθῇ, κύριε πρόεδρε, ὁ κατάλογος, ἰδοὺ μία ἐπίσημος πρόσκλησις διὰ νὰ ἴδωμεν, ἂν ᾖναι παρόντες.

ΔΑΓΡΕΣ. Ἡ Βουλὴ δὲν ἔμπορεῖ νὰ γίνῃ τμήμα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Μόνον τὰ ὀνόματα θ' ἀναγνώσωμεν, κύριε Δαγρε, τί πειράζει;

ΔΑΓΡΕΣ. Ἀντίσταμαι, διότι ἡ Βουλὴ ἤδη παρουσιάζεται ὡς τμήμα, καὶ πρὶν προκαλέσται, κύριε πρόεδρε, μίαν ἀπόφασιν, δὲν ἔμπορεῖτε ν' ἀναγνώσετε τὸν κατάλογον, διότι ἐκπληροῖτε καθήκοντα προέδρου τμήματος.

ΤΑΜΠΑΚΟΠΟΥΛΟΣ. Ἡμεῖς λέγομεν τὸ Σάββατον, κύριε πρόεδρε.

ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ. Ὁ κύριος Ταμπάκοπουλος εὐχαριστεῖται νὰ μὴ συνέλθωμεν ποτε.

(*Ἀναγιγνώσκονται τὰ ὀνόματα τῶν μελῶν τοῦ ὁμόθεου τμήματος.*)

ΔΕΛΗΓΕΩΡΓΗΣ. Οἱ ἄπὸντες νὰ προσελθῶσι νὰ ᾖναι ἐδῶ εἰς τὰς τρεῖς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Λοιπὸν ἀποφασίζετε εἰς τὰς τρεῖς νὰ συνέλθατε σήμερον ἢ αὔριον;

ΠΟΛΛΟΙ. Σήμερον εἰς τὰς τρεῖς.

ΠΑΠΠΑΜΙΧΑΛΟΠΟΥΛΟΣ. Πρὸς συμπλήρωσιν λέγω, ὅτι ἂν εἰς πρώτην συνεδρίασιν δὲν ὑποβληθῇ ἐκθεσίς, τότε νὰ κληρωθῇ εἰς ἄλλο τμήμα.

ΔΑΓΡΕΣ. Ἐπειδὴ ἤμην ἐξ ἐκείνων, οἱ ὅποιοι μετὰ πολλὰς παποιθήσεως ὑπεστήριξαν τὴν ἀποστολὴν ἐπιτροπῆς εἰς τὴν Κορινθίαν, καὶ ἐπίστευσα ὅτι θὰ ἔχῃ καρποὺς, νὰ πληροφορήσῃ δηλαδὴ τὸ τμήμα καὶ τὴν Βουλὴν περὶ τῶν κατὰ τὴν ἐκλογὴν, δὲν ἔμπορῶ παρὰ νὰ ἐκθέσω εἰς τὴν Βουλὴν, ὅτι ἡ ἐπιτροπὴ, ἥτις ἐξεπλήρωσε τὸ καθήκον τῆς, χρεωστῶ νὰ δεδαιώσω ὅτι εἰς τὸ τμήμα δὲν ἔφερε τὴν ἐκθεσιν, τὴν ὁποίαν ἐπρεπε νὰ φέρῃ, (θόρυβος). Γίνεται δὲ γνωστὸν εἰς τὴν Βουλὴν, ὅτι τὸ τμήμα θὰ προβῇ εἰς τὴν συζήτησιν καὶ ἀνευ τῆς ἐκθέσεως αὐτῆς.

Γ. ΡΟΥΦΟΣ. Ἐγὼ μετὰ τοῦ κ. Σαράκα ἤμην εἰς τὸν δῆμον Τρικάλων, δὲν ἔμπορῶ νὰ ὑποβάλω ἐκθεσιν, ἂν δὲν ἔλθῃ καὶ ὁ κ. Σαράκας, ὁ ὅποιος λείπει, καὶ ὁ ὅποιος περιμένεται νὰ ἔλθῃ.

ΤΣΩΚΡΗΣ. Νομίζω, ὅτι ἔγινε ἐκθεσίς καὶ ὑπεγράφη ἀπὸ τινὰ μέλη.

ΡΟΥΦΟΣ. Δὲν ἤξεύρω. Ἐγὼ δὲν γνωρίζω τμήμα, ἐώπειτα τῆς Βουλῆς θὰ φέρω ἐκθεσιν καὶ ὅχι ἐνώπιον τοῦ τμήματος.

(*Ἐνταῦθα ἀρχεται ἡ ἀνάγνωσις διὰ πρώτην φορὰν τοῦ νομοσχεδίου περὶ τῶν ἔργων τοῦ ἐθνικοῦ τυπογραφείου.*)

ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ. Κατὰ τὴν παποιθήσιν μου, κύριοι, ὁ νόμος αὗτός εἶναι περιττός, διότι ὑπάρχει ἐν διάταγμα διοργανίζον τὸ τυπογραφεῖον. Ἄν παραβιάσωμεν, καὶ παραβιάζομεν τὸ διάταγμα, δὲν βλέπω τὸν ἰσχυρότερον λόγον, δι' ὃν δὲν θὰ παραβιάσωμεν καὶ τὸν νόμον αὗτόν. Θέλομεν νὰ ἐμποδίζωμεν μερικὰ συγγράμματα ἔρχονται ὁμῶς ἀπ' ἐδῶ καὶ λαμβάνουν τὸ ἀντίτιμον. Ἰδοὺ διὰ τί νομίζω, ὅτι εἶναι περιττός ὁ νόμος αὗτός. Ἄν ὁμῶς πρόκειται νὰ γίνῃ ὁ νόμος, παρακαλῶ τὸν κ. ὑπουργόν νὰ τὸν μελετήσῃ καλλίτερον, διότι ὑπάρχουσι μερικὰ ἀντικείμενα, τὰ ὁποία δὲν συμπεριλαμβάνονται διότι φοβούμεθα πολὺ, ὅτι ἢ θ' ἀναγκασθῶν νὰ κέρουν ἔργα, ἢ θ' ἀναγκασθῶν νὰ τὸν παραδοῦν.

ΑΥΓΕΡΙΝΟΣ (ὑπουργὸς οἰκονομικῶν). Ἡ κυβερνήσις εὐρεθεῖσα εἰς πίεσιν, ὡς εἶπον, διὰ τὰ γινόμενα ἔργα, εὐρέθη εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ φέρῃ αὐτὸ τὸ νομοσχέδιον εἶναι ἀληθές, ὅτι κατὰ τὸ διάταγμα, τὸ ὁποῖον ἔχει ἰσχύον νόμου, εἰς τὴν κυβερνήσιν ἀπέκειται νὰ δώσῃ τὴν ἀδειαν τῆς τυπώσεως ἢ μὴ. Ἄν ἐγένετο, κύριοι, καταχρήσει καὶ ἐγὼ αὐτὸς ἐπίσθην, ἂν καὶ δὲν ἴδωσα καμμίαν ἀδειαν, οὐχ ἥττον ὁμῶς εὐρέθη εἰς τὴν ἀνάγκην ν' ἀναγνωρίσω ὅτι ὅσα ἴδωσάν. Ἐν τούτοις καθ' ἑκάστην παράπῃ ἀπὸ τὸν διευθυντὴν, ὅτι δὲν ὑπάρχει καιρὸς τυπώσεως τῶν δημοσίων ἔργων οἱ ἔχοντες τὰς ἀδείας παραπονοῦνται, δι' ὃν τοὺς ἀρτεῖ νὰ τυπώσῃ τὰ ἔργα τῶν. Εἰς αὐτὸν τὸν κατῶνα εὐρέθη ἀναγκασθὲν νὰ φέρῃ τὸν νόμον αὗτόν.

ΜΙΑΛΗΣ. Δὲν φθάνει ἡ διοικητικὴ ἐνέργεια;

ΑΥΓΕΡΙΝΟΣ (ὑπουργὸς οἰκονομικῶν). Δὲν φθάνει καὶ ὅταν καθίσῃ εἰς τὸ σκαμνὶ τοῦ ὑπουργοῦ, τότε θὰ τὸ ἴδῃ. Ἄν ὁ κ. Κουμουνδούρος νομίζῃ, ὅτι παρελήφθησαν τινες διατάξεις, ἄς τὰς φέρῃ καὶ δὲν ἔχω ἐναντιότητα νὰ τὰς δεχθῶ.

Ὁ αἰτιώμενος συνδαιφός μας ναύαρχος Νικόδημος καὶ βουλευτὴς Νέων Ψαφῶν μοὶ ἔκαμε μίαν παρατήρησιν πολὺ καλὴν, ὅτι εἶναι καλὸν νὰ συμπεριληφθῇ ἐν ἄρθρῳ, διὰ τοῦ ὁποίου νὰ ἐπιτρέπηται καὶ ἡ τυπώσις τῶν ἔργων τῶν σχέσιν ἔχοντων μὲ τὸ ζήτημα τοῦ ἐθνικοῦ στόλου. Δὲν ἔχω λοιπὸν καμμίαν ἐναντιότητα.

(*Ἐξακολουθεῖ ἡ ἀποπεράτωσις καὶ ἡ ἀνάγνωσις τοῦ νομοσχεδίου διὰ πρώτην φορὰν, καὶ γίεται δεκτὸν ἀνεὺ ἀντιρρήσεως.*)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Ἡ ἡμερησία διάταξις, κύριοι, καλεῖ τὴν προσοχὴν καὶ τὴν συζήτησιν τῆς Βουλῆς εἰς τὸ ζήτημα τῆς διπλῆς ἐκλογῆς τοῦ ἐντίμου βουλευτοῦ Μισσηνῆς καὶ Οἰτύλου.—ἔχει τις τὸν λόγον ἐπ' αὐτοῦ;

ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ. Νομίζω, ὅτι προηγείται ἡ ἐκλογὴ τοῦ Κεχαγιᾶ.

ΠΑΠΠΑΜΙΧΑΛΟΠΟΥΛΟΣ. Αὐτὸ προηγείται.

ΠΑΠΠΑΖΑΦΕΙΡΟΠΟΥΛΟΣ. Ὡς εἰρηγῆς, κύριοι, τῆς ἐκλογῆς Οἰτύλου ἔχω τὸ καθήκον νὰ ὑποβάλω, ἂν ὅχι τὴν γνώμην τοῦ τμήματος ὁλοκλήρου, τοῦλάχιστον τὴν γνώμην μου, διότι τὸ τμήμα ἐνώπιον τοῦ ὁποίου εἰσήχθη τὸ ζήτημα τῆς διπλῆς ἐκλογῆς, ἀπέχε νὰ προβῇ εἰς τὴν λύσιν, ἀφῆσαν εἰς τὴν Βουλὴν ν' ἀποφασίσῃ.

Ὡς γνωστὸν, κύριοι, τὸ ζήτημα αὗτό ἐγένετο ἀντικείμενον σφοδρᾶς συζητήσεως, καὶ πολλοὶ κατέχοντες θέσιν ἐπίσημον εἰς τὸν ἐκπαινετικὸν κόσμον, ἐξέφρασαν γνώμην, διὰ τῆς ὁποίας ὑπεστήριξαν, ὅτι δύναται νὰ ἐπιτραπῇ διπλὴ ἐκλογὴ, εἰς τὸν βουλευτὴν ἐκεῖνον, ὅστις κατὰγεται ἐκ μιᾶς ἐπαρχίας, καὶ ὁ ὅποιος ἐν τούτοις εἶναι ἐγκαταστημένος εἰς ἄλλαν εἶπον δὲν δύναται νὰ ψηφοφορήσῃ εἰς ἀμφοτέραις τῶν ἐπαρχιῶν. Ἄλλοι δὲ ἐπίσημοι ἐπίσης ἐπιστήμονες τοῦ διοικητικοῦ ἀγῶντος, αὐ-

ΣΑΡΑΒΑΣ. Ἐγὼ ἔλαβον τὸν λόγον ὡς βουλευτής, διότι ἀνέ-
τειε πράγματα ἀναγόμενα εἰς τὴν ἐκλογὴν μου.

ΔΑΓΡΕΣ. Δὲν πρέπει νὰ ὑβρίζωμιθα ἀτιμωρητί· ἐπαρμό-
σατε, Κύριε Πρόεδρε, τὸν κανονισμόν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Δὲν ἤκουσα.

ΔΑΓΡΕΣ. Ἦκουσεν ἡ Βουλὴ.

ΣΑΡΑΒΑΣ. Ἐπικαλοῦμαι τὴν κρίσιν τῆς Βουλῆς μεταξὺ τῆς
ἐκθέσεως τοῦ κυρίου Δαγρῆ καὶ τῆς ἀπαντήσεως τῆς ἰδίας μου.
Ἐτόλμησα νὰ φέρῃ σήμερον ζήτημα, τὸ ὁποῖον οἱ κατὰ τῆς ἐκλο-
γῆς ἐνιστάμενοι δὲν ἐτόλμησαν νὰ ὑποστηρίξωσιν εἰς τὴν ἐπι-
τροπὴν. Ὁ κ. Δαγρῆς ἔπρεπε νὰ ἔχῃ τὸ θάρρος νὰ ὑποστηρίξῃ
τὴν ἰδέαν του ἀπὸ τοῦ θήματος τότε, συζητούμενης τῆς ἐκλο-
γῆς, ἄλλως ἔχω δικαίωμα νὰ εἰπῶ ὅτι συκοφαντεῖ ἐκείνους, ὁ
ὁποῖος δὲν ἔχει τὸ θάρρος νὰ ὑποστηρίξῃ τὴν ἰδέαν του ἐν
καιρῷ τῷ δέοντι.

ΔΑΓΡΕΣ. Δὲν εἶχον γνῶσιν τότε, τώρα τὸ ἔμαθα· ἐπομένως
δὲν εἶναι συκοφαντία.

ΚΡΕΣΤΕΝΙΤΗΣ. Ἄν ὁ κ. Δαγρῆς καὶ ὁ κ. Σαράβας εἶπον
πράγματα ἐναντία τῆς ἐθιμοταξίας νὰ τὰ ἀνακαλέσω.

ΔΑΓΡΕΣ. Κύριε Πρόεδρε, δὲν εἶμαι ἄνθρωπος νὰ ὑβρίζωμι
ἀτιμωρητί καὶ αὐτὴν τὴν στιγμὴν δύναμαι νὰ ἱκανοποιηθῶ.

Θ. ΔΗΛΙΑΓΙΑΝΝΗΣ. (ὑπουργός *Ἐξωτερικῶν*). Τὸ δυσάρεστον
ἐπεισόδιον, τὸ ὁποῖον προκάλεσαν οἱ ἀνταλλαχθέντες διαλο-
γοὶ μεταξὺ τῶν δύο ἐντίμων συναδελφῶν μας τῶν βουλευτῶν
ἐκ Καλαμῶν καὶ ἐξ Οἰτύλου, νομίζω ὅτι δὲν δύναται ἐπὶ πλέον
ν' ἀπασχολῇ τὴν Βουλὴν. Ὁ ἐντίμος φίλος μου κ. Δαγρῆς ἐλη-
σμώνησεν ὅτι ὡς βουλευτής ἔχει διπλὰ δικαιώματα, τὰ ὅποια
εἶναι πάντοτε ἐγγηγορούμενα καὶ ζῶντα. ἔῤῃχε τὸ δικαίωμα νὰ
φέρῃ τὴν γνώμην του κατὰ τὴν ἐξέλεγχσιν τῆς ἐκλογῆς Οἰτύλου,
καὶ ἂν δὲν ἠδυνήθη νὰ τὸ πράξῃ τότε, διότι δὲν ἔλαθε γνῶσιν
τῶν πληροφοριῶν, τὰς ὁποίας ἔχει σήμερον, ἔχει τὸ ἕτερον δι-
καίωμα, τὸ ὁποῖον εἶναι πάντοτε ἐγγηγορούμεν, νὰ φέρῃ ἐπιρώτη-
σιν, ἵνα θέσῃ ὑπὸ τὸν ἐλεγχον ἐνώπιον τῆς Βουλῆς τὰς πρά-
ξεις ἐνός τῶν μελῶν τῆς νομοταξιατικῆς ἐξουσίας. Λυποῦμαι
διότι ὁ ἐντίμος φίλος μου δὲν ἐξήσκησε τὸ δικαίωμά του ἐν
καιρῷ τῷ δέοντι οὐδὲ διὰ τρόπου τακτικοῦ, ἀλλ' ἐπῆλθε κατὰ
τοῦ βουλευτοῦ ἐξ Οἰτύλου διὰ φράσεων, αἵτινες προσῆλπον
εἰς αὐτὸν μομφήν, ἐνῶ ἂν ἐξήσκησεν ἐν καιρῷ τῷ δέοντι τὸ δι-
καίωμά του ἠθέλομεν ἀπαλλαγθῆ ἀπὸ τὴν δυσάρεστον αὐτὴν
θέσιν, εἰς τὴν ὁποίαν εὐρισκόμεθα σήμερον.

ΔΑΓΡΕΣ. Πρῶτον μὲ ὑβρίστε, καὶ κατόπιν ἐγὼ ἀνέφερον τὸ
τῆς ἐκλογῆς.

ΠΟΛΛΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΑΙ. Πρῶτον σὺ (θόρυβος).

ΛΟΜΒΑΡΔΟΣ. Ὅ,τι συνέβη σήμερον εἰς ἐνα βουλευτὴν· δόνη-
ται νὰ συμβῇ αὐριον εἰς τὸν ἄλλον. Εἶναι μερικαὶ ἐκφράσεις, αἱ
ὁποῖαι δὲν ἀπατρέπονται νὰ λέγωνται ἐντός τοῦ κοινοβου-
λίου. Πιστεύω ὅτι ἀμφότεροι θέλουν ἀναγνωρίσαι ὅτι ἐπιβεβαιώ-
ται, μὴ καλῶς φερθέντες, παρεστράφησαν ἐνώπιον τῆς Βουλῆς·
δὲν πρέπει νὰ μείνῃ ἀνεξέλεγκτος μία τοιαύτη πρόσφασις, ἀπε-
θυνθεῖσα ὑφ' ἐνός μέλους τῆς Κυβερνήσεως ἐναντίον βουλευτοῦ.

ΠΟΛΛΟΙ ΒΟΥΛ. Δὲν ὁμιλεῖται ὡς ὑπουργός. (θόρυβος)

ΛΟΜΒΑΡΔΟΣ. Πρέπει νὰ ὑψώσῃ τὴν φωνήν μου, διότι δὲν
ἐπιτρέπονται τοιαῦται λέξεις ἐντός τοῦ κοινοβουλίου. Παρακα-
λῶ ἀμφότερους νὰ τὰς ἀποσύρουν, καὶ διὰ τὸ σέβας τὸ ὁποῖον
ὀφείλουν εἰς τὸν ἑαυτὸν τους, καὶ διὰ τὸ σέβας τὸ ὁποῖον ὀφεί-
λουν εἰς τὴν Βουλὴν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. ἔχω τὴν τιμὴν νὰ σᾶς παρατηρήσω ὅτι καὶ ἐν
μέρος δὲν ἔχει λάβῃ εἰς αὐτὴν τὴν συζήτησιν ἡ Κυβέρνησις.

ΠΟΛΛΟΙ ΒΟΥΛ. Νὰ προχωρήσωμεν εἰς τὸ θέμα, νὰ προχω-
ρήσωμεν εἰς τὴν συζήτησιν.

ΜΙΑΗΣΗΣ. Τί νὰ προχωρήσωμεν; Πρέπει ν' ἀνακαλέσω

πρῶτον τὰς ὑβρεῖς. Κύριοι! Δὲν εἶχον σκοπὸν ν' ἀναμιχθῶ εἰς
τὸ θλιβερόν αὐτὸ ἐπεισόδιον, τὸ ὁποῖον παρενέπεσεν εἰς τὴν
συζήτησιν· ἀλλ' ἐπειδὴ βλέπω διαταγμούς ἐν τῷ δέοντι,
θὰ εἰπῶ δύο λέξεις. Ὅταν, κύριοι, βουλευτὴς τις ὁμιλῶν
ἐνώπιον τῆς Βουλῆς ἀπευθύνῃ λέξεις ἀπρεπεῖς κατὰ συναδέλ-
φων, δὲν προσβάλλει μόνον αὐτὴν ἀλλ' ὁλόκληρον τὸ Σώμα,
καὶ δὲν θὰ ἐννοήσῃ τὴν ἀληθείαν τὴν Βουλὴν, ἂν δὲν αἰσθανθῇ
εἰς ἑαυτὴν τὴν ὑβριν. Ἐπειδὴ λοιπὸν ἐκατέρωθεν ἐβρίθηνσαν φρά-
σεις ἀπρεπεῖς, ἵνα μὴ εἰπῶ τι χειρόν, παρακαλῶ τὴν Βουλὴν ἐν
τῷ καθήκοντι τῆς ἰδίας· ἑαυτὴς ἀξιοπρεπείας νὰ προσκαλέσῃ
ἀμφοτέρους τοὺς ἐνώπιον αὐτῆς καὶ τοῦ κοινοῦ ὑβρισθέντας ν'
ἀνακαλέσωσι τὰς διαμειβεθείσας ὑβρεῖς. Εἶναι ἐντροπὴ νὰ παρι-
στάμεθα μάρτυρες τοιοῦτων ὑβριστικῶν διχτυκτικισμῶν καὶ νὰ
ιστάμεθα ἀπαθείς, ὡς νὰ μὴ πρόκειται περὶ τῆς ἰδίας ἡμῶν
ἀνεξαρτησίας.

Εἰς βΟΥΛΕΥΤΗΣ. Ἐγὼ συμψηφισμὸς μεταξὺ των.

ΜΙΑΗΣΗΣ. Δι' ἡμᾶς συμψηφισμὸς δὲν ἔγινε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Θέλει ἡ Βουλὴ νὰ προσδεύσωμεν εἰς τὴν ἡμε-
ρσίαν διάταξιν;

ΠΟΛΛΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΑΙ. Μάλιστα, μάλιστα.

ΜΙΑΗΣΗΣ. Τί λέγετε, κ. πρόεδρε; Ἐγὼ διατύπωσα πρότα-
σιν ῥητὴν νὰ προσκληθῶσιν ὁ κ. Δαγρῆς ὡς βουλευτής Καλαμῶν
καὶ ὁ κ. Σαράβας ὡς βουλευτής Οἰτύλου ν' ἀνακαλέσωσι τὰς
ἀπρεπεῖς ὑβρεῖς, τὰς ὁποίας ἐνώπιον τῆς Βουλῆς ἐξέφεραν κατ'
ἀλλήλων.

ΚΡΕΣΤΕΝΙΤΗΣ. Καμμία ἀπρεπὴς λέξις νὰ μὴ σημειωθῇ εἰς
τὰ πρακτικά.

ΛΟΜΒΑΡΔΟΣ. Κανείς δὲν ἔχει δικαίωμα ν' ἀφαιρέσῃ ἀπὸ τὰ
πρακτικά λέξιν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Ἐπιμένετε, κ. Μίληση;

ΜΙΑΗΣΗΣ. Ἄν ἐπιμένω! Αὐτὸ εἶναι ἀστείον. Προτείνω κατ'
ἐπανάληψιν, διότι ὁ κ. πρόεδρος δὲν ἔξεύρω διατὶ οὔτε ἐννοεῖ,
οὔτε ἀκούει· προτείνω νὰ προσκληθῶσιν ἀμφότεροι, ὡς διαμει-
ψαντες κατ' ἀλλήλων λέξεις ὑβριστικὰς ἐνώπιον τῆς Βουλῆς,
νὰ τὰς ἀνακαλέσωσιν.

ΚΡΕΣΤΕΝΙΤΗΣ. Καὶ ἐγὼ προτείνω νὰ προχωρήσῃ ἡ Βουλὴ
εἰς τὴν ἡμερσίαν διάταξιν.

ΔΑΝΟΠΟΥΛΟΣ. Ἡ πρότασις τοῦ κ. Μίληση δὲν εἶναι ἐντός
τοῦ κανονισμοῦ· ὁ κανονισμὸς δίδει τὸ δικαίωμα εἰς τὸν πρόε-
δρον ν' ἀνακαλῇ εἰς τὴν τάξιν τὸν ἀτακτοῦντα καὶ ἂν δὲν
ἐπανεέλθῃ εἰς τὴν τάξιν, τότε μόνον προκαλεῖται ἡ ἀποδοκι-
μασία τῆς βουλῆς, ἄλλως μεταξὺ δύο βουλευτῶν ἂν εἰς τὴν βύ-
μην τοῦ λόγου καὶ τὴν ἀγανάκτησιν των ἡ καὶ παράπονον προ-
ερχόμενον ἐκ παρεξηγήσεως, ἐβρίθηνσαν ἐκφράσεις καὶ ἀν-
ταπεδόθησαν ἄλλαι, ἡ τάξις δὲν διαταράσσεται, οὔτε εἶναι πε-
ρίπτωσης, τὴν ὁποίαν προβλέπει ὁ κανονισμός.

ΜΙΑΗΣΗΣ. Δὲν φέρω ἀντίρρησην τίνα εἰς τοὺς σπουδαίους λό-
γους τοῦ κ. Δανοπούλου, διότι δὲν ἐνδοκᾷ τίποτε ἐξ αὐτῶν
δὲ νὰ τὸν ἀντικρούσω. Ἐπιμένω νὰ τεθῇ εἰς ψηφοφορίαν ἡ πρό-
τασις μου.

ΔΑΓΡΕΣ. Ὅσον τὸ κατ' ἐμὲ δὲν θέλω ἱκανοποιηθῆν· ἂν δὲ καὶ
αἰσθάνωμαι τὸν ἑαυτὸν μου προσβεβληθέν δὲν θέλω ν' ἀπα-
σχολῶ τὴν Βουλὴν· θὰ λάβω τὴν ἱκανοποίησιν μόνος μου ἐνώ-
πιον τοῦ πείθου τῆς τιμῆς.

ΣΑΡΑΒΑΣ. Δὲν δύναμαι νὰ ἐννοήσω τοὺς κύριους, οἱ ὁποῖοι
ἐδωκαν αὐτάς τὰς ἠθικοπολιτικὰς συμβουλὰς ἀπὸ τοῦ θήμα-
τος τούτου· ἤθελον τοὺς παρακαλέσω πολὺ νὰ μὴ τὰς λη-
σμονήσωσι πολὺ ταχέως. Γνωρίζει ἡ Βουλὴ τὴν γλῶσσαν ἐνός
ἐκάστου καὶ τὴν τραχύτητα, καὶ ποῖοι εἶναι ἐπιρρώσεις εἰς τὸ
νὰ ἀπομακρύνωνται ἀπὸ τὴν εὐπρέπειαν τοῦ λόγου. Τοὺς κυρί-
ους λοιπὸν, οἱ ὁποῖοι ἔλθον ἀπὸ τοῦ θήματος νὰ μᾶς δώσουν

ἔχω ἀξιῶσαι ὅτι θά ῥῃσι ὑπουργός, ἔχω τὴν γενναϊότητα νὰ εἰπω εἰς τὸν κ. Κουμουνοῦρον, ὅς προτείνουσιν δύο ἐπαρχίας, ποῖαν προτιμᾷ; ἐκεῖ θὰ θέλῃ καλὴν, ὅχι ὅπου θέλει; δὲν ἔμπροσθεν νὰ παραδεχθῇ τὴν γενικὴν πολιτογράφειαν, μὲ αὐτὴν πᾶν τέχνην νὰ εἶναι ἄλλους ἐπαρχίους τοῦ. Ποῖος εἶναι ἐκεῖνος ὁ γενναῖος, ὁ ὁποῖος θὰ πληρώσῃ κἀλλῃς πρὸς χάριν ἑνὸς ἄλλου; καὶ δὲν πρέπει νὰ ἐρευνῶμεν ἀπὸ ὑποθέσεις τὸ πρᾶγμα εἶναι τοῦτο, ὅτι ἕκαστος εἰς μίαν ἐπαρχίαν ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ἐκλέγεται εἴτε εἰς τὴν γεννήτῃαν, εἴτε εἰς ἣν ἐγκατεστάθῃ καὶ μία ὑπόθεσις τοῦ κ. Κουμουνοῦρου φέρει μεγάλην κατακραυγὴν, ἀποδίδει τὸ δικαίωμα νὰ διοικήσῃ τὸν τόπον ἄνθρωποι, οἱ ὁποῖοι ποτὲ δὲν τὸν εἶδον. Λοιπὸν ὅταν τὸν κ. Κουμουνοῦρον προτείνουσιν ἀπὸ δύο ἐπαρχίας, ἐγὼ ὡς κυβερνήτης τὸν ἐρωτῶ ἀπὸ ποῖαν ἀγαπᾷς νὰ ἐκλεγῇς; διότι ὅταν ἐκλέγεται ταύτοχρόνως, τότε ἐπανερχεται ἡ γενικὴ πολιτογράφειαι, τὴν ὁποῖαν ἡ συνέλευσις πολλὰ δικαίως ἀπέκλειψε καὶ ὁ κ. Κουμουνοῦρος μόνον δικαίωμα ἔχει τώρα, νὰ προτιμῶσιν ποῖαν ἐπαρχίαν θέλει ν' ἀντιπροσωπεύῃ, ἡ δὲ ἄλλη ἐπαρχία νὰ προσκληθῇ νὰ κάμῃ νέαν ἐκλογὴν καὶ νὰ ἐκλέξῃ βουλευτὴν πλειοψηφίας καὶ ὅχι μειοψηφίας.

ΔΑΓΡΕΣ. Ἀναγκάζομαι, κύριοι, νὰ λάβω τὸν λόγον ἐπὶ τοῦ προκειμένου ζητήματος, διότι εἶναι ζήτημα εἰς τὴν συζήτησιν καὶ ἐξέτασιν τοῦ ὁποῖου δὲν ὑποχωρῶ κατὰ κεραίαν· εἶναι ζήτημα, τὸ ὁποῖον πάντοτε ἐζητήσατο χωρὶς ν' ἀποδίδωμι εἰς τὰ πρόσωπα. Λυποῦμαι μάλιστα διότι μετὰ τὴν συζήτησιν παρουσιάζεται τὸ ζήτημα προσωπικόν, ἐνῶ πρότερον δὲν ἦτο. Νομίζω, κύριοι, καὶ αὕτη εἶναι ἡ ἰδέα μου, ὅτι ἡ συζήτης αὕτη εἶναι ἀκείρος, διότι τὸ ζήτημα αὐτὸ κατ' ἐμὲ ἐλύθη, ὅταν συνεζητήθη τὸ κύρος τῆς ἐκλογῆς τῆς ἐπαρχίας Οἰτύλου. Δὲν ἔμπορῶ νὰ συμφωνήσω ὅτι τὸ κύρος τῆς ὅλης ἐκλογῆς εἶναι ἀσχετον πρὸς τὸ κύρος τοῦ μέρους αὐτῆς, ὅτι τὸ κύρος τῆς ἐκλογῆς τῶν τριῶν δὲν ἔχει ἐπιρροὴν καμμίαν πρὸς τὸ κύρος τοῦ ἑνός; διότι κατὰ πρᾶξιν ἀπεδείχθη ὅτι ἕκαστος ἐν ἐκάστη ἐπαρχίᾳ συνδυάζεται μετὰ 2 ἢ 3 ἢ 4 συναδέλφων φίλων τοῦ, καὶ συνεισφέρουν ἀπὸ κοινοῦ τὰ κεφάλαια, καὶ ἐπιθυμῶναι ἡ δύναμις καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν φίλων τοῦ ἑνός εἰς τοὺς ἄλλους· εἶναι δὲ ἀναμφισβήτητον ὅτι ἡ ἐκθεσις τῆς κἀλλῃς τοῦ κ. Κουμουνοῦρου ἐπανερχομένη ἐπὶ τῆς ἐκλογῆς τῶν ἄλλων. Ἐάν λοιπὸν ἡ ἐκλογὴ τοῦ κ. Κουμουνοῦρου διὰ τοῦτον ἢ ἐκείνον τὸν λόγον ἦναι σήμερον ἄκυρος, ἔπρεπε ἡ ἐκλογὴ ὁλόκληρος ν' ἀκυρωθῇ. Ἡ ἐκλογὴ λοιπὸν κατὰ τὴν ἰδέαν μου εἶναι ἐγκυρὸς καὶ δὲν ἐπιτρέπεται σήμερον ἡ συζήτης, καὶ ἂν παρουσιάζεται σήμερον ἑλλειψις, ἔπρεπε κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην νὰ ἐξισωθῇ. Ἀλλ' ἐσυνειδησαμεν κατὰ δυστυχίαν νὰ ῥῃσι φίλοι τῶν ἀναβολῶν. Ἀναγκάζομαι λοιπὸν νὰ λάβω καὶ ἐγὼ τὸν λόγον ὡς πρὸς τὸ πρῶτον μέρος. Ἦμιν μέλος τῆς ἐβουλευτικῆς, ἥτις ἐπαψήφισε τὸν ἐκλογικὸν νόμον καὶ ὁρῶμεν νὰ εἰπω, ὅτι ἔχον εἰς τὸν νοῦν μου ὅταν ἔδωκα ψῆφον ὅτι εἰς μίαν μόνον ἐπαρχίαν ἔπρεπε νὰ ἐκλέγεται ἕκαστος. Ἀλλ' ἡ διάνοιά μου καὶ τῆς Συνελεύσεως ἐξεπράσθη εἰς τὸ γράμμα τοῦ νόμου, τὸ ὁποῖον εἶπεν ἄλλος πρὸ ὀλίγου, ἀλλ' εἶδον ἀπὸ τὸν πρῶτον καὶ τὸν τελευταῖον ἀγορεύσαντα νὰ εἰπουν ἄλλα. Ἡ Συνέλευσις, ὁ νομοθέτης ὁ ψηφίσας τὸν νόμον αὐτόν, οὐδὲν δικαίωμα ἔδωκεν εἰς τὸν ἐκλεγόμενον, καὶ ἀκόμη ἂν θελάτε οὐδὲ γινώσκιν τοῦ ἔδωκεν νὰ ἔχῃ, περὶ τῆς χρήσεως τοῦ ἐκλέγειν τῶν συνεπαρχιωτῶν τοῦ. Τὴν ἰδέαν αὐτὴν ἐξέφρασα διὰ διατάξεως τοῦ σχετικοῦ ἀρθροῦ, κατὰ τὸ ὁποῖον λέγει ὅτι ὅταν τὸ τριακστόν μέρος τῆς ἐπαρχίας ὑποδείξῃ τὸν δεῖνα, τότε ἐκθίτῃ κἀλλῃς, ὅτι καὶ ἐκ τῶν ὑποδειζάντων ἔχουν τὸ δικαίωμα νὰ προκαταβάλουν τὰ ἐξόδα τῆς κἀλλῃς καὶ τῶν σφαιριδίων, ὅτι ἐκ τῶν ὑποδειζάντων ἔχουν τὸ δικαίωμα νὰ διορίσουν καὶ τοὺς ἀντιπροσώ-

πους, καὶ ἐν τῇ αὐτῇ περιπτώσει, ἐάν δὲν λανθάνωμαι, ἐγένετο λόγος καὶ διατὶ προσετέθη αὐτό. Ἐρρέθη ὅτι ἐνδεχόμενον μία ἐπαρχία νὰ θέλῃ νὰ ἐκλέξῃ ἕνα, ὁ ὁποῖος εἶναι μακρὰν αὐτῆς καὶ δὲν ἔχει οὐδεμίαν γινώσκιν οὔτε τὸν ὕλικόν καιρὸν νὰ πληρώσῃ τὰς κἀλλῃς καὶ νὰ ἐκλέξῃ ἀντιπροσώπους, ἔχουν τὸ δικαίωμα αὐτὸ οἱ προτείναντες αὐτόν, μὲ ἄλλους λόγους, ὅπως πολὺ καλὰ ὁ κ. Κουμουνοῦρος σὺς ἐξέθεσε, ὁ νομοθέτης δικαίωμα δίδει ἐπὶ τοῦ προκειμένου εἰς τὴν ἐπαρχίαν, τὴν ὁποῖαν χαρακτηρίζῃ ὡς πρόσωπον ἡλικίαν εἰς τὸν ἐκλεγόμενον οὐδὲν δικαίωμα ἔδωκεν, ὑποχρεώσεως ἐπέβαλεν. Ὁ νόμος περὶ βουλευτῶν εἶναι σχετικὸς μὲ τὸν δημοτικὸν νόμον, καὶ διὰ τοῦτο βλέπετε ὅτι καὶ ὁ βουλευτὴς δὲν εἶναι κύριος νὰ παραιτηθῇ, πρέπει νὰ ἐκθέσῃ τοὺς λόγους καὶ νὰ γίῃ δεκτὴ ἡ παρτίτησις τοῦ. Εἶναι λοιπὸν καὶ τὰ δύο ἀξιώματα ὑποχρεώσεως, ἡ ὁποία ἐπιβάλλεται εἰς τὸν ψηφοφορούμενον.

Εἶπον, κύριοι, ἐν ἀρχῇ ὅτι ἐγὼ ψηφοφορῶν κατὰ τὴν συνέλευσιν εἶχον ἐν τῇ διανοίᾳ μου τὴν πεποίθησιν, τοῦ νὰ μὴ δύναται νὰ ἐκλεγθῇ τις ἀπὸ δύο ἐπαρχίας; ἀλλ' ὅπως συνεζητήθη ὁ νόμος αὐτός, ἀπὸ τὸ πολὺμαλὲς αὐτὸ σῶμα κατεσκευασμένως, βεβαίως δὲν ἔδυνάτο νὰ προέβῃ ἀσάφειαις τινέσι καὶ σὺς τὸ λέγω διὰ νὰ συμφωνήσῃτε μαζί μου, διότι παρουσιάζεται ἀσάφεια, τὴν ὁποῖαν οὐδὲς ἔχει τὴν ἐξουσίαν ἀπὸ τὸν νόμον νὰ τὴν λύσῃ; διότι πᾶσα λύσις ἐξ' οἰκοδομήσεως ἀρχῆς, θέλει εἶναι αὐθαίρετος. Ὑποθέσατε ὅτι μὲ ὑποδεικνύουν δύο ἢ τρεῖς ἐπαρχίαι καὶ πληροῦν οἱ ὑποδειζάντες τὰ ἐξόδα τῆς κἀλλῃς καὶ τῶν σφαιριδίων καὶ διορίζουν τοὺς ἀντιπροσώπους, καὶ ἐγὼ δὲν ἔξομαι τίποτε, ἡ εὐρίσκειμαι εἰς Ἀθήνας μετὰ τῶν ὑπουργῶν. Τίς ἔδωκε τὸ δικαίωμα εἰς τὴν διοικητικὴν ἀρχὴν νὰ ἐρωτήσῃ ἐμὲ, καὶ τί δικαίωμα ἔχω νὰ εἰπω ἂν δέχωμαι ἢ ὅχι, ἀφοῦ δὲν ἔχω δικαίωμα, ἀλλὰ μόνον ὑποχρεώσιν; δὲν ἔπρεπε λέγειν, νὰ δώσῃ κἀλλῃς ἡ διοικητικὴ ἀρχή. Ποῖα λοιπὸν εἶναι ἡ διοικητικὴ ἀρχή; ἡ ἐπαρχία Οἰτύλου ἀνήκει διοικητικῶς εἰς τὸν Νομὸν Λακεδαιμόνιος, ἡ ἐπαρχία Μεσσηνίας ἀνήκει εἰς τὸν Νομὸν Μεσσηνίας. Ὑποτίθεται, καὶ ἔμπορῶ νὰ εἰπω ὅτι οὕτως ἔχει, ὅτι ὁ Νομάρχης Λακεδαιμόνιος δὲν ἐγνωρίζῃ πού ὑποδείχθη ὁ κ. Κουμουνοῦρος; ἀλλὰ παρουσιάσθῃ ἡ ἀνακρίσις αὐτοῦ ἀπὸ τὸ δικαστήριον τοῦ Νομοῦ ἐκείνου ὡς ὑποψήφιος, ὁ Νομάρχης ἐδέχθη τὴν ἀνακρίσιν αὐτὴν καὶ κατὰ συνέπειαν τοῦ ἔδωκε τὴν κἀλλῃν· ὁ Νομάρχης Μεσσηνίας δὲν εἶχε γινώσκιν, ὑποτίθεται τοῦλάχιστον ὅτι δὲν εἶχε γινώσκιν ὅτι ὁ κ. Κουμουνοῦρος ἀνεκλήθη ἐκεῖ ποῖος εἶναι τώρα ὁ ἀεμόδιος; ἀναιρέση ἢ νὰ ἐκλέξῃ αὐτὴν ἢ ἐκείνην τὴν κἀλλῃν; παρουσιάζεται λοιπὸν μία ἀσάφεια, καὶ τὴν ἀσάφειαν αὐτὴν ὁρᾶτε νὰ τὴν ἐρμηνεύσῃτε τακτικῶς, οὐχὶ αὐθαίρετως. Ἡ γνώμη λοιπὸν ἡ ἰδική μου εἶναι, ὅτι καὶ ἡ μία ἐκλογὴ καὶ ἡ ἄλλη ὅπως ἔχουν καὶ μὲ τὴν ἀσάφειαν ἔχουν κύρος, καὶ ἔχουσι κύρος; ἂν καὶ, ὡς εἶπον προηγουμένως, ἐπικυρώθητῃ ἐν ἀρχῇ καὶ μείνῃ εἰς τὸν κ. Κουμουνοῦρον ν' ἀπορνήθῃ ποῖαν ἐκλογὴν προτιμᾷ.

Καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὸ δεύτερον ζήτημα δὲν ἔμπορῶ παρὰ νὰ συμφωνήσω μὲ τὸν κ. Κουμουνοῦρον, ὅτι εἶναι ἀνάξιον προσοχῆς καὶ τῆς Βουλῆς οὕτης, ἡ ὁποία ἐδειξάν ἀκραν αὐστηρότητα εἰς τὴν ἐξέλεξιν, διὰ νὰ μὴ ὑποπέσῃ εἰς τὸ ἀμάρτημα πρηνουμένων Βουλῶν, αἱ ὁποῖαι ἐξέλεξαν βουλευτὰς ἐντεῦθεν, καὶ ἀπεμάκρυνε βουλευτὰς, οἵτινες ἦσαν πράγματα ἐπιτυχόντες. Ἐάν ὑποτιθῇ ὅτι ἡ ἐκλογὴ εἶναι ἄκυρος, δὲν ἔμπορῃ παρὰ νὰ ἐπαναληφθῇ, διότι οἱ ψηφοφόροι εἶχον ὑπ' ὄψιν ποῖους ἐνόουν ν' ἀναδείξουν, καὶ εἰς ἐκείνους ἔδωσαν τὰς ψήφους των, εἰς δὲ τοὺς ἄλλους δὲν ἔδωσαν προσοχὴν, ἀλλ' ἀπλῶς ἐρίπτον τὰς ψήφους των. Ἡ δὲ Βουλὴ δὲν δύναται σήμερον νὰ εἰπῇ ὅτι ἡ διπλῇ αὕτη ἐκλογὴ ἡ μία εἶναι ἐγκυρὸς καὶ ἡ ἄλλη ἀκυρὸς. Οφείλει

συμβούλους περί τοῦ πῶς πρέπει νὰ ἐμιλῶμεν καὶ οἱ ὅποιοι ἐδειξαν τὴν πατριωτικὴν ἀγανάκτησίν των, διότι προσεδέχθη ἡ ἀξιοπρίστια τῆς Βουλῆς διὰ τῶν ἐκφράσεων, αἱ ὁποῖαι ἀντηλάγησαν μεταξὺ ἐμοῦ καὶ τοῦ κ. Δαγρῆ, ἐπαναλαμβάνω νὰ τοῖς εἰπῶ νὰ τὰς ἐνθυμῶνται, διότι φοβούμαι ὅτι πολὺ γρήγορα θὰ λάβω ἀφορμὴν νὰ τοὺς τὰς ἐνθυμίσω· διότι, καὶ ἐπικαλοῦμαι τὴν μαρτυρίαν τῆς Βουλῆς, ἐπικαλοῦμαι τὴν μαρτυρίαν τῶν συναδελφῶν νὰ μαρτυρήσωσιν, ἂν ἐν τῇ συνελεύσει καὶ ἐν τῇ παρελεύσει Βουλῆς, ὡς τὸ εἶπω, κύριοι, ἂν ἀπεμακρύνθη ποτὲ ἀπὸ τῆς εὐπρεπείας περὶ τὸ λαλεῖν. Ἀλλ' ὅταν μοὶ ἀπεδίδετο πρόσφασις, τῆς ὁποίας ἠσθάνθη ὅλην τὴν ἀδελφάν, ὡς τὸ ὁμολογῶ, δὲν ἠδυνάμην νὰ ἤμην κύριος τοῦ ἑαυτοῦ μου, διὰ νὰ μὴ ἀπαντήσω ἀναλόγως τῆς ἐπιθέσεως ἧς ὁποία ἦτον ἡ πρόσφασις, τῇ ὁποίᾳ ὁ Δαγρῆς μὴ ἀπηύθυνε κατὰ πρόσωπον.

ΠΟΛΛΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΑΙ. Πολὺ καλὰ.

ΜΙΑΗΣΗΣ. Ἐπειδὴ ὁ κ. ὑπουργὸς ὁμολόγησεν, ὅτι δὲν ἦτο κύριος τοῦ ἑαυτοῦ του (θόρυβος), ἀποσύρω τὴν πρότασίν μου ὡς περιττήν.

ΚΡΕΣΤΕΝΙΤΗΣ. Εἰς τὸν κ. Ταμπακόπουλον λέγω τοῦτο, διότι μὲ ἐπροκάλεσε· ἂν θεωρήσῃ τὰ πρακτικὰ τῶν δύο ἐκλογῶν θέλει ἰδεῖ, ὅτι ἡ Βουλὴ ἐπεκύρωσε καὶ τὰς δύο. Δὲν ἐμιλῶ ἐγὼ διὰ τὸ παρελθόν, ἀλλὰ διὰ τὸ μέλλον. Κύριοι, συνώνυμος τοῦ ὀνόματός μου Βασιλεὺς εἰς μίαν μάχην ὅταν ἐνικήθῃ εἰς τὰ Λεβάντα, εἶπεν οἱ νόμοι τῆς Σπάρτης νὰ κοιμηθῶν μίαν ἢ μέραν. Καὶ πάλιν λέγω, ὅτι ὁ κ. Κουμουνδούρος πρέπει νὰ εἰπῇ ποῖαν ἐπαρχίαν προτιμᾷ.

ΔΑΝΟΠΟΥΛΟΣ. Ἄν ἐπρόκειτο τὴν στιγμὴν ταύτην νὰ νομοθετήσωμεν, ἡ ψῆφος ἔθελεν εἶσθαι, ὅτι ἕνας βουλευτὴς ἀπὸ μίαν μόδιον ἐπαρχίαν δύναται νὰ ἐκλεχθῇ. Ἀλλ' ἐπὶ τοῦ προκειμένου συμφωνῶ μὲ τὴν γνώμην τοῦ κ. Δεληγεώργη, ὅτι ὁ νόμος εἶναι ἀσαφής, καὶ ὅτι ἡ νομοθετικὴ ἐξουσία πρέπει νὰ τὸν διορθώσῃ, τοσοῦτο μάλλον, καθόσον πρόκειται νὰ συστήθῃ ἐπιτροπὴ, ἡ ὁποία θὰ ἐπιξεργασθῇ τὸν νόμον ὁλόκληρον καὶ θὰ διορθώσῃ πολλὰ ἐλαττωματικὰ αὐτοῦ μέρη. Ἡ ἀπόφασις τῆς Βουλῆς περὶ τοῦ ἂν ὁ κ. Κουμουνδούρος δύναται νὰ ἐθέσῃ κάλην εἰς δύο ἐπαρχίας, μοὶ φαίνεται, ὅποιαδήποτε καὶ ἂν ᾖ, ὅτι δὲν θέλει στηρίζεσθαι εἰς τὸν νόμον, διότι ὁ νόμος εἶναι ἀσαφής· προτιμῶ λοιπὸν ν' ἀπορνήθῃ ἡ Βουλὴ, ὅτι ἐννευ ἀσαφείας τοῦ νόμου ἀπέχει τοῦ νὰ ἐπιφέρει γνώμην ἐπὶ τῆς ἐκλογῆς, ἂν δύναται ἕνας βουλευτὴς νὰ ἐκλεχθῇ ἀπὸ δύο ἢ περισστέρας ἐπαρχίας, καὶ νὰ σπεύσωμεν ἐντὸς ὀλίγων ἡμερῶν νὰ τὸν διορθώσωμεν νομοθετικῶς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Τὸ ἄρθρον 73 τοῦ κανονισμοῦ λέγει. Ἡ Βουλὴ ἐξετάζουσα τὰ πληρεξούσια τῶν βουλευτῶν καὶ ἀποφασίζουσα περὶ τῶν ἀναρρομένων ἀμειψιότητων...

ΠΟΛΛΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΑΙ. Αὐτὸ εἶναι ἄλλο πρῆγμα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Ἰδοὺ ἡ πρότασις τοῦ κ. Παπαζαφειροπούλου. «Ἡ Βουλὴ ἀναγνωρίζουσα, ὅτι οὐδεὶς δύναται ν' ἀναδειχθῇ ὑποψήφιος βουλευτὴς καὶ νὰ ἐκλεχθῇ συγχρόνως ὡς τοιοῦτος εἰς δύο ἐπαρχίας, ἀποφαινεται, ὅτι ὁ κ. Κουμουνδούρος ἐξελέχθη νομίμως βουλευτὴς Μεσσηνίας, ὅπου κατὰ τὰς βουλευτικὰς ἐκλογὰς ἐξῆκε τὰ πολιτικά αὐτοῦ δικαιώματα».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Κύριοι, προσέλθετε· ἔχει τις τὸν λόγον ἐπὶ τοῦ θέματος;

ΔΟΜΒΑΡΔΟΣ. Ν' ἀκούσωμεν πρῶτον, Κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Μάλιστα, ἰδοὺ ἡ πρότασις τοῦ Κ. Παπαζαφειροπούλου.

«Ἡ Βουλὴ ἀναγνωρίζουσα ὅτι οὐδεὶς δύναται ν' ἀναδειχθῇ ὑποψήφιος βουλευτὴς καὶ νὰ ἐκλεχθῇ ὡς τοιοῦτος εἰς δύο ἐπαρχίας, ἀποφαινεται, ὅτι ὁ Κ. Κουμουνδούρος ἐξελέχθη νομίμως

βουλευτὴς Μεσσηνίας, ὅπου κατὰ τὰς βουλευτικὰς ἐκλογὰς ἐξῆκε τὰ βουλευτικά αὐτοῦ δικαιώματα.»

ΛΕΚΑΣ. Περὶ αὐτοῦ τοῦ πράγματος πιστεύω, ὅτι δὲν πρέπει νὰ σκεφθῶμεν· ἐγὼ ἤμην τὸ άτομον, τὸ ὁποῖον εἶπον μετὰ τὸ τέλος τῆς ἐξελέξεως ἀμφοτέρων τῶν ἐκλογῶν καὶ τῆς Μεσσηνίας καὶ τοῦ Οἰτύλου, εἰς τὸ μέλλον ποῖαν ιδιότητα ἔχει ὁ κ. Κουμουνδούρος; διττός θὰ ᾖ τὴν φύσιν; αὐτὴ εἶναι ἡ εἰλικρινὴς ἐκφρασίς. Δὲν ἔμπορῶμεν νὰ ἐπανέλθωμεν σήμερον ἂν ἡ ἐκλογὴ τοῦ Κουμουνδούρου ᾖ εἰς τὴν Μεσσηνίαν νόμιμος; ἢ εἰς τὸ Οἰτύλον. Εἰς ἀμφοτέραις εἶπομεν· ἂν καλῶς ἢ κακῶς τὸ ἐπράξαμεν τότε, δὲν εἶναι τοῦ παρόντος καιροῦ, ἀλλὰ τὸ ἐπράξαμεν. Τώρα νομίζω ὅτι πρέπει ν' ἀποφανθῶμεν ὅτι οὐδεὶς ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ἐλεγχθῇ δις, ἀλλ' ἀπαξ, δηλ. ἐκ μιᾶς ἐπαρχίας.

Κ. ΠΕΤΣΑΛΗΣ. Ἐγὼ φρονῶ ὅτι δὲν ἔμπορῃ νὰ τεθῇ εἰς συζητήσιν πλέον τὸ ζήτημα ὅτι εἰς βουλευτὴς ἔμπορῃ νὰ ἐκλεχθῇ ἀπὸ δύο ἐπαρχίας, ἀλλὰ πρέπει νὰ κάμῃ ἐκλογὴν ποῖαν προτιμᾷ (θόρυβος). Ἡ Βουλὴ παρεδέχθη ὅτι δύναται τις εἰς δύο ἐπαρχίας νὰ ἐέλθῃ (θόρυβος).

ΠΑΠΑΖΑΦΕΙΡΟΠΟΥΛΟΣ. Ἡ Βουλὴ ἐπαρυσάχθη τοῦ δικαιώματος ν' ἀποφασίσῃ (θόρυβος)· δὲν εἶναι δικαίωμα τοῦ κ. Κουμουνδούρου καὶ δι' αὐτὸ εἶπομεν, ὅτι δὲν ἐξαρτᾶται ἀπὸ αὐτὸν ν' ἀπορνήθῃ ποῖας ἐπαρχίας ἦτο βουλευτὴς, ἀλλ' ἀπὸ τῆς Βουλῆς (θόρυβος).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Καθέστατε, κύριοι· ἡσυχία, παρακαλῶ.

ΤΙΝΕΣ. Ἀναγνώσατε τὰ πρακτικά, κ. Πρόεδρε.

ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ. Ἡ πρότασις αὕτη πρῶτον στηρίζεται ἐπὶ ἐνὸς ψεύδους· ποῦ στηρίζεται; λέγει ὅτι ἐξῆσκον τὰ δημοτικά μου δικαιώματα εἰς τὴν Μεσσηνίαν καὶ ἐπαναλέγει ὅτι ἤμην δημότης Λακωνίας.

ΠΑΠΑΖΑΦΕΙΡΟΠΟΥΛΟΣ. Ἐγὼ ὡς πρὸς τοῦτο ἠρώτησα καὶ μὲ διεβεβαίωσαν ὅτι μετέφερε τὰ δημοτικά του δικαιώματα εἰς τὴν Μεσσηνίαν (θόρυβος).

ΜΙΑΗΣΗΣ. Δύο λέξεις, παρακαλῶ, ἐπὶ τοῦ θέματος. Ἡ πρότασις, κ. Πρόεδρε, ἐπὶ τῆς ὁποίας καλούμεθα νὰ φέρωμεν τὴν ψῆφον ἡμῶν, περιέχει δύο διακεκριμένας ἰδέας· πρῶτον ἐρμηνεύει τὸ ἄρθρον 70 τοῦ Συντάγματος, ἀποφαινομένη ὅτι δὲν δύναται τις νὰ ἐκλεχθῇ ἀπὸ δύο ἐπαρχίας· καὶ δευτέραν ἐφαρμόζει τὴν γενικὴν ταύτην ἀρχὴν ἐπὶ συγκεκριμένῃς περιπτώσεως· λύει τὸ προκειμένον ζήτημα. Λέγω, κ. Πρόεδρε, ὅτι τὸ πρῶτον μέρος, τὸ ἀφορῶν ἐρμηνεῖν Νόμον, δὲν εἶναι ἀποχρῶν καιρὸς νὰ τὸ πραγματοποιῇ ἡ Βουλὴ· διότι πᾶσα πρότασις περὶ ἐρμηνείας Νόμου πρέπει νὰ εἰσαχθῇ διὰ τῆς ὁδοῦ, τὴν ὁποίαν διαγράφει ὁ κανονισμός· περὶ τίνος δὲ πρόκειται σήμερον; Πρόκειται μόνον ν' ἀποφανθῶμεν εἰδικῶς περὶ τῆς ἐκλογῆς Οἰτύλου, ἀποφασίζοντες ἐπὶ τοῦ συγκεκριμένου τούτου ζητήματος. ἂν ὁ βουλευτὴς Α. Κουμουνδούρος, ὁ ἐκλεγθεὶς βουλευτὴς Μεσσηνίας, ἔχει τὰ προσόντα καὶ ὡς βουλευτὴς Οἰτύλου· τούτῃσιν σήμερον ἡ Βουλὴ πρόκειται νὰ δικάσῃ, ὅπως ἐπράξε καθ' ὅλην τὴν περίοδον τῆς ἐξελέξεως τῶν ἐκλογῶν. Οὐδὲν ἄλλο λοιπὸν δύναται νὰ πράξῃ εἰμὲν τὸ ἐξῆς· ν' ἀπορνήθῃ, ἂν αἱ δύο αὗται ἐκλογαὶ εἶναι ἐγκυραὶ ἢ ὄχι· ἐπειδὴ δὲ ἡμεῖς φρονοῦμεν ὅτι περὶ τούτου ἀπεράνθη ἤδη ἡ Βουλὴ, διὰ τοῦτο διατυπώνω ὡς ἐξῆς τὴν πρότασιν. «Ἡ Βουλὴ, ἀποδεχθεῖσα ἤδη τὸ ἐγκυρον τῶν ἐκλογῶν Οἰτύλου καὶ Μεσσηνίας, προσκαλεῖ τὸν κ. Κουμουνδούρον νὰ δηλώσῃ ὁποτέρως τῶν δύο τούτων ἐπαρχιῶν τὴν ἀντιπροσωπεῖαν ἀναδέχεται.»

ΤΑΜΠΑΚΟΠΟΥΛΟΣ. Οὐδεμίαν ὑπόστασιν ἔχει ἡ πρότασις αὕτη, διότι ὑποθέτει τὴν γενικὴν πολιτογράφειν (θόρυβος).

ΜΙΑΗΣΗΣ. «Ἐπιφύλασσεταί· δὲ ἡ Βουλὴ τὴν ἐλεγκτικὴν ἐρμηνείαν τοῦ ἄρθρου 70 τοῦ Συντάγματος.»

ΡΗΓΟΠΟΥΛΟΣ. Πότε νά δηλώσῃ;

ΜΙΑΗΣΗΣ. Τώρα.

ΡΗΓΟΠΟΥΛΟΣ. Ἐάν δὲν θελήσῃ;

ΜΙΑΗΣΗΣ. Ἐπανερχέται ἡ Βουλὴ τότε.

ΤΑΜΠΑΚΟΠΟΥΛΟΣ. Εἶναι ἐναντία τοῦ ἐκλογικοῦ Νόμου αὐτὴ ἡ πρότασις, δὲν ἔμπορὶ νά ψηφοφορηθῇ, εἶναι ἀπαράδεκτος (θόρυβος).

Χ. ΧΡΗΣΤΟΠΟΥΛΟΣ. Μοί φαίνεται ὅτι προηγουμένως πρέπει νά λυθῇ ἄλλο ζήτημα· ὁ κ. Κουμουνδούρος ἔδωκε νά ἐκλεχθῇ ἀπὸ μίαν ἐπαρχίαν ἢ ἀπὸ δύο;

ΤΙΝΕΣ. Αὐτὸ ἀπεφασίσθη ἀπὸ τὴν Βουλὴν.

ΚΑΠΕΤΑΝΑΚΗΣ. Ἡ Βουλὴ παρεδέχθη παμψηφεί ὅτι ἔμπορὶ νά θέσῃ καλὴν καὶ εἰς τὰς δύο ἐπαρχίας (θόρυβος).

ΜΙΑΗΣΗΣ. Αἱ δύο ἐκλογαὶ Οἰτύλου καὶ Μεσσήνης ἐπεκυρώθησαν ἢ ὄχι;

ΤΙΝΕΣ. Μὲ τὴν ἐπιφύλαξιν.

ΜΙΑΗΣΗΣ. Καμία ἐπιφύλαξις ὡς πρὸς τὰς ἐκλογὰς δὲν ἔγινε· ὅταν ἐπεκυρώθησαν αἱ ἐκλογαὶ, ἐννοεῖται, ὅτι ἀπεφασίσθη οὐ μόνον τὸ ἔγκυρον τῆς ψηφοφορίας, ἀλλὰ καὶ τὰ προσόντα τῶν ἐκλεχθέντων· διότι ἡ ἐκλογὴ περιλαμβάνει δύο στοιχεῖα, τὸ ἔγκυρον τῆς ψηφοφορίας καὶ τὰ προσόντα τῶν ἐκλεχθέντων. Ὅταν λοιπὸν ἡ Βουλὴ ἐκύρωσε τὰς δύο ἐκλογὰς, ἀπεδέχθη ἀμρότερα τὰ στοιχεῖα ταῦτα· ἀλλ' ὑπάρχει, λέγουσιν, μία ἐπιφύλαξις ἐν τοῖς πρακτικοῖς· τί ἐπιφυλάχθη ἡ Βουλὴ νά πράξῃ; Νά ἐρμηνεύσῃ καθόπιν διὰ τὸ μέλλον τὸν νόμον, δηλ. τὸ ἀρθρον 70 τοῦ Συντάγματος, διὰ τῆς τακτικῆς ὁδοῦ, ὑποβαλλομένης ἐγκαίρως περὶ τούτου προτάσεως. Λοιπὸν αἱ δύο ἐκλογαὶ εἶναι ἔγκυραι καθ' ὅλα αὐτῶν τὰ μέρη καὶ δὲν δύναται ἤδη ἡ Βουλὴ νά ἐπανεέλθῃ εἰς τὸ ζήτημα τοῦτο· ἀρ' οὐ δὲ ἐκύρωσε καὶ τὰς δύο ἐκλογὰς, ἄλλο δὲν μένει ἤδη, ἢ νά προσκληθῇ ὁ Κ. Κουμουνδούρος νά δηλώσῃ, ποίαν ἀντιπροσωπείαν ἔκ τῶν δύο προτιμᾷ. Βλέπετε, ὅτι τὸ πρᾶγμα εἶναι πολὺ καθαρόν.

Χ. ΧΡΗΣΤΟΠΟΥΛΟΣ. Ἡ Βουλὴ ἐπεκύρωσε μόνον τὸ νόμιμον τῶν ἐκλογῶν (θόρυβος).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Τὸ ζήτημα εἶναι ὀλίγον σπουδαῖον, κύριοι, ἀνάγκη πᾶσι νά καθήσῃτε εἰς τὰς ἐδρας σας, νά εἰσὶ ἀναγνώσω τὰς ὑποβληθείσας προτάσεις, ὥστε νά ἀποφασίσῃτε ἐν γνώσει.

ΚΟΛΙΑΤΣΟΣ. Πρὸ τούτου ἐγένετο ἡ αἴτησις ν' ἀναγνωσθῶν τὰ πρακτικά τῆς ἐπικυρώσεως τῶν ἐκλογῶν Οἰτύλου καὶ Μεσσήνης καὶ ἡ ἐκθεσις τῆς ἐπιτροπῆς, διότι πολλοὶ ἐξ ἡμῶν ἐνθυμούμενται, ὅτι ἀπλῶς ἡ Βουλὴ ἀπεφάνθη περὶ τοῦ νόμιμου τῆς ἐκλογῆς, ἀνέθηκε δὲ ν' ἀποφασίσῃ περὶ τοῦ ζητήματος.

ΠΑΠΑΖΑΦΕΙΡΟΠΟΥΛΟΣ. Συγχωρῶστέ μοι, κύριοι, νά σὰς ἀναγνώσω τὰ πρακτικά. «Μετὰ τὴν ἀνακέρειαν ταύτην λαβὼν τις τὸν λόγον παρετήρησεν, ὅτι τὸ τμήμα ἐπὶ τῆς ἐκλογῆς

Βλέπετε λοιπὸν, ὅτι μένει ἡ ἐρμηνεία (θόρυβος).

ΠΑΠΑΜΙΧΑΛΟΠΟΥΛΟΣ. Ν' ἀναγνώσῃ ἡ ἐκθεσις τοῦ τμήματος καὶ ἡ ἀπόφασις τῆς Βουλῆς.

ΜΙΑΗΣΗΣ. Ἰδοὺ ἡ ἀπόφασις τῆς Βουλῆς. «Ἡ Βουλὴ παρεδέχθη τὸ ἔγκυρον τῶν ἐκλογῶν, καὶ νομίμους βουλευτάς τῆς μὲν ἐπαρχίας Ἐπρωχώρας τοὺς Αθ. Πατσάλην καὶ Κ. Χριστοδούλου, τῆς δὲ Οἰτύλου τοὺς Αλ. Κουμουνδούρον, Α. Σαράβαν, Καπετανάκη καὶ Κατσάκον.» Εἶναι σφράγις; Τί μένει τώρα; νά ἐρμηνεύσῃ ἡ Βουλὴ διὰ τὸ μέλλον τὸ ἀρθρον 70 τοῦ Συντάγματος; οὐδὲν πλέον. Τοιαύτη δὲ πρότασις πρέπει νά ἐπέλθῃ κατὰ τὴν τάξιν τοῦ κανονισμοῦ. Τοῦτ' αὐτὸ λέγω καὶ ἐγὼ εἰς τὴν πρότασίν μου. «Ἡ Βουλὴ ἀποδεξαμένη ἦδη τὸ ἔγκυρον τῶν ἐκλογῶν Οἰτύλου καὶ Μεσσήνης, προσκαλεῖ τὸν βουλευτὴν Α. Κουμουνδούρον νά δηλώσῃ ὑποτέρας τῶν ἐπαρχιῶν τὴν ἀντιπροσωπείαν ἀ-

ναδέχεται. Ἐπιφυλάσσεται δὲ τὴν αὐθεντικὴν ἐρμηνείαν τοῦ ἀρθρου 70 τοῦ Συντάγματος.»

ΚΑΛΛΙΦΡΟΝΑΣ. Ὅπως δῆποτε καὶ ἂν ᾔναι τὸ πρακτικόν, κατὰ τὸν καιρὸν τῶν ἐξελέξεων δὲν ἔδωκετο ν' ἀποφασίσῃ ἐπ' αὐτοῦ τοῦ ζητήματος ἡ Βουλὴ, διότι τότε δὲν ἀπετέλεσε σῶμα νομοθετικόν, ἀλλὰ δικαστικόν, ἀπλῶς δὲ μόνον περὶ τῶν περιστάσεων, αἱ ὁποῖαι ἀποβλέπουσιν τὴν ψηφοφορίαν καὶ τὴν ἐκλογὴν. Σήμερον μετὰ τὴν καταρτισμὸν τῆς εἵναι ἀρμοδίᾳ ἡ Βουλὴ, ἡ ὁποία εὐρίσκει ἀπὸ δύο ἐκλογῶν ἐν πρόσωπον, νά ἐρωτήσῃ καὶ ἀποφασίσῃ τί θὰ κάμῃ αὐτὸ τὸ πρόσωπον; θὰ ψηφοφορήσῃ, ὅταν καλῆται καὶ ἀπὸ τὴν μίαν ἐπαρχίαν καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλην; Ὁχι, εἰδὼς (θόρυβος).

ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ. Δὲν ἔχω τὴν ιδέαν, ὅτι ἀντιπροσωπείαν δύο ἐπαρχίας (θόρυβος).

ΠΑΠΑΜΙΧΑΛΟΠΟΥΛΟΣ. Κύριε πρόεδρε, δύο λέξεις παρακαλῶ. Εἶναι κατὰ τῆς διπλῆς ἐκλογῆς τοῦ Κ. Κουμουνδούρου. Φρονῶ ἐν πεποιθήσει, ὅτι οὐδεὶς ἔχει τὸ δικαίωμα νά ἐξελεθῇ ἀπὸ δύο ἐπαρχίας· ἀλλ' ἐπειδὴ εἰς τὴν προκειμένην περίπτωσιν ἡ Βουλὴ κατὰ τὰς ἐξελέξεις τῶν ἐκλογῶν ἐπεκύρωσεν, ὡς μὴ ὠρεῖται ἴσως, ἃς μοὶ συγχωρηθῇ ἡ ἐκφρασις, καὶ τὰς δύο ἐκλογὰς, νά μείνῃ τὸ ζήτημα τὸ ὑπὸ τὴν νομικὴν ἐποψὴν ἄλυτον ἐπὶ τοῦ παρόντος, καὶ νά προσκληθῇ ὁ κ. Κουμουνδούρος ν' ἀποφασίσῃ ποίαν ἐπαρχίαν προτιμᾷ.

ΠΕΤΡΑΚΗΣ. Ἄν ψηφοφορηθῇ ἡ πρότασις τοῦ κ. Παπαζαφειροπούλου ὅπως τὴν ἔχει, ἂν ἡ Βουλὴ δὲν ἀναγνωρίσῃ, ὅτι δύναται τις νά ἐκλεχθῇ ἀπὸ δύο ἐπαρχίας βουλευτῆς, ποῖον τὸ ἀποτέλεσμα; θὰ ἀκυρωθῶν καὶ αἱ δύο ἐκλογαί;

ΓΟΥΒΕΛΗΣ. Εἴω πρόκειται περὶ τοῦ ἐγκύρου τῶν ἐκλογῶν.

ΠΕΤΡΑΚΗΣ. Ἡ Βουλὴ τὸ παρεδέχθη τὸ ἔγκυρον τῶν ἐκλογῶν (θόρυβος).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Καθέσκατε, κύριοι, παρακαλῶ. Ἀναγινώσκειται ἡ πρότασις τοῦ κ. Μίληση. «Ἡ Βουλὴ ἀποδεξαμένη ἦδη τὸ κύρος τῶν ἐκλογῶν Οἰτύλου καὶ Μεσσήνης, προσκαλεῖ τὸν βουλευτὴν Α. Κουμουνδούρον νά δηλώσῃ ὑποτέρας τῶν δύο ἐπαρχιῶν τὴν ἀντιπροσωπείαν ἀναδέχεται· ἐπιφυλάσσεται δὲ ἡ Βουλὴ τὴν αὐθεντικὴν ἐρμηνείαν τοῦ ἀρθρου 70 τοῦ Συντάγματος.»

ΔΕΑΗΓΕΩΡΓΗΣ. Μὲ συγχωρεῖτε, κύριε πρόεδρε, νά κάμω μίαν παρατήρησιν, ὅτι ὑπάρχει μία ἀντίφασις ἐντὸς τῆς προτάσεως τοῦ κ. Μίληση, ἡ ὁποία ἃς μοὶ συγχωρηθῇ νά παρατηρήσω ὅτι δὲν εἶναι ἀξιοπρεπὲς νά ψηφοφορηθῇ ὑπὸ τῆς Βουλῆς· διότι ἐνῶ λέγει εἰς τὸ πρῶτον μέρος, ὅτι καλῶς ἀπεφασίσεν ὅτι ἔδωκε νά ἐκλεχθῇ ἀπὸ δύο ἐπαρχίας, ἔπειτα ὁμολογεῖ ἡ ἴδια Βουλὴ ὅτι διστάζει ν' ἀποφασίσῃ καὶ λέγει, ὅτι εἴτε οὕτως ἀπεφάνθη εἴτε ἄλλως, ἐρμηνεύσασθε τὸ σύνταγμα καὶ τὸν ἐκλογικὸν νόμον, ἔπειτα ἐπιφυλάσσεται νά τὰ ἐρμηνεύσῃ. Νομίζω ὅτι τὸ πρῶτον μέρος τῆς προτάσεως τοῦ κ. Μίληση εἰς αὐτὸ, ὅτι ἡ Βουλὴ λαβοῦσα ὑπ' ὅψιν τὸ τε σύνταγμα καὶ τὸν ἐκλογικὸν νόμον, ἐκύρωσεν ὅτι ἔδωκε ἐν ἄτομον νά ἐκλεχθῇ ἀπὸ δύο ἐπαρχίας, ἀλλ' ὅτι ἐπιφυλάσσεται καθόπιν νά μεταρρυθμίσῃ τὴν γνώμην τὴν ὁποίαν ἐδείξεν ὅτι ἔχει. . . .

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Λοιπὸν ἔχετε γνώμην;

ΔΕΑΗΓΕΩΡΓΗΣ. Εἴω δὲν πρόκειται νά τροποποιήσω τὴν πρότασιν τοῦ κ. Μίληση, δὲν ἔχω σκοπὸν νά κάμω πρότασιν, ἀλλ' ἀπλῶς θέλω νά κάμω αὐτὴν τὴν παρατήρησιν. Ἄς μοὶ συγχωρηθῇ δὲ νά εἴπω, ἐπειδὴ μ' ἐρωτᾶτε, ὅτι, ἂν ἡ Βουλὴ ἀπεφάνθη ἐπὶ τοῦ ζητήματος ἐπικυρώσασθε τὰς δύο ἐκλογὰς, πρέπει ν' ἀπέχῃ ὁλοτελῶς (θόρυβος). Ἄν ἡ Βουλὴ ἐπίσθῃ ὅτι ἀπεφάνθη ἤδη ἔμπορὶ καὶ νά μὴ ἀπεφασίσεν· ἀλλ' εἰν ἐπέσθῃ, ἐννοεῖται ὅτι δὲν ἔμπορὶ νά προβῇ εἰς τίποτε ἄλλο· καὶ ὁ κ. ὑπουργὸς τῶν ἐξωτερικῶν θὰ εἴχῃ τὰς δυνάμεις εἰς ὅ, τι μᾶς εἴπῃ, ἂν ᾔθελεν ἀποδεχθῇ ὅτι ἡ Βουλὴ δὲν ἀπεφάνθη,